

Uvodnik

Igor Gregori

Katedrala sredi Trsta

Pred nedavnim so v Trstu predstavili osnutek načrta za prenovo poslopja na Franciškovi ulici, kjer domujejo razne organizacije in ustanove slovenske manjšine, zlasti pa Narodna in študijska knjižnica, ki jo že vrsto let pestijo finančne težave in prostorska stiska. Osnutek projekta, za katerega se ogrevata zlasti SKGZ in njen predsednik Rudi Pavšič (in tudi Jadranska finančna družba, ki je lastnica poslopja ter finančna družba KB 1909), so predstavili v Gregorčičevi dvorani ob prisotnosti arhitekta Dimitrija Waltritscha, ki je pred nedavnim izdelal načrt za goriško Mediateko, svojčas pa tudi za goriški KB Center, po zgledu katerega naj bi tudi v zalivskem mestu pridobili sodobno večnamensko strukturo: v njej bi sicer dobile prostor ustanove, ki so že itak prisotne v hiši, cilj vsega pa je nameniti tržaškim Slovincem središče, ki bi vilo novega elana v vedno manj slovenski Trst.

Po skrbno pripravljeni predstavitvi se je podpisani vprašal, kako naj taka struktura naleti sploh na odpor in odklon...

Splošna namestitve prostorov naj bi bila takole razporejena: v pritličnih prostorih bi po novem ostala Tržaška knjigarna, v katero bi namestili tudi bar, v zadnjih prostorih, kjer je danes skladišče NSK, pa bi knjižnica dobila čitalnico in računalniški prostor: tudi iz tega prostora bi pogled obiskovalca lahko segel do izložb knjigarne in do ceste, saj bi notranjščina bila bistveno manj obremenjena z arhitektonskimi elementi: notranje dvorišče bi namreč ogradili s steklenimi stenami, ki bi "raztelesile" prostor; vse naj bi tako pridobilo lažjo in prijaznejšo funkcionalnost. V prvem nadstropju bi se dosedanjí prostori NSK bistveno spremenili, ravno tako v tretjem nadstropju, kjer bi bila poleg sedeža Zveze slovenskih kulturnih društev še dokaj velika soba, namenjena knjižnici (dejansko prostor, kjer je danes Gregorčičeva dvorana). Izrabili bi še teraso, za katero danes marsikateri obiskovalec ne ve, da obstaja: pod njo bi NSK pridobila skladiščno prostora.

Arhitekt je čarodej, ki s svojim tretjim očesom lahko najde take rešitve, do katerih navadni smrtniki ne bi znali priti: njegova čarobna palica pa ne zmore narediti čudežev, kar je očitno prišlo do izraza na predstavitvi poskusnega načrta, ko sta v imenu osebja in uprave NSK spregovorili Ksenja Majovski in Lidija Rupel. Po njunem mnenju potrebe knjižnice niso v skladu z vizijo arhitekta, saj bi po njegovem mnenju morali del knjižnega fonda - tistega, za katerega je povpraševanje skopo - namestiti drugam. Slišati pa je bilo, da poslanstvo NSK, ki ima jasno izrisano vlogo kot dragoceno študijsko središče, zahteva drugačne prijeme, kakršnih načrt v sedanjí zasnovi nima. Do izraza je prišlo še dejstvo, da bi v danih okoliščinah taka struktura postala katedrala sredi pušča-ve ob dejstvu, da se je občutek urbanega okolja pri Slovincih zmanjšal (Lelia Rehar); ravno tako ni bilo jasno, kako bi kdo in v kateri vlogi celotno strukturo upravljal, glede na to, da bi središče učinkovito delovalo le s polnim in nepretrganim urnikom (Ilde Košta - Tržaška knjigarna): kako pa naj bi taka zadeva stekla, tudi spričo vedno manjših sredstev, s katerimi - kot kaže - bo manjšina razpolagala v prihodnje?

Po teh umestnih ugovorih je začetno navdušenje podpisanega začelo upadati, zlasti zato, ker je postalo jasno, kako soočanje znotraj manjšine sloni na praksi nekomunikacije. Nekoliko je motilo tudi dejstvo, da predstavitev ni podkrepila nobena finančna opredelitev, češ da je načrt šele na začetni stopnji in da finančno ni še dorečen. V Gregorčičevi dvorani je tako postalo jasno, da se o nekem vizionarnem načrtu (četudi prikupnem) ne more govoriti, če ta ne sloni na temeljih predhodnega dogovarjanja med vsemi subjekti, ki bi na kakršen koli način bili deležni njegovega učinka; postalo je jasno, da je bil govor o nečem, kar v sedanjih okoliščinah ne more nastati, če ne zgolj na papirju. To namreč tudi zato, ker - kot je ob koncu srečanja opozoril Ace Mermolja - je NSK skupna ustanova, se pravi, da bo kakršen koli poseg v zvezi s knjižnico moral odobriti tudi Svet slovenskih organizacij.

Foto I. Škorjanc

DRŽAVNI ZBOR X. Vseslovensko srečanje

Mladi niso izgubljeni v morju globalizacije

Naslov letošnjega jubilejnega X. Vseslovenskega srečanja, ki je v režiji Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu bilo v četrtek, 1. t. m., v Državnem zboru v Ljubljani, se je končal z vprašanjem: Skupni slovenski kulturni, gospodarski in znanstveni prostor: realnost ali utopija? Odgovor na to vprašanje se je ob koncu snidenja izkazal v razveseljivem dejstvu, da bi v danih okoliščinah slovenske države in pristojnih vladnih resorjev v zasledovanju smernic, po katerih naj bi slovensko etnično telo v zamejstvih in zdonskih okoljih bilo tesneje povezano z matično domovino, ujemajo v večji meri s pričakovanji in željami predstavnikov slovenske diaspore v tujini.

Številni posegi, ki so se od jutranjih ur vrstili vse do poznega popoldneva, so pokazali še eno jasno dejstvo.

Podnaslov srečanja bi namreč kazalo razdeliti na dve enoti: v eno bi vstavili kulturni vidik skupnega slovenskega prostora, v drugo pa gospodarski in znanstveni aspekt. V povedanem je bila izražena želja, da bi podkrepili zlasti mrežo sodelovanja na gospodarski in znanstveni ravni med matico in slovenskimi etničnimi razpršenimi telesi; slovensko kulturno-jezikovno izročilo ostaja nedvomno popkovina, ki veže zamejske in zdonske Slovence z matično domovino. Ta vez naj se v novih globalističnih okoliščinah pretvori v osnovo in temelj, na katerem naj se v prihodnje kakovostno (ne pa zgolj kvantitativno) nadgradi pojem slovenstva. O tej sinergični logiki so uvodoma spregovorili

predsednik Državnega zbora Pavel Gantar, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš in predsednik komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Miro Petek. Predsednik

Foto IG

DZ Gantar je med drugim jasno poudaril, da so ohranjanje in negovanje slovenske identitete, jezika in kulture ter omogočanje in spodbujanje vsestranskega sodelovanja naloga in cilj slovenske države. Minister Žekš pa je poudaril pomen negovanja zlasti praktičnih posledic tega povezovanja: njegov resor bo še naprej nadaljeval s tradicionalno pomočjo na področju kulture in na ravni ohranjanja jezika, saj "brez teh vrlin slovenstva pač ni: kultura je naša moč, saj je bilo sredstvo, s katerim smo pridobili državo". Treba pa je snovati nove usmeritve, ki vodijo v čim bolj plodno sodelovanje med gospodarstveniki v matični domovini in slovenskimi gospodarskimi dejavniki v tujini, saj se bo na tak način podkrepila splošna gospodarska rast tudi na državni ravni. Žekš se je v isti sapi navezal na sodelovanje znanstvenikov v tui-

ni in v Sloveniji, posebej pa je omenil sodelovanje z mladimi na vseh področjih. Zavzel se je tudi za več obiskov Slovencev iz tujine; v tej luči bo prihodnje leto ob 20. obletnici samostojnosti RS Vseslovensko srečanje potekalo v širšem obsegu na Bledu. Predsednik parlamentarne komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Miro Petek se je dotaknil razprav na temo nacionalnega interesa, kamor nedvomno sodi vprašanje t. i. bega možganov: 10% slovenskih raziskovalcev, se pravi 1200 oseb, je na tujem, med temi kar 600 doktorjev znanosti. "Ta težnja se žal nadaljuje", je

grenko pripomnil Petek, "zato mora RS s temi intelektualci navezovati stike, kar je resor ministra Žekša že začel". V tem vidiku se morajo vse politične opcije zediniti in združiti prizadevanja za to, kar je po njegovem mnenju eden izmed glavnih slovenskih nacionalnih interesov.

Vrsto posegov so odprle uvodne razprave treh gostov. Florjan Auser, ustanovitelj Slovenian Media House, ki skrbi za obveščanje avstralskih Slovencev, je menil, da bi morala Slovenija temeljiteje poročati o rojakih po svetu. Tega slovenski mediji po večini žal ne počnejo: to je po njegovem razlog, zaradi katerega je asimilacija tako uspešno odtujila večji delež mlajše generacije slovenstvu. Slovenija bi morala zato tudi premisliti način, s katerim deli sredstva v tujino: razmerje 1 proti 9 v prid zamejstvu je zaradi takih okoliščin nepravilno.

/ stran 3

Pogovor

Mario Ravalico, dosedanjí ravnatelj tržaške Caritas, je spregovoril o svoji izkušnji na čelu škofijske ustanove

Kam nas bo to peljalo?

Italijanski javni dolg dosegel rekordnih 1812 milijard evrov

Italijanski javni dolg, ki je eden najvišjih na svetu, je aprila dosegel rekordnih 1812 milijard evrov. Javni dolg Italije se je aprila v primerjavi z marcem povečal za 0,8 odstotka. Marca je javni dolg znašal 1797 milijard evrov, nazadnje pa je rekordno vrednost dosegel oktobra lani, ko je znašal 1802 milijard evrov.

Italijanska centralna banka pri tem sicer ni navedla, koliko odstotkov BDP je aprila znašal javni dolg Italije. Lani je javni dolg dosegel 115,8 odstotka BDP, letos pa naj bi se po napovedih povzpел na 118,4 odstotka BDP.

Italijanska vlada premierja Silvia Berlusconija je zaradi velikih javnofinančnih težav maja sprejela paket varčevalnih ukrepov, s katerimi namerava leta 2011 in 2012 privarčevati 24,9 milijarde evrov. Proračunski primanjkljaj, ki trenutno znaša 5,3 odstotka, pa naj bi leta 2012 zmanjšali na 2,7 odstotka. Italija je z obveznicami na finančnih trgih pred kratkim zbrala 8,5 milijarde evrov, od tega tri milijarde evrov s trimesečnimi obveznicami po obrestni meri v višini

0,836 odstotka in 5,5 milijarde evrov z enoletnimi obveznicami po obrestni meri 1,377 odstotka. Visoka obrestna mera na trimesečne obveznice je po mnenju analitikov posledica tveganja in zaskrbljenosti vlagateljev zaradi dolžniške krize v območju evra.

Vprašanje politikom

Rekvjem za enakost pravic za slovensko manjšino?

Koncert 13. julija 2010 bo izzvenel kot rekvjem za enakost pravic in ravnanja za slovensko jezikovno manjšino v Italijanski republiki. Varstvo jezikovnih manjšin je predvideno v 6. členu ustave, enakost pravic in ravnanja za vse državljane avtonomne dežele Furlanije Julijske Benečije, ne glede na jezikovno skupino, kateri pripadajo, jamči ustavni zakon št. 1 z dne 31.1.1963, zakon št. 38 z dne 23. februarja 2001 odreja Slovincem enakost pravic in ravnanja na naseljenem ozemlju slovenske manjšine in onemogoča izvajanje najnižje ravni var-

stva, ki po razsodbi Ustavnega sodišča izhaja neposredno iz 6. člena ustave na osnovi njegove najmanjše operativnosti. Po razsodbi št. 62 iz leta 1992 "Na osnovi ustavnih načel in načel mednarodnega prava, ki so tu opisana, ne more biti nobenega dvoma, da se varstvo priznane jezikovne manjšine polno izvaja, z vidika uporabe materinega jezika s strani vsakega pripadnika take manjšine, kadar se dopusti tem osebam, znotraj naseljenega ozemlja manjšine, ki ji pripadajo, da niso prisiljene uporabljati v stikih z javnimi oblastmi jezik, ki je drugačen od njihove-

ga materinega jezika". V Republiki Sloveniji je italijanski jezik uradni jezik, skupaj s slovenskim jezikom, na naseljenem ozemlju italijanske narodne skupnosti (manjšine). Predsednik Republike Slo-

venije je na osnovi 5. člena slovenske ustave dolžen prispevati k dejanskemu izvajanju enakosti pravic in ravnanja slovenskih manjšin v sosednjih državah, kot je dolžnost predsednika Italijanske republike, da prispeva k dejanskemu izvajanju enakosti pravic in ravnanja za vse jezikovne manjšine Italijanske republike.

Ne more biti nobene "sprave" brez iskrenega izvajanja enakosti pravic in ravnanja za slovensko manjšino.

za družbeno politično
društvo **Edinost**
Samo Pahor

Opozorilo nekaterih deželnih svetnikov

Občina Rezija ne izdaja dvojezičnih izkaznic

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je s kolegom Enzom Marsilijem in Sandrom Della Mea predložil svetniško vprašanje v zvezi s problemom, ki je nastal, ko je občan iz Rezije zaprosil za italijansko-slovensko različico osebnega dokumenta. Zadeva je priromala celo do uradov Ministrstva za notranje zadeve, ki je preteklega 24. februarja s pis-
mom potrdilo gospodu Gabrie-

leju Cherubiniju, da ima vso pravico zaprositi in dobiti dvojezično izkaznico, kot to predvideva državni zaščitni zakon št. 38 iz leta 2001 (Člena 4 in 8). Na to noto, ki je bila poslana v vednost tudi Občini Rezija, videmskemu prefektu in Predsedniku dežele FJK, je župan Rezije odgovoril z zagotovilom, da se je že angažiral pri pristojnih deželnih uradih za to, da se občini dodeli vse, kar je potrebno za izdajanje dvojezičnih

Igor Gabrovec

izkaznic.

Kljub temu vse do danes občinska uprava v Reziji še vedno ne izdaja dvojezičnih osebnih izkaznic tistim, ki za to zaprosijo. V uvodnem delu vprašanja trije deželni svetniki poudarjajo, da številne občine v pokrajinah Trst, Gorica in Videm brez težav izdajajo dvojezične izkaznice tistim občanom, ki zanje zaprosijo, kar je tudi očitno dokaz, da za proceduro ni več tehničnih težav in izgovorov.

Gabrovec, Marsilio in Della Mea se v nadaljevanju še navezujejo na nedavno odločbo tržaške Prefekture, ki je predvidela uvedbo komisarke uprave v tistih občinah, kjer župani niso spoštovali pravic občanov, da dobijo samo italijansko osebno izkaznico ali njeno slovensko-italijansko različico. Deželni svetniki torej sprašujejo predsednika FJK, ali je seznanjen z omenjeno problematiko, in ga obenem pozivajo, naj nemudoma poseže, da se čim prej odpravi težava, ki onemogoča izvajanje državnega zakona, ter da se tako zagotovi občanom spoštovanje njihovih državnih pravic.

13. julija 1920

Požig Narodnega doma v Trstu še vedno razdvaja

Požig slovenskega Narodnega doma v Trstu 13. julija 1920 ne more iz spomina in od časa do časa vznemirja tukajšnje nacionalistične kroge, ker je vidno pričevanje fašističnega nasilja nad Slovenci ne samo v Trstu, temveč v celotni nekdanji Julijski krajini. Omenjeni krogi se namreč ne morejo sprijazniti s prisotnostjo slovenske narodne skupnosti v Italiji in izkoristijo vsako priložnost, da obujajo staro nestrpnost do njih.

Letošnja okrogla obletnica, 90 let od maščevalnega uničenja središča političnega, kulturnega in gospodarskega delovanja Slovencev, pa je še posebno obudila nacionalistične strahove pred "slovansko nevarnostjo" ob načrtovani glasbeni manifestaciji na Velikem trgu v Trstu, katere pobudnik je znani koncertni dirigent Muti; nanjo je povabil državne predsednike Italije, Slovenije in Hrvaške, ki naj bi nekako simbolizirali voljo po spravi med tremi narodi in državami. Že v preteklih letih je bilo nekaj podobnih poskusov sprave, a so se vsi izjalovili iz različnih razlogov. Prizadete strani se namreč še vedno ne morejo dogovoriti o simbolnih mestih ali spominskih obeležjih, ki naj bi jih obiskali najvišji predstavniki omenjenih držav, in se s tem poklonili žrtvam vseh totalitarnih preteklega stoletja.

Ob letošnjem poskusu se postavlja vprašanje, ali je bil datum 13. julij naključno izbran ali z določeno utemeljitvijo. Vsekakor pa nastale polemike v zadnjih tednih in dneh samo potrjujejo ugotovitev, da nekateri dobro znani krogi v Trstu nasprotujejo vsakršni obliki poštene sprave in jim zato vsaka priložnost pride prav, da zabrenkajo na svoje stare nacionalistične strune proti pomirjenju med Slovenci in Italijani oz. med Slovenijo in Italijo.

Letošnja 90-letnica požiga Narodnega doma nam nudi priložnost, da v glavnih obrisih obnovimo dogodke in razmere, ki so privedli do načrtnega napada na omenjeno slovensko postojanko v samem središču mesta. Po voja-

škem zlomu avstro-ogrske mornarije je Italija na osnovi tajnega Londonskega sporazuma (26. aprila 1915), sklenjenega s silami antante (Francije, Anglije in Rusije) "začasno" zasedla Primorsko in Istro in to območje upravljala po "generalnem sekretariatu za civilne zadeve pri vrhovnem vojaškem poveljstvu". Uprava na zasedenem ozemlju je kljub določilom premirja dobila mešani civilno-vojaški značaj, tako da je italijanska uprava nadzorovala ce-

napada teh ekstremističnih sil je pripravilo ozračje za izvajanje nasilnih dejanj, med katere sodi v prvi vrsti požig Narodnega doma v Trstu kot simbola slovenstva in širšega slovanskega zaledja. Kot znano, so akcijo za požig Narodnega doma sprožili dogodki v Splitu, kjer je prišlo do streljanja med mornarji italijanske ladje Puglia in mestnimi orožniki; ta dogodek je povzročil mrtve na obeh straneh. Mednarodna komisija je pozneje ugotovila, da so incident

lotno življenje prebivalstva. Tako so bila prepovedana javna zborovanja brez predhodnega dovoljenja. Uvedena je bila preventivna cenzura za tisk. Po drugi strani je vrhovno vojaško poveljstvo naslovilo na Slovence razglas v slovenskem jeziku, ki ga je podpisal guverner Pettiti di Roletto. V njem je med drugim rečeno, da "je zmagovita Italija prinesla mir in prijateljstvo med narodi. Zato vam Italija daje šole v vašem jeziku, več kot vam jih je dajala Avstrija, in skrbi za svoje državljane v svojih novih mejah ne glede na njihovo narodnost". Lepe besede, ki so jih potem dejanja postavila na laž. Ukrepi okupacijskih oblasti so se vedno bolj zaostrovali in ustvarjali nezaupljivost in odpor v prebivalstvu. Začel se je porajati mimo vseh zakonov militantni fašizem, nastrojen predvsem proti Slovincem in Hrvatov. Širjenje izmišljenih novic o slovenski narodni vstaji na zasedenem ozemlju in jugoslovanskega

zakrivilo italijanski mornarji, a je hkrati postal povod za napade proti slovenskim ustanovam in organizacijam predvsem v Trstu, ki so dosegli višek s požigom Narodnega doma oz. hotela Balkan dne 13. julija 1920.

Naslednjega dne, 14. julija, je zagorel Narodni dom v Pulju, v Pazinu so fašisti napadli tiskarno hrvaškega lista Pučki prijatelj, na Reki pa so D'Annunzиеvi legionarji razdejali hrvaške ustanove. Požig slovenskega Narodnega doma v Trstu je dejansko močno poslabšal politični položaj na Primorskem, saj je razveljavil tisto narodno sovrastvo, ki se je nato še stopnjevalo in odločilno pripomoglo k političnemu uveljavljanju nacionalističnih sil pod pokroviteljstvom fašizma. Požig je tudi napovedal odnos fašističnega režima do Slovencev in Hrvatov, ki so po Rapalski pogodbi z dne 12. novembra 1920 tudi formalno pripadli Italiji.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Gorica se duši v gradbiščih

Lahko se bodo v poletnem času zadeve umirile, toda v tem trenutku je najrazličnejših gradbišč v mestu zares ogromno. V Gorici komaj popravimo en del ceste, že pričnemo razkopavati na nasprotnem koncu. Pogostoma pri tem trpi važnejša prometna žila in se pričnejo avtomobili kopičiti. Sicer dvosmerne ceste se spreminjajo v enosmerne in včasih celo na poseben način: če si mogel po določeni cesti prejeti eno smer, ni rečeno, da bo vedno tako in ista cesta postane čez noč prevozna v obratni smeri. In tako ni nič nenavadnega, da na običajni poti skozi mesto naletimo na povsem nova prometna dejstva, se znajdemo v labirintu obvoznih in zapor ter smo pri tem prisiljeni prečkati najbolj zamudne semaforje. Posebna zgodba je seveda Travnik, kakor tudi predor pod gradom, kjer je nekaj časa v javnosti napoved, da bo predor prevozen za avtomobile, potem pa spet, da bo za avtomobile zaprt. Rašel je sicer obnovljen in z njim še marsikatera ulica, toda v dolgem obdobju obnavljanja je mnogo trgovin izginilo, ali pa ljudje tja več ne zahajajo. Verjetno se pri vseh popravkih mesta niso upoštevala dejstva, da je treba precej časa, da ponovno zaživi nekdanji vrvež, ki se je medtem preselil kam drugam. Da ne bo pomote: nikakor ne želimo biti proti odločitvi občinske uprave, da Gorico prenovi, poskrbi za lepše trge in ulice, ki bodo namenjene le pešcem. Tovrstna odločitev je vsekakor na mestu, vendar le do tedaj, ko pride do pretiravanja, kjer preštevila gradbišča prebivalce obre-

menjujejo, namesto da bi jih navduševala. Resnici na ljubo ni res, da moteča gradbišča veljajo le za Gorico, zelo podobno je bilo npr. v Trzinu ali v Gradiški in verjetno še kje drugje. Ker gre torej za razširjen in skoraj že splošen pojav, je zanimivo ugotavljati, zakaj toliko občinskih oziroma mestnih uprav razkopava svoje ceste in ulice tako na gosto in vsepovprek. Lahko zato, ker se jim zdi, da na ta način na najbolj otipljiv način dokazujejo, kako res delajo in kako velika je njihova zavzetost. Lahko je vsa stvar manj bleščeča in stopnjujejo svojo dejavnost zato, da prebivalcem z nenehnimi zaporami in spremembami dajo vedeti, da so one tiste, ki nam določajo življenje, kot se jim zdi. Na to misel pride človek še posebej ob pogledu na prenovljene večje mestne trge, ki se v prvi fazi preobrazijo v izpraznjene betonske površine brez ustreznih središčnih točk, ki bi mimoidoče vabile v sredino trga. Brez središčne točke pa se mimoidoči kar praviloma odločajo, da gredo čez trg čim bolj ob njegovem robu, ker praznina v sredini pač odbija. V tem primeru se v še večji meri vsiljuje misel, da je na delu arhitektura tiste vrste, ki želi biti nad ljudmi in nima na prvem mestu takšne ureditve prostora, ki naj nam omogoči kar najbolj pristrčna medsebojna srečevanja. Prenavljati in obnavljati ja, vendar na način, ki bo naše bivanje v mestu zares oplemenitil in ustvaril novemu času primerno lepše in po možnosti zares prijetnejše vzdušje.

Janez Povše

Na dnu...

HUDIRJA, POVABILI SO KAR TRI PREDSEDNIKE, DA BI JIM JO POŠTENO ZAGODLI!

Izposojen komentar Kriza kot priložnost?

V času svetovne gospodarske krize je že marsikdo izrazil misel, da je treba sedanje težave in preizkušnje sprejeti tudi kot izziv, da trezno razmislimo o svojem položaju, pomanjkljivostih in storjenih napakah ter zadeve za naprej bolje zastavimo. Take glasove slišimo tudi med Slovenci v Italiji.

Kriza se v slovenski narodni skupnosti v Furlaniji Juljski krajini krepko občuti. Nekatere ustanove, na primer Slovensko stalno gledališče, so se znašle na robu preživetja, druge se borijo z izgubami, s krčenjem dejavnosti in števila zaposlenih.

Razlogi niso le v sedanji gospodarski krizi, zaradi katere naj bi oblasti klestile javne prispevke.

Slovencev je vedno manj

Dejstvo je, da je Slovencev v Italiji vedno manj. Če bi našli, koliko slovenskih šol je bilo v povojnih letih zaprtih, v koliko cerkvah in dvorinah ni več slovenske besede, koliko predmetov in vasi je popolnoma spremenilo svojo podobo, bi nas spreletel srh. To so sadovi načrtne politike naseljevanja beguncev iz Istre, razlašanja slovenske zemlje in neugodnega prostorskega načrtovanja, posledice pomanjkanja dela in izseljevanja mladih.

Pridružile so se demografske značilnosti zahodne družbe, ko je vse manj otrok. Demografski

upad zadeva tako italijansko kot slovensko prebivalstvo, zlasti v Trstu in Gorici, kjer se iz leta v leto niža število prebivalcev, vendar se pri Slovencih veliko bolj pozna. Šestdesetmilijski italijanski narod in priseljenci iz tretjega sveta z lahkoto zapolnijo praznine. Kljub padcu meja pa se priliv iz naravnega slovenskega zaledja, ki je v vsej zgodovini poživljal mestno tkivo z novimi silami, za zdaj še ne občuti. Velikokrat ima človek celotno vtis, da se ti selitveni tokovi ne spajajo z obstoječim slovenskim življenjem.

Asimilacija se ni zadržala. O vzrokih lahko veliko razpravljamo, tako tudi o vrednotah, ponosu, pogumu, dejstvo pa je, da se človek ne asimilira, če sta njegova narodnost in jezik popolnoma enakopravna in sprejeta kot nekaj naravnega.

Po drugi strani pa manjšina tudi pridobiva. Otroci iz mešanih zakonov, ki so bili v prvih povojnih desetletjih izjeme na slovenskih šolah, saj je glavnino meša-

nih zakonov pogoltnila večina, so danes v številnih šolah večina. Njihove družine torej ostajajo v slovenski skupnosti, ki pa seveda spreminja svoje značilnosti. Postavljajo se tudi zahtevni jezikovni in pedagoški problemi ter vprašanja identitete, ki se jih tu ni mogoče lotiti.

Financiranje ustanov

Slovencev je sicer manj, vendar

so na splošno bolj izobraženi in premožni kot nekoč. Kljub temu ni mogoče pričakovati, da bi sami vzdrževali izredno razvejano omrežje društev in ustanov, ki sestavljajo slovensko organizirano stvarnost v Italiji. Krajevna kulturna in športna društva lahko živijo od prostovoljnega dela in

sredstev svojih članov ter sponzorjev. To pa ne velja za poklicne ustanove in finančno zahtevne širše projekte. To, kar je nudilo dirigirano zamejsko "družbeno gospodarstvo" v starih časih Jugoslavije, je odpadlo. Brez javnih podpor italijanske in slovenske države bi ta bistveni del slovenske prisotnosti v zamejstvu kmalu korenito shiral.

Tu ne govorimo o šolskem sistemu in radioteleviziji, ki sta del javnih uslug italijanske države, pač pa o ostalih medijih, gledališču, kulturnih domovih, zasebnih glasbenih šolah, jaslin in dijaških domovih, o področju knjižničarstva, raziskav itd.

Italijanska država, ki je po splošnih načelih in lastni zakonodaji prva poklicana, da s primernimi podporami zagotavlja manjšini dejansko, ne le formalno enakopravnost, ne izpolnjuje svojih dolžnosti. Zaščitni zakon iz leta 2001, ki bi moral sistemsko rešiti vsaj financiranje gledališča in glasbenih šol, se v teh točkah spoštuje le delno. Splošna postavka o podpori za manjšinske ustanove in organizacije, o kateri govori poseben člen, pa je že dve leti na prepihu.

Ne le, da država prvotnih zneškov doslej sploh ni prilagajala inflaciji, tako da so realno vedno nižji: v varčevalnih ukrepih sta vlada in parlament že v lanskem, potem pa ponovno v letošnjem proračunu celotno vsoto znižali za milijon evrov ali 20%. Z velikimi naporji so zastopniki slovenske manjšine, politični predstavniki večine, ki so razumeli to stisko, in pa oblasti matične države Slovenije dosegli povrnitev čr-

tanih sredstev, vendar gre za začasno, izredno rešitev. V triletnem proračunu namreč še naprej piše, da bosta za prihodnje leto zmanjkala kar dva milijona evrov! Stalna negotovost hromi delovni polet, preprečuje načrtovanje, oddaljuje ljudi, zlasti mlade. Objektivno gre za hud pritisk na manjšino. Značilno je, da je ravno po rešitvi proračunskega vozla več ustanov v Čedadu, Gorici in Trstu razglasilo krizno stanje zaradi finančnih težav oz. objavilo podatke o zaskrbljivih primanjkljajih.

Slovenska država je svoje prispevke za Slovence v Italiji, ki so življenjskega pomena, le nekoliko znižala. Veliko skupnih porov pa bo še treba, da bi se okrepil skupni slovenski prostor in da bi se razmahnilo naravno čezmejno sodelovanje. Nismo namreč še v dobi, ko bi, na primer, ves slovenski tisk, gledališke in glasbene novitete - matične in zamejske - naravno krožili po vsem slovenskem etničnem prostoru, ko bi Ljubljana ob gospodarskem, znanstvenem, kulturnem načrtovanju samoumevno upoštevala tudi njegove učinke na robu narodnega telesa.

Dvornikli predlogi

V takem položaju se je med Slovenci v Italiji seveda vnela živahna razprava o možnih rešitvah in perspektivah. Podžiga jo zlasti Slovenska kulturno gospodarska zveza (SKGZ), torej ena izmed dveh "krovnih organizacij", ki povezuje organizirani del manjšine. SKGZ je tista, ki v glavnem združuje ljudi "leve opcije" in je imela pred demokratizacijo Slovenije absolutno podporo matične države in matičnega režima. To je v manjšini ustvarilo privile-

gije in zapostavljanja, ki jih je občutili še 20 let po epokalnih spremembah, zlasti na področju "družbenega gospodarstva", ki v času poloma Tržaške kreditne banke nikakor ni potonilo (in tako kot v matici se tudi v zamejstvu z odlikovanji in knjigami rehabilitirajo stare sile). V drugačnih oblikah in pravnih okvirih je danes uspešno in dinamično, žal pa o njem - čeprav na več področjih pogosto skupno življenje - odloča le del manjšine iz vrst SKGZ. Podobno velja za izstožne premičnine, ki po svojem izvoru in namembnosti moralno sodijo v skupno manjšinsko imovino, česar vrsta sprememb lastništva v zadnjih letih ne more zabrisati. To so bistvene teme za zamejstvo, ki pa se jih malokdo dotakne. V ospredju ostajajo debate o predlogih SKGZ za premostitev sedanje krize. Izrazi, kot so reforme, prioritete, sinergije, odpravljanje dvojnikov, združevanje, kar mrgolijo. Marsikateri problem, na katerega opozarja SKGZ, je realen, vendar vsiljiva in polemična kampanja ter predlogi z vrha, ki ne upoštevajo, da so razne ustanove in društva izraz pluralizma, sad zgodovinskih procesov, odraz dela in občutljivosti konkretnih ljudi, pri marsikom vzbujajo le samoobrambne mehanizme. Človek ima vtis, da se vodstvo te organizacije še ni ootreslo nekdanjega miselnega vzorca Socialistične zveze delovnega ljudstva. Vse, kar ni bilo pod njenim klobukom, je bilo nadležno ali pa nekoristno. Vajeti pa so tako in tako imeli v rokah izbranci zgodovine. Finančno krizo bi radi nekateri, paradoksalno, izkoristili za še večji vpliv v manjšini.

Ivo Jevnikar

S 1. strani

Mladi niso izgubljeni...

Znanstvena vodja celovškega Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik, Martina Piko-Rustia, je menila, da je skupni slovenski kulturni, gospodarski in znanstveni prostor zamisel, o kateri je treba razmišljati in jo razvijati. Manjšinski raziskovalni inštituti lahko tudi na podlagi evropskih projektov pripomorejo k temu načrtu, ker pa delujejo v funkciji manjšine, jih ne gre ocenjevati po rezultatih raziskovalne dejavnosti, ampak na podlagi učinka, ki ga imajo na manjšinsko stvarnost. Jernej Zupančič z ljubljanske Filozofske fakultete je spregovoril o pomenu skupnega slovenskega kulturnega prostora, ki "mora obstajati kot vrednota, kot niz operativnih ciljev". Tako okolje lahko Slovincem samo koristi, zato "rojake iz diaspore še kako potrebujemo". Res je, da potomci nekdanjih izseljencev razmišljajo danes o svojem življenju po čisto drugačnih kanonih kot njihovi predniki: prav zato je treba tudi na institucionalni ravni skovati nove prijeme, s katerimi bodo te

strali se večinoma temeljili na prepričanju, da je treba na novo premisliti stike z matično domovino zlasti v luči gospodarske navede. Vsi pa se niso strinjali s takim pogledom. Utrip slovenskega srca je po svetu kljub neizbežnim asimilacijskim pritiskom živ: kot je poudaril nekdanji izseljenec v Nemčijo Marko Dvoržak, pa je treba ciljati na ljubezen in zvestobo, verjeti je treba zlasti v dobroto, gospodarstvo naj nikakor ne postane cilj, temveč sredstvo, preko katerega gojiti stik z matično domovino. Iz Nemčije je svoj pogled prinesel tudi nekdanji duhovnik na Opčinah pri Trstu g. Zvone Štrubelj, ki je za os svojega razmišljanja izbral mlade: mladi Slovenci so sicer razseljeni po svetu, a nikakor niso izgubljeni. "Mlade je pač treba iskati tam, kjer so"! Z dušnim pastirjem, ki trenutno deluje v Stuttgartu, se je strinjal Janez Bizjak, predstavnik društva Soča iz Švice, medtem ko je Andrej Fink iz Argentine, po zgledu kolege Dvoržaka, dal večji pomen skupnim vrednotam, ki naj izseljence vežejo z domovino.

liljan Čavdek, ki je spregovoril v imenu SSK, in Samo Pahor, ki je v imenu društva Edinost zahteval, naj slovenska država na politično-diplomatskem področju konkretnije nastopi v prid slovenski manjšini. Rudi Pavšič je izrazil pričakovanje, naj se bodisi politika v Sloveniji bodisi manjšina odpreta novim izzivom, ki jih po eni strani predstavlja širše zasnovan skupni prostor (dejansko regija Alpe Jadran), po drugi pa novo pojmovanje odnosov

Miro Petek (foto IG)

med matico in zamejstvom: to naj sprejme izziv časa in naj postane akter svoje usode. To bo skupni prostor lahko storil le, če bo za sabo pustil strahove preteklosti, ki še bremenijo njegovo sedanjost. "Iskanje politične enotnosti med Slovenci v zamejstvu je temeljnega pomena za nadaljnji vsestranski razvoj narodne skupnosti. Tega se morajo zavedati tudi osrednje državne institucije v Sloveniji in tako politično logiko tudi podpirati. Težko bo namreč doseči potreben razvoj in upoštevanje, če se bo politična neenotnost nadaljevala. Politični pluralizem je v matični državi temelj državnosti, v narodni skupnosti, kakršna je naša, pa mora najti okvir znotraj

Foto IG

skupnega političnega subjekta", je dejal predstavnik SSK Julijan Čavdek. Njegovo stališče, ki je obenem eden izmed temeljev stranke lipove vejice, je naletelo na nasprotovanje ministra Žekša, ki je v svojem sklepnem razmišljanju dejal, da "pretirana želja po pretirani enotnosti moti". Minister je tudi jasno poudaril, da je vtikanje zamejcev v notranjo politiko RS slabo (verjetno je Žekš mislil na stališča SSK v zvezi z referendumom o arbitražnem sporazumu s Hrvaško). "O skupnem slovenskem kulturnem, znanstvenem, gospodarskem, ... tudi športnem prostoru lahko brez nikakršnih problemov razmišljamo, o skupnem slovenskem političnem prostoru pa nikakor ne", je dejal minister, ki je v svojem zaključnem navajanju tudi posredno odgovoril Florjanu Auserju: večja podpora zamejskim Slovincem je pravičnejša, ker je zamejcev v primerjavi z zdomci več, na tak način se hkrati ohranja slovensko ozemlje. Ključno misel celotnega srečanja je minister strnil v dejstvo, da bo treba v prihodnje z drugačnimi temami nagovarjati zlasti mlajše generacije Slovincov, ki z narodnostnega vidika niso nikakor izgubljen element v morju globalizacije. Predsednik komisije Miro Petek je ob koncu podal še sklepe zasedanja. Slovenija naj torej ustvari

manjšinskih in človekovih pravic slovenskih etničnih teles v sosednjih državah. Petek je kot zadnji sklep vstavil še predlog poslanca Franca Pukšiča, njegovega predhodnika na čelu komisije, po katerem naj bi Slovenci izven državnih meja RS imeli pravico do svojega predstavnika v DZ.

Dogodek v slovenskem parlamentu sta pospremila tudi kulturni program Beneškega okteta in razstava avtorja Stanislava Koblarja z naslovom Od zabrisa do prenovitve identitete. Slovenci v Bosni in Hercegovini 1530 - 2010.

Igor Gregori

Prejeli smo

Spoštovano uredništvo, kot predsednik Finančne delniške družbe KB1909 sem dolžan odgovoriti na pisanje gospoda Martina Breclja v intervjuju, ki ga je objavil Novi glas 1. julija 2010. Najprej pojasnilo glede lastništva Ciril-Metodove stavbe, kjer ima sedež Primorski dnevnik. Niti KB1909 niti katera od odvisnih ali povezanih družb, ki spadajo pod naše okrilje in torej v Skupino KB1909, nima v lasti Ciril-Metodove stavbe, kjer je sedež Primorskega dnevnika. Glede na izjavo, da bi družba KB1909 lahko predstavljala problem za demokratični razvoj slovenske narodne skupnosti v Italiji, želim pojasniti, da naša družba zasleduje izključno poslovne in gospodarske cilje, ki so v interesu njenih delničarjev in ostalih nosilcev interesov, in nima ter ne sme imeti nikakršne politične funkcije znotraj slovenske narodne skupnosti v Italiji. Raznolikost delniške strukture finančne družbe je jamstvo za njeno politično neodvisnost in zagotavlja družbeno odgovorno poslovanje.

Boris Peric

G. Dušan Jakomin, Marij Maver in g. Zvone Štrubelj (foto IG)

mlajše generacije slovenske diaspore pripomogle k rasti slovenske družbe in države. Tudi posegi ostalih rojakov iz Argentine, Severne Amerike in Av-

Slovensko komponento iz Italije so sestavljali Rudi Pavšič, predsednik SKGZ (SSO je zastopal Marij Maver), Darko Bradassi, odgovorni urednik portala Slomedia, Ju-

Ob 66-letnici usmrtitve članov
Brecljeve družine iz Žapuž
bo v nedeljo, 11. julija, v Branici,
ob 17. uri, spominska sv. maša.
Somaševanje bo vodil g. Marijan Kožlin,
župnik v Vipolžah. Če bo vreme neprimerno,
bo maša v bližnji cerkvi v Kodretih.

Tradicionalni izlet Novega glasa (4)

Potovanje v Romunijo

Sighișoara

Po kratkem ogledu mesta z avtobusom smo se odpeljali do nekdanjega nemškega srednjeveškega mesteca Sighișoara. Mestece na griču je pod varstvom UNESCO. Še vedno

jence je dal nasaditi na kole, da so v strašnih bolečinah umirali. Kralj Matjaž ga je ujel - ali, kot pravijo, so ga izdali njegovi ljudje -, ga vrigel v ječo, kjer je preživel 12 let. Nato so ga vlaški bojarji izvo-

smo prispeli zvečer.

Mesto je dobilo ime, ki je po pripovedovanju neki pobožni romar Mihael prinesel iz Svete dežele z gore Sinaj kamen in začel zidati samostan okrog leta 1695. Danes o tem

priča stara cerkev in velika nova cerkev iz leta 1846, ki smo jo obiskali. V samostanu živijo menihi in pravoslavni bogoslovci. V njem hranijo najstarejši prevod Svetega pisma v romunščini iz leta 1668.

Nato smo obiskali veličasten in mogočen grad Peleş. Imeli smo srečo, da so ga odprli, kljub ponedeljku, ker je bil praznični dan. To je kraljeva palača, ki so jo

gradili v letih 1875 - 1883. V njej je živel romunski kralj Karel I. Hohenzollern-Sigmaringen. Zgrajen je v

nemškem prosvetljenem slogu. Grad ima 106 sob, ki so lepo okrašene in opremljene z raznimi dragocenostmi. Tudi danes služi za državne sprejeme pomembnih osebnosti. Prekrasen je tudi park, ki je negovan na angleški način.

Sinaja

Mesto Sinaja ima tudi termalne vrele in je letovišarski kraj, zlasti za prebivalce Bukarešte, saj je oddaljen le 70 km od glavnega mesta. Nad mestom in v okolici se dvigajo gorski vrhovi tudi do 2000 m nadmorske višine, na nižjih pobočjih (okoli 1400 m) so smučarska središča, do koder so speljane tudi žičnice. Ta je bila tudi zadnja znamenitost, ki smo si jo ogledali. Na poti na letališče Henri Coanda smo se ustavili še za kosilo. Pozno popoldne smo se vkrkali na letalo za Rim, od koder smo v večernih urah poleteli do ronškega letališča in vsi srečno prispeli domov. Na letališču so nas pričakali naši domači ali sorodniki ter prijatelji, zadovoljni, da smo se vrnili domov. Knjižica o Romuniji in številni posnetki ter slike nas bodo dolgo spominjali na prijetna in lepa doživetja.

J. Markuža

Izjava Komisije Pravičnost in mir pri SSK

Za vrednoto strpnosti in spoštovanje do vseh

V Sloveniji smo že dalj časa priča raznovrstnim oblikam nasilja in izrazom nestrpnosti na osnovi verske ali politične pripadnosti, spolne

usmerjenosti, izbire vrednot in podobno. V preteklosti so bila tako večkrat oskrnjena verska znamenja in cerkve. Komisija Pravičnost in mir pri SSK (KPM) obsoja vse takšne oblike nestrpnosti in nasilja.

Zadnja incidenta sta bila nedavni napad na hišo sodnice in na lokal Open v Ljubljani. S tem je bila na-

padena tudi skupnost istospolno usmerjenih, ki jih je potrebno sprejemati s spoštovanjem in obzirnostjo (prim. Katekizem Katoliške Cerkve 2358). Komisija poziva vse odgovorne, naj pod enakimi kriteriji preprečujejo vsakršno nasilje in nestrpnost ter si prizadevajo za spoštovanje človekovih pravic in za enakopravnost vseh državljanov in državljanov. Komisija tudi pričakuje, da ta napad ne bo izrabljen za uzakonitev sporne redefinicije družine in za manipulacijo človekovih pravic. Pričakujemo, da bo v Državnem zboru in v medijih ob spreje-

manju Družinskega zakonika omogočena čim bolj strpna in argumentirana javna razprava o vrednoti družine in zakonske zveze ter da bodo lahko vse zain-

teresirane organizacije in posamezniki predstavili svoja stališča. To še posebej velja za predlagano ideološko sporno redefinicijo družine in predlagano izenačitev istospolnih registriranih skupnosti, ki odstopa od slovenskega in evropskega soglasja o vsebini človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Zaščita družine, utemeljena na zakonski zvezi med mošcem in ženo, je nujno potrebna za celosten razvoj človeške osebe kot tudi za trdnost, mir in prihodnost naroda ter države.

dr. Tadej Strehovec

tajnik Komisije Pravičnost in mir pri SSK

ga obnavljajo. Tu je tudi rojstna hiša Vlada Tepeša ali Drakule, ki je bil znan zaradi izredne krutosti in bojevitosti. Polastil se je gradu Bran, ki je južno od mesta Braşov in z njega obvladoval okolico dvajset let. Zaradi hrabrosti, ki jo je pokazal proti Turkom, so ga nemški Sasi odlikovali z Zmajevim redom (= po latinsko Draco, Drac-ul je romunski člen) 8. februarja 1431, tako je prišel v zgodovino kot Dracula po zaslugi irskega pisatelja Brama Stokerja, ki je v Londonu leta 1897 objavil knjigo s tem razvpitim imenom. Še pred tem so nastale številne legende, ki pripovedujejo o njegovi krutosti; zlasti upornike ali obso-

lili za svojega poglavarja, nato so ga zopet izdali Turkom in ti so ga ubili leta 1476, ko mu je bilo 45 let.

Grad Bran

Grad Bran je lepo ohranjen, v zgodovini so si ga lastili razni vladarji in graščaki, od leta 1920 do 1947 je bil kraljeva rezidenca. Tudi diktator Ceausescu ga je obnavljal, a ni nikdar v njem živel; baje se je bal številnih krutih zgodb. Sedaj je del gradu namenjen državnim sprejemom.

Ko smo prišli v grad, nas je oplazila deževna ploha, ko smo odhajali, pa nas je ogrelo sonce. Zapustili smo mesto Braşov in se odpeljali do mesteca Sinaja, ki leži na 700 metrov nadmorske višine; tja

Monastir v Sinaji

38. srečanje generalnih tajnikov evropskih škofovskih konferenc

"Za človeško življenje gre!"

L etno srečanje generalnih tajnikov evropskih škofovskih konferenc je potekalo sredi junija v Rimu, vzporedno s prireditvami ob sklepu leta duhovništva. Generalni tajnik SSK dr. Andrej Saje je bil na njem navzoč v soboto, 12. junija.

Na začetku srečanja sta spregovorila predsednik Italijanske škofovske konference kardinal Angelo Bagnasco ter predsednik Sveta evropskih škofovskih konferenc in zagrebški nadškof kardinal Josip Bozanič. Oba kardinala sta spomnila, da je poveljna naloga Katoliške Cerkve v Evropi "zavzemati se

za človeško življenje zaradi njegove bogupodobnosti".

Generalni tajniki so v nadaljevanju predstavili poročila o dejavnostih škofovskih konferenc in aktualnih temah v različnih evropskih državah. Podtajnik za odnose z državami na vatikanskem Državnem tajništvu msgr. Ettore Balestrero je udeležence seznanil z delom Državnega tajništva in poudaril pomen sodelovanja med škofovskimi konferencami in različnimi ustanovami Svetega sedeža za učinkovitejšo pastoralno delovanje Cerkve.

Generalni tajniki so spregovorili tudi o spolnih zlorabah

tem sta jim pomagala škof Luis F. Ladaria SJ in Robert Deely, tajnik in sodelavec Kongregacije za nauk vere. Še posebej so bili poudarjeni ukrepi, ki so jih škofje dolžni izvesti, ko so obveščeni o sumu zlorab. S tem vprašanjem se je potrebno resno soočiti. Poudarjeni sta bili tudi transparentnost in jasnost odločnega ukrepanja. Tudi na tem področju je nujno potrebna izmenjava izkušenj med škofovskimi konferencami.

Odnos med Cerkvijo in mediji oz. javnim mnenjem sta predstavila direktor vatikanskega tiskovnega urada P. Federico Lombardi DJ in tiskovni pred-

stavnik Italijanske škofovske konference msgr. Domenico Pompili. P. Lombardi je podčrtal pojav informacijske globalizacije. Kar se zgodi na lokalni ravni, ima takoj odziv na mednarodni ravni in obratno.

Msgr. Pompili je opozoril na nevarnost posredovanja in dopuščanja posredovanja stereotipske podobe Cerkve. Gre za pravo redukcijo krščanstva v družbenem okolju, kjer prevladuje politeizem vrednot, kjer krščanstvo sprejemajo in dojemajo kot enega izmed mnogih tekmecev v vsakdanjem boju za uveljavljanje določenih vrednot.

Ob sklepu srečanja so se generalni tajniki seznanili z dejavnostmi Sveta evropskih škofovskih konferenc v bližnji prihodnosti.

Člani PD Vrh Sv. Mihaela v Žabnicah

Prejšnji konec tedna je v koči sv. Jožefa v Žabnicah vladalo razposajeno vzdušje. PD Vrh Sv. Mihaela je priredilo za člane otroškega pevskega zbora, strežnike in njihove starše oddih ob koncu sezone. Potovanje z vlakcem v rabeljskem rudniku, lov na zaklad v družbi junakov iz pravljice Peter Pan, skupinske igre s starši, kviz, pripravljanje izdelkov iz barvane soli, skupna hoja na Sv. Višarje ter doživetje močnega dežja ob vrnitvi so obogatili vse nas, ki smo se srečanja udeležili.

Ob koncu, za otroke itak prekratkega skupnega bivanja, smo se razšli v upanju, da bo prvemu sledila še vrsta podobnih skupnih srečanj.

TELO IN UDJE

Telo in udje (tó sōma, tó mélos): "Kakor imamo namreč v enem telesu mnogo udov, vsi udje pa nimajo istega opravila, tako je množica nas eno telo v Kristusu, posamezni pa udje med seboj" (Rim 12,4). Pomeni: Različne skupnosti ljudi so čutili kakor eno bitje: družina, rod, verska skupnost. "Mar ne veste, da je vaše telo tempelj Svetega Duha, ki je v vas, in da ga imate od Boga in niste svoji? Kajti odkupljeni ste za drago ceno. Povečujate torej Boga v svojem telesu!" (1 Kor 6,19-20).

"Zato vzravajte mlahave roke in klecava kolena ter napravite za svoje noge ravna pota, da bi se to, kar je hromo, še ne izvinilo, marveč ozdravelo!" (Heb 12,12-13).

ŽIVINOREJA

1. Jarem (dzygós): "Kaj torej zdaj skušate Boga, da učencem nalagate na tilnik jarem, ki ga niso mogli nositi ne naši očetje ne mi?" (Apd 15,10). Pomeni: znamenje obveznosti, dolžnosti; znamenje sužnosti (Jer 27,2; Gal 5,1; 1 Tim 6,1); silna in

težka bremena, ki jih nalagajo farizeji (Mt 23,4); moj jarem je prijeten in moje breme je lahko (Mt 11,30).

2. Osten (tó kéntron): "Vsi smo padli na tla in zaslišal sem glas, ki mi je govoril v hebrejskem narečju: 'Savel, Savel, kaj me preganjaš? Težko ti je udarjati proti ostnu'" (Apd 26,14). Pomeni: osten je priprava z bodico za poganjanje volov z zbadanjem.

3. Čreda (tó poimnion): "Pazite nase in na vso čredo, v kateri vas je Sveti Duh postavil za predstojnike, da vodite Cerkev Boga, ki jo je pridobil z lastno krvjo" (Apd 20,28).

4. Jagnje (ó amnós): "Postrgajte stari kvas, da bo-

ste novo testo, ker ste opresni; kajti tudi naše velikonočno jagnje (tó páscha), Kristus, je žrtvovan" (1 Kor 5,7).

5. Vol (boús): "Kajti v Mojzesovi postavi je pisano: 'Ne zavezuje gobca volu, kadar mlati!' " (1 Kor 9,9; 5 Mz 25,4).

6. Pes (kyon): "Čuvajte se psov, čuvajte se zlih postopačev, čuvajte se porezanosti. Kajti obreza smo mi, ki Bogu služimo v duhu in se ponašamo v Kristusu Jezusu in se ne zanašamo na meso" (Flp 3,2-3). Psi: pogani, tukaj pa judje, ki vsiljujejo obrezo.

7. Pastir (poimén): "Bog miru pa, ki je od mrtvih obudil njega, ki je po krvi večne zaveze veliki pastir ovac, našega Gospoda Jezusa, naj vas usposobi za vsako dobro delo, da izpolnite njegovo voljo, in naj v vas, kar mu ugađa, izpolni po Jezusu Kristusu, ki mu bodi slava na vekov veke. Amen" (Heb 13,20-21).

PAVLOVE PRISPODOBE (1. del)

Rojen v Mali Aziji, v Tarzu: Tarzan, pogumen 'tarzan'

Iz Benjaminovega rodu: Benjamin – roparski volk Ša'ul, Savel: izprošen, zaželen; Pavel, latinsko Paulus: majhen

Rojen okrog leta 9-10: 15 let mlajši od Kristusa Spreobrnjen okrog leta 32-33, 3 leta po Kristusovi smrti

Na poti v Damask: Jeruzalem – Damask je razdalja 250 km

Orodje – orožje: Pavel je izbrana posoda (Apd 9,15)

Luske – znamenje slepote (Apd 9,18)

Položiti roke – izvoliti in zaščititi, blagosloviti in obdarovati, pooblastiti in poslati (Apd 13,3)

Vzdignjena roka – oblast in moč, kakor žezlo (Apd 13,17)

Luč poganom – učitelj in vodnik (Apd 13,47)

Otresti prah s svojih nog – zavrniti sleherni povezanost (Apd 13,51)

Raztrgati svoja oblačila – nasprotovati, zavračati, zgražati se (Apd 14,14)

Hoditi svoja pota – svojevoljno ravnati, duhovna pota (Apd 14,16)

POGOVOR Mario Ravalico

“Pri Caritas ste naredili, kar nam ni uspelo!”

Mario Ravalico je bil prvi mož tržaške škofijske organizacije Caritas, ki je pod njegovim vodstvom postala pomemben dejavnik dobrodelne dejavnosti v času gospodarske krize; sprožil je tudi vrsto pobud v korist civilnim žrtvam vojne v nekdanji Jugoslaviji. Pred nekaj tedni je prišlo do njegove nepričakovane zamenjave. Mariu Ravalicu, ki je vzpostavil tudi spodbudno sodelovanje s sorodnimi organizacijami v Sloveniji, na Hrvaškem, v Srbiji in Bosni Hercegovini, smo postavili nekaj vprašanj, da nam je orisal svoje izkušnje.

Koliko časa si deloval pri Caritas, kako si se sploh vključil v karitativno dejavnost tržaške škofije?

V Caritas sem prišel leta 1997, ko me je takratni direktor ustanove Mario Del Ben zabil, naj bi se ukvarjal z mladimi, ki so namesto vojaščin opravljali civilno službo pri Caritas. Morali smo jih pripraviti na služenje, na državljski čut, na nenasilje: to so bile smernice zelo zahtevnega procesa tako osebnega kot družbenega formiranja mladih, ki so takrat živeli v skupnosti, ob pomembnih trenutkih soglasja, razmišljanja in tudi molitve, odprti do vseh, ki so se obračali nanje za pomoč. Naslednje leto mi je škof Ravignani – potem ko je z veliko tenkočutnostjo vprašal najprej mojo ženo – zaupal vodstvo škofijske Caritas, ker je duhovnik Del Ben imel veliko opravka v Misijskem centru in je medtem prevzel tudi odgovornost za koordinacijo pastore v naši škofiji. Takrat sem še zelo slabo poznal problematiko karitativnega dela, toda zaupal sem v bližnji škof in pomoč ljudi, ki so že opravljali prostovoljno delo pri Caritas.

Do tedaj si zelo zavzeto delal na sindikalnem področju in so ti bili dobro znani socialni problemi mesta, ki ostajajo dostikrat zakriti zaradi sramežljivosti prizadetih, pozneje so se pridružili še problemi s prebežniki iz Jugoslavije. To je terjalo veliko dela, a tudi veliko sredstev. Kako se financira Caritas? Ali so radodarni Tržičani?

Takrat sem bil v Katoliški akciji in tudi v sindikatu CISL, tako na pokrajinski kot deželni ravni. Seveda sem poznal hude socialne razmere, predvsem v svetu dela, vendar nisem poznal stiske ljudi in revščine, ne samo materialne, s katero sem prišel v stik v času svojega dela pri Caritas.

Domači revščini in težavam so se v devetdesetih letih pridružile tiste, ki so jih s seboj prinesle prebežniki iz nekdanje Jugoslavije. Iz leta 1999 se dobro spominjam množičnih prihodov begunskih družin, ki so bežale s Kosova. Njim smo dali na razpolago veliko stavbo, tako imenovani Terešianum na Istrski cesti, kjer je od aprila 1999 do oktobra 2000 prebivalo več kot 300 ljudi, med temi mnogo otrok. To je bila težka preizkušnja, saj nismo poznali teh ljudi, jezika, navad, vendar tudi polna zadoščenj, ki nam jih je dala možnost, da smo se v konkretnem učili, kako sprejemati drugačne, kako biti pripravljeni na dialog, kako se izogibati presojanju tistih, ki so trkali na naša vrata.

V istem času smo odprli tudi prvo ljudsko kuhinjo, tisto v ulici Felice Venezian, ki je nudila topel obrok toliko ljudem, mladim pribežnikom, celim družinam;

morali smo celo narediti dve imeni, ker je bilo zares veliko potrebnih. Ta izkušnja me je spomnila tudi na dogajanje, povezano z mojo družino, ko smo, kot begunci iz Istre, hodili v menzo v ulici Gambini. Predvsem v ljudski kuhinji je bilo takrat veliko prostovoljcev – imamo jih tudi danes –, ki so prihajali iz raznih krajev mesta, pa tudi s Krasa in Brega. Prihajali so z veliko zavzetostjo in vztrajnostjo in nudili svojo dragoceno pomoč. Vse to – a tudi druge stvari – je sprožilo zahteven proces selekcije ljudi, ki bi bili pripravljeni stalno pomagati. S finančnega vidika so za nas bili zelo dragoceni prispevki posameznikov, darila in donacije, ki so nas spremljali ves čas posebnosti v korist ljudski kuhinji in tudi za dom mater samohranilk “La Madre” iz ulice Navali, za katero se je močno zavzel takratni škof Bellomi: do leta 2002 je bil to začasni dom tistih, ki so izgubili stanovanje, od leta 2004 pa je to struktura, kjer najdemo zatočišče matere, ki so se znašle v težavah.

Radodarnost Tržičanov, posameznih institucij in tudi zasebnih podjetij, je bila vedno zelo konkretna, tako je bilo npr. za opremo centra s prhami in pralnico za brezdomce, ki živijo na cesti v ulici Chiadino (kjer je bila nekoč frančiškanska menza). Poleg podjetij, ki so dala na razpolago material, delovno silo in stroje, so pri tej akciji sodelovali tudi mladi z gradbene šole. To je bila prva iz vrste pobud, ki so izpricale sodelovanje med zasebnimi donatorji, podjetji in javnimi ustanovami.

Kakšno težo ima prostovoljno delo v vaši organizaciji? Kako odgovarjajo Tržičani kot posamezniki in kako kot organizacije ali skupine?

Že prej sem povedal, da ima prostovoljno delo nenadomestljivo vlogo pri Caritas: če bi ne bilo prostovoljcev, ne bi mogli izvajati nekaterih služb, kot so ljudska kuhinja, dom za matere samohranilke “La Madre” in dom prijateljstva, ki predstavlja prvi stik z revnimi. Deseterica prostovoljcev skrbi za sprejem vseh tistih, ki iščejo pomoč v teh centrih. Poleg posameznikov pa imamo tudi organizirane skupine prostovoljcev, kot so skavti – tako italijanski kot slovenski –, študenti z nekaterih fakultet, ki opravljajo prakso. S skupinskim delom so vsi bolj sposobni izpričati svojo vdanost reševanju.

Do nedavnega se je zdelo, da bo država sposobna rešiti vse probleme družbe, toda socialna politika doživlja vsak dan novo kletenje. Prostovoljno delo postaja pomembno ne samo za našo vest, pač pa tudi za ohranjanje neke določene kvalitete življenja.

Res je, javne ustanove same ne morejo kriti toliko potreb: danes je potrebna mobilizacija civilne družbe, društev in skupin ter same Cerkve, da povežejo svoje napore za dvig kvalitete življenja predvsem tistih, ki doživljajo najtežje preizkušnje. Tako je pred kratkim nastal izreden solidarnostni sklad v korist tistim, ki so izgubili delo. Pri tem sodelujejo poleg tržaške, miljske in dolinske občine tudi fundacije in banke – zraven je bila tudi Zadruga kraška banka –, posamezniki ter Caritas s svojimi skladi. Mislim, da bo tudi v prihodnosti tako: ne moremo vedno pričakovati vsega od javnih ustanov, izkušnje dokazujejo, da se da veliko doseči tudi s

posamezniki in vmesnimi skupinami.

Caritas je prisotna na različnih področjih, upravlja menzo, domove, pomaga mladim materam v težavah. Kaj si ti začel, kaj ti je najbolj pri srcu?

Ko sem pristopil h Caritas, sem našel tri službe z znakom (imenujemo jih tako, ker se služenje mora vedno odvijati pod znakom ljubezni Cerkve do ubogih, ki konkretno odseva Božjo ljubezen zanje); to so sprejemni center, dom matere “La Madre” in občinski center za priseljence, ki ga up-

Foto IG

ravljamo skupaj z Acli-jem.

V teh letih se je Caritas močno razvila, ker so se povečale potrebe ljudi v stiski in ker se je njena dejavnost specializirala na nekaterih področjih, vendar tudi zato, ker je našla razumevanje in močno oporo v škofu Ravignaniju, ki ji je dal, kar je bilo v njegovi moči, in je uporabil tudi del prispevkov, ki jih Cerkve dobiva od davkoplačevalcev (8 tisočink) za posege na karitativnem področju. S tem je hotel ustvariti tisto, kar je sam rad imenoval lepi obraz naše Cerkve. Prav zaradi tega se Caritas danes lahko pohvali, poleg že omenjenih dejavnosti, še s tremi domovi za ljudi v stiski: “Terešianum” za domačine, hišo “Berlan” za mlade, ki so zaprosili za zatočišče, in hišo “Betania” za mlade, ki so komaj dosegli polnoletnost; upravlja javno kopalnico in pralnico, novo menzo v Istrski ulici 73 in dnevno zavetišče. Caritas nudi tudi psihosocialno posvetovalnico (opravlja jo uslužbenka, ki pripada slovenski skupnosti), osebno spremstvo za neopredeljene, mala posojila in ekonomsko podporo, pomaga mladim diplomirancem na praksi ter nudi še marsikaj drugega. Danes ni zelo pomembno, ali smo sposobni vzdrževati te ponudbe, ampak bolj to, ali jih bomo znali prilagoditi novim potrebam glede na nove oblike revščine, stiske in izključevanja, ki se stalno spreminjajo. Za nas je to izziv, toda to nam tudi daje možnost, da pokažemo, kaj je Cerkve v današnji človekovi družbi.

Bližina državne meje in prisotnost številnih beguncev iz Bosne, Srbije, s Kosova in iz Albanije sta postavili mesto v tesen stik s hudimi preizkušnjami in tragedijami številnih ljudi. Trst je dobro reagiral z raz-

imi pobudami. Caritas je bila v prvi vrsti z nekaterimi zelo zahtevnimi projekti, ki si jih ti orisal tudi na nekaterih srečanjih s slovensko skupnostjo. Caritas je neposredno prisotna v Bosni, deluje pa tudi v Beogradu s pomočjo tržaških prostovoljcev.

V letih jugoslovanske krize je v Trst prišlo veliko ljudi, mnogi so se tu ustavili in zdaj so naši someščani, tu živijo, delajo, njihovi otroci hodijo v šolo z našimi... dejansko so se integrirali. Toda Caritas je naredil resnični skok v kakovosti, ko je odgovoril na sugestijo našega škofa za neposredno pomoč specifični potrebi v Mostarju, v Bosni in Hercegovini, kjer je delovala struktura za sprejem težko prizadetih otrok in mladih, ki jo je upravljala krajevna Caritas. Porodila se je ideja o pomoči v obliki logopedinje ter neposredni

ta, ki je nastala pred kratkim kot posledica ustanovitve treh novih škofij v Sloveniji, in njenim ravnateljem Igorjem Luzarjem. Ne gre samo za medsebojno spoznavanje, ampak tudi za bratsko podporo in pomoč pri formiranju novih kadrov. Obnovili smo tudi stare stike s Karitas na Reki tudi zato, ker bo septembra v Trstu, na pobudo evropske Caritas, mednarodna konferenca, na kateri bodo sodelovali tudi Koper, Reka, Bocen in nekaj avstrijskih škofij. To bo še ena priložnost za širitev obzorja.

Kakšni so bili prvi stiki s tem svetom, ki je tako drugačen po veri, jeziku in navadah?

Zanimivo je bilo spoznanje, da nismo mi iskali teh stikov, ampak nas je roka Božje previdnosti vodila po nenačrtovanih poteh. Škof Ravignani je več let zastopal italijansko škofovsko konferenco na nacionalnih konferencah držav nekdanje Jugoslavije. Ko je februarja 2002 šel v Bosno in Hercegovino, me je povabil s sabo; šel sem, čeprav ne prav navdušen, in prav takrat sem ne samo vzpostavil stike na ravni vodstva, ampak tudi med delavci pri Caritas in prostovoljci na obeh straneh. Jezik sam ni bil nikoli ovira, ker smo se vedno potrudili, da se razumemo in spoštujemo drug drugega. V Bosni, predvsem na sarajevskem področju, kjer smo večkrat bili, in v Sebenici, kjer smo postavili na noge pomembno podporo dejavnosti, nismo nikoli imeli težav z muslimansko skupnostjo ob obojestranskem spoštovanju verske pripadnosti.

Pred nekaj tedni je bila pri nas na enotedenskem obisku delegacija delavcev in prostovoljcev beogradske Caritas, ki jih je vodil njihov direktor Miloje, poleg njih so bili tudi predstavniki občine Šabac. Skupaj smo študirali delovne navade Caritas, ki temeljijo na sprejemanju in poslušanju, sledilo je več srečanj z nekaterimi javnimi skrbstvenimi in zdravstvenimi ustanovami našega teritorija in dežele. Toda tudi mi smo z našimi delavci bili večkrat v Beogradu in na obrobju škofije; seznanili smo se tudi z ustanovami pravoslavne Cerkve. Pred leti smo se na teološki fakulteti v Beogradu udeležili predstavitve srbske knjige o socialnem nauku Cerkve.

Ste kdaj naleteli na težave, ali ste čutili ogroženost?

Ne, nikoli nisem imel takih občutkov. Ko smo šli v Srbijo in Bosno, smo šli v imenu Caritas s

svojim znakom na vozilih in smo vedno bili deležni spoštovanja vseh.

Vsa ta dejavnost, vnema, žrtve so vam prinesle tudi priznanja in zadoščenje.

Lahko rečem, da smo v Bosni bili deležni priznanja domačih škofov, mislim na mostarskega škofa Perića, na sarajevskega nadškofa kard. Vinka Pulića, predvsem pa pomožnega škofa, prijatelja Pera Sudarja. Veliko pozornosti in hvaležnosti nam je izkazal tudi banjaluški škof Franjo Komarica, ki nas vedno vabi. Ti odnosi so odprli pot tudi na civilnem področju: mislim na združenja staršev prizadetih otrok v Mostarju (Hrvati in Bosanci) in v Trebnjem (Srbi iz R. Srpske), ki so spremljala naš projekt zobozdravstva, pa tudi različne srbske skrbstvene ustanove, s katerimi smo se srečali v Beogradu in drugod v deželi (dnevni center za ostarele v Nišu). Uspeh je vedno odvisen od tega, kakšen odnos vzameš do sogovornika, ki ga ne smeš učiti ali “osvajati”, pač pa poslušati in z njim izmenjati izkušnje. Tudi mi se lahko učimo od drugih in v teh letih smo spoznali zares veliko stvari, predvsem pa smo zrasli v bratskem duhu. Tudi na ta način lahko prispevamo h gradnji skupne hiše, Evrope in skupne Cerkve.

Kako se bo razvijala tržaška Caritas v prihodnje? Dobrodelnost zahteva vedno več sredstev...

Ne morem napovedovati prihodnosti, upam samo, da bo novi direktor nadaljeval, kot je že sam izjavil, do sedaj zastavljeno delo in da ga bo še okrepil. Mostove, ki jih je tržaška Caritas skušala zgraditi s sosednjimi dobrodelnimi organizacijami, so mostovi Cerkve, mostovi med sestrskimi Cerkvami in delo, ki ga opravlja Caritas, lahko zbliža naše Cerkve, če mu damo novo vrednost. Vse to ne glede na njihov položaj in stanje, ker imajo te Cerkve iste korenine: Oglej. Rad bi se tudi spomnil besed, ki jih je izrekel koprski škof Metod Piriš nekaj dni pred Božičem leta 2008, ko smo se srečali z njim skupaj s koprsko Karitas: “Z vašimi odnosi in vašim prijateljstvom vi, prijatelji pri Caritas, pomagajte tudi nam škofom do boljšega sodelovanja”. Isto misel je le nekaj dni kasneje izrekel tudi škof Ravignani na srečanju v Solkanu: “Vi pri Caritas ste naredili, kar nam škofom ni uspelo”. Zdi se mi, da je treba te besede gojiti in razvijati.

/ stran 10
Sergij Pahor

Mašniška posvečenja v Cerkvi na Slovenskem

Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla so slovenski (nad) škofje posvečevali nove duhovnike.

Celjska škofija

Celjski škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek je v torek, 29. junija 2010, v stolnici sv. Daniela v Celju v novomašnika posvetil diakona dr. Janeza Kozinca iz stolne župnije sv. Danijela v Celju in Urbana Lesjaka iz župnije Šentjur pri Celju ter minorita Antona Brinjavca iz župnije Mozirje.

Koprška škofija

Koprski škof msgr. Metod Piriš je v torek, 29. junija 2010, na Sveti Gori pri Gorici v novomašnike posvetil tri diakone: Boštjana Fegica iz župnije Šturje, Marka Sabotiča iz župnije Borjana in Andreja Vončina iz župnije Prvačina.

Ljubljanska nadškofija

Ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres je v soboto, 26. junija 2010, v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani v novomašnika posvetil diakona Erika Šviglja iz župnije Unec in Martina Zlobka iz župnije Komenda. Iz redovnih skupnosti je posvetil frančiškana br. Andreja Pollaka iz župnije Ljubljana – Bežigrad, salezijanca Grego Valiča iz župnije Ljubljana – Ježica in jezuita Marjana Kokalja iz župnije Selca nad Škofjo Loko.

Mariborska nadškofija

Mariborski nadškof metropolit msgr. dr. Franc Kramberger je v torek, 29. junija 2010, v stolnici sv. Janeza Krstnika v Mariboru v novomašnika posvetil diakona Damjana Mlinariča iz župnije Ptuj-Sv. Peter in Pavel in Sebastijana Valentana iz župnije Sv. Jurij v Slovenskih goricah.

Murskosoboška škofija

Murskosoboški škof msgr. dr. Peter Štumpf je v torek, 29. junija 2010, v stolnici sv. Nikolaja v Murski Soboti v novomašnika posvetil diakona Gorana Merico iz župnije Murska Sobota. V Cerkvi na Slovenskem je bilo letos posvečenih 14 novomašnikov.

Kratke

Vrtec na dnevnem redu Konzulte za vprašanja mestne etnične manjšine Občine Gorica

V ponedeljek, 28.6.2010, je Konzulta za vprašanja mestne etnične manjšine Občine Gorica kot prvo točko na dnevnem redu seje obravnavala predloge za poimenovanje jasli s slovenskim učnim jezikom v ulici Rocca. Po uvodnem nanizanju številnih predlogov, ki so sežgali od ledinskega imena kraja "na Livadi" in otroških junakov iz pravljice sveta vse do različnih imen živali, so se člani konzulte soglasno strinjali, da je najbolj primeren starosti malčkov predlog "Ringaraja".

Ivo Cotič (foto JMP)

Ringaraja odraža veselje otrok, igranje in plesanje v krogu. Z željo, da bi ime jasli nagovarjalo tako otroke, ki bodo obiskovali jasli v ulici Rocca, kot seveda tudi starše, bo konzulta sprejeti predlog za poimenovanje posredovala odbornici za šolstvo občine Gorica, Silvani Romano.

Konzulta je nato po daljši razpravi sklenila, da zaradi časovne stiske in pomembnosti zadeve poveri posebni skupini nalogo, ki se bo podrobneje ukvarjala z vsemi vprašanji v zvezi z jaslami v ulici Rocca. Med zasедanjem konzulte je predsednik izrazil željo, da bi prišlo do okrepitve osebja na uradu za slovensko manjšino in bi tako zadostili vedno večjim potrebam tako občinske uprave kot občanov slovenskega jezika.

Predsednik je prisotne seznanil, da Občina Gorica prav te dni izvaja na podlagi zakona 482/99 projekt o postavitvi napisov z imeni krajev. Zdi se, da bodo namestili table s slovensko-italijanskimi napisi v Štandrežu, Podgori, Pevmi, Oslavju ter Štmavru, medtem ko se občinska uprava, kljub večkratnim pozivom konzulte, ni odločila za postavitev napisa za mesto Gorica v slovenski in furlanski obliki, kot je sicer že leta 2005 predlagala Brancatijeva uprava.

Občni zbor goriškega Slovenskega gospodarskega združenja

Občni zbor v prostorih Zadržne banke v Sovodnjah v sredo, 23. junija, je uvedel in vodil predsednik Karlo Devetak. V svojem posegu je poudaril več tem, ki zanimajo gospodarstvenike in člane Združenja, ter nakazal smernice in programske točke za nadaljnje delo. Povedal je, da se je stanje goriške sekcije uredilo v deželnem Združenju in da je sodelovanje dobro. Skupna izkušnja na deželni ravni se je izkazala za pozitivno in v korist članom ter celotne narodnostne skupnosti. Delo, ki ga je Združenje opravilo v zadnjem času, je zelo koristno. Organiziralo je projekt Okusi Krasa, ki bi ga bilo vredno razširiti tudi na briško področje. Zelo uspešno je bilo sodelovanje s sorodno organizacijo na Koroškem. Predsednik je povedal, da je treba izkoristiti krizno stanje v mednarodnem okviru in okrepiti delo in prizadevanja za nove gospodarske priložnosti. Potrebni so konkretni načrti dela.

V imenu tržaške in deželne SDGZ je prisotne nagovoril Mario Pečenik.

Člani so sprejeli v vednost osnutek novega statuta in izvolili nov upravni svet.

Iskrice

"Krovni organizaciji SSO in SKGZ, predstavnici manjšinske civilne družbe, imata v zadnjem letu veliko opravka že sami s seboj in zato ju nisem posebej povabila, da bi nam pomagali pri razreševanju vprašanj glede avtoceste, ker bi nam težko pomagali". Tako je na nedavni javni seji občinskega sveta v Sovodnjah na izrecno vprašanje odgovorila županja Floreninova. Povedala je tudi, da je senatorko Blažinovo in deželnega svetnika Brandolina posebej seznanila s trenutnim stanjem in ju prosila za pomoč in posredovanje. Deželnega svetnika Gabrovca pa ni posebej povabila, ker lahko pride sam, kadarkoli, saj so "naša vrata zmeraj odprta". / občinski svetnik Vlado Klemš

Šempeter pri Gorici

Predstavitev publikacije o šempetrski župniji

V soboto, 3. julija, so na dvorišču Župnijskega urada Šempeter pri Gorici predstavili novo knjigo Župnija Šempeter pri Gorici skozi stoletja.

O delu in njegovem nastanku so spregovorili avtorji, zgodovinarja Vojko Pavlin in Renato Podberšič ter umetnostna zgodovinarica Monika Osvald, in urednica Mateja Poljšak Furlan.

Knjiga Župnija Šempeter pri Gorici skozi stoletja na 236 straneh prinaša pomembne dogodke, dejstva in osebe iz zgodovine župnije Šempeter pri Gorici od

začetka, ko je obsegala precej večji teritorij, pa vse do današnjih dni. Avtorji so osrednje dogajanje postavili v širše zgodovinske kontekste in družbeno-gospodarska, politična ter kulturna dogajanja. Poleg tega v knjigi lahko najdemo tudi na podlagi različnih virov rekonstruirano podobo sakralnih objektov in njihove opreme, ki so bili v župniji, in njihovo umeščenost v kontekst ostale ohranjene umetnostnozgodovinske dediščine goriškega območja.

Vsebinska je razdeljena v tri tematske dele (Župnija sv. Petra v Šem-

petru pri Gorici od nastanka do druge polovice 18. stoletja, Župnija Šempeter v zadnjih dvesto letih in Župnijska cerkev sv. Petra v Šempetru pri Gorici), ki pa so vsebinsko tesno povezani in omogočajo bralcu, da začuti, kako velik pomen je Šempetrska župnija in dekanija imela nekoč. Pregled čez skoraj 900 let dolgo obdobje ob tem, da je bila velika večina ključnega pisnega gradiva iz župnijskega arhiva med prvo svetovno vojno uničena, je že sam na sebi nezanemarljiv in hvalevreden prispevek. Precej drobcev o teh tematikah je bilo na različnih mestih že objavljeno, vendar celovitega strokovnega pregleda do danes še ni bilo napisanega, tako da so monografija in znanstveni prispevki resnično pionirsko delo odkrivanja in raziskovanja obstoječih objavljenih oziroma znanih vi-

Župnija Šempeter pri Gorici skozi stoletja

rov, pa tudi drugih tako pisnih kot ustnih do sedaj še neobjavljenih in neraziskanih zgodovin-

skih virov. Prenekateri izsledki so tako v tej publikaciji prvič predstavljeni. Vsebinsko zaokroža bogat dokumentarni del, katerega sledi še razlaga pojmov, ki bralcu razlaga morda manj znane besede in v besedilih uporabljen strokovne izraze. Vsi članki so opremljeni z natančnim znanstvenim aparatom in obsežno bibliografijo, tako da predstavljajo odlično izhodišče tudi za nadaljnje raziskovanje. Seveda pa knjiga Župnija Šempeter pri Gorici skozi stoletja, s katero je bila zapolnjena temna lisa

poznavanja cerkvene zgodovine na tem obsejnim območju, ne vsebuje samo strokovnih besedil.

danost veri. Stabat mater za sopran, alt, orkester in basso continuo je postal takoj po prvi izvedbi uspešnica. V 18. stoletju je bil največkrat natisnjena skladba. Osrednja poanta drame je v vokalnih partih, orkester prinaša spremljavo in oblikuje emocionalno vzdušje. Od samega začetka postopno gradi efekt trpljenja in žalovanja. Stabat mater v izvirniku nima zborovskega parta, za izvedbo v Gorici pa so organizatorji koncerta nekatere duete iz dela zaupali zboru. Izvedba je

pokazala, da je bila zamisel dobra tudi zaradi briljantne izvedbe pevke sestava Bodeča neža. Vsi nastopajoči so se z vso iskrenostjo vživel v svoje vloge. Povezanost v eno in odkritosrčnost sta dve izmed najpomembnejših dejavnikov, ki nazadnje vlijejejo v umetnino potrebno življenje, da jo poslušalci začutijo. V cerkvi sv. Ivana sta v izvedbi Pergolesijevga dela izstopale ravno te lastnosti. Naj delo govori o žalosti in bolečini, pa je genij Pergolesi napisal ganljivo glasbo, ki ob dobri izvedbi zažari kot čudovita umetnina. Vokaliste in

orkester so pod taktirko Luigija Pistoreja pripravili izvedbo, ki morda ni bila ves čas tehnično brezhibna, a je imela dušo. V poslušalcih je prebudila čustva. To pa pomeni nekaj velikega. Poklon, podarjen iz srca, je vedno najlepši in takšen je bil glasbeni poklon Ljubki Šorli.

Metka Sulič

SCGV EMIL KOMEL Snovanja 2010

Občuten koncert v poklon pesnici Ljubki Šorli

Minuli konec tedna se je zaključil glasbeni cikel Snovanja, ki ga prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in društvo Arsatelje. Deset različnih prireditelj je v dveh mesecih na različnih zanimivih lokacijah v Gorici in njeni okolici ponudilo predstavitev številnih glasbenikov in glasbenic vseh starosti s tega področja, pa tudi od drugod. Cikel se je v velikem slogu zaokrožil v cerkvi sv. Ivana v Gorici na koncertu ob stoletnici rojstva Ljubke Šorli. Večer, posvečen tej pomembni goriški pesnici, so oblikovali Otroški pevski zbor SCGV Emil Komel pod vodstvom Damijane Čevdek Jug, godalni ansambel Arsatelje, sopranistka Erika Reguljova, altistka Mirjam Pahor, Dekliška vokalna skupina Bodeča neža, Godalni orkester Nova in dirigent Luigi Pistore. Program je bil ambiciozno zastavljen: otroci so ob spremljavi ansambla Arsatelje zapeli tri pesmi na besedila Ljubke Šorli v uglasbitvah domačih skladateljev: Tomaža Simčiča, Zorka Hareja in Andreja Bratuža. Orkestracijo pesmi za godalni an-

sambel je pripravil Patrick Quagiatto, ki jo je z "afiniteto" do vsebine besedila in notne predloge smelo oblikoval. Glasba ni presegla preprostosti pesmi, ostajala

pevce in pevke odlično pripravila. Življenje in delo Ljubke Šorli je bilo zaznamovano z dogodki druge svetovne vojne in izgubo moža v tem boju. Sakralna drama Stabat

Foto JMP

je znotraj podanih glasbenih okvirov, jih dopolnjevala in predvsem podčrtovala sporočilnost. Dodala je kanček poglobljene resnosti, ki se je ob čistih otroških glasovih razbohotila kot prispodoba varnega glasbenega objekta. Otroci so peli čisto, homogeno in z občutkom. Pohvala gre zborovodkinji Damijani Čevdek Jug, ki je mlade

mater Giovannija Battiste Pergolesija, ki je posvečena trpeči Devici Mariji ob križu Jezusa Kristusa, je tako tudi simboličen prikaz trpečega življenja pesnice. Pergolesi naj bi Stabat mater pisal v deliriju smrti, ko je bolehal za jetiko. Komaj kakšno leto po nastanku skladbe je umrl star 26 let. V skladbi naj bi se zrcalila njegova pre-

**V večnost je odšla Aleksandra Maraž
Zavzeta učiteljica in
tenkočutna ilustratorka**

Možica ljudi se je v sredo, 30. junija, v števerjanski župni cerkvi sv. Florijana poslovila od domačinke, učiteljice Aleksandre Maraž, ki je po kratki, a neizprosni bolezni v ponedeljek, 28. junija, za vedno zatisnila oči in njeno prežgodaj zapustila svoje domače in otroke, ki jih je z veliko predanostjo in ljubeznijo že veliko let spremljala pri prvih korakih spoznavanja v goriškem vrtcu v ulici Brolo. Vsi, ki smo jo poznali in spoznali ter cenili tudi njeno nagnjenost k likovnemu ustvarjanju, jo bomo imeli v trajnem, lepem spominu. Aleksandra se je rodila 13. novembra l. 1960 materi Rozaliji Hlede in očetu Mirku Maražu. Otroštvo je preživela na Ščednem, še najraje pri ljubljani noni, kot je pri pogrebnih sv. maši v nagovoru dejal števerjanski župnik g. Anton Lazar. V domačem kraju je obiskovala osnovno šolo, nato se je po

končani nižji srednji šoli Ivan Trinko v Gorici vpisala na šolo za vrtnarice, ki ji je odprla vrata za delo z otroki; svoj poklic je opravljala z velikim veseljem in ustvarjalno vnemo. Ta se je kazala predvsem ob božičnih praznikih, ko si je zamašljala zmeraj nove obseke za drevesce, figurice za jaslice v različnih tehnikah, pa tudi ob drugih priložnostih in končnih prireditvah, ko je vselej poskrbela za primerno likovno podobo, saj je imela slikarstvo zelo rada. Večkrat je sodelovala pri različnih mladinskih pobudah z goriškim Kulturnim domom, Dijaškim domom S. Gregorčič, ZKD, Briškim gričem. Redno je bila med malimi risarji, ki so v avgustovskih dneh na pločniku zraven goriškega Kulturnega doma risali veliko sonce miru. Polne srčnosti so tudi njene ilustracije pobarvank otroških pravljič Janeza Bitenca: Tri muce, Zmaj, Pravljičica o zelenem, rumen-

em in belem zajčku. Nekaj časa je kot ilustratorka bila tudi dragocena sodelavka otroške revije Pastirček.

Ko je bilo treba kje priskočiti na pomoč, je brez obotavljanja bila zraven. Zato je njen prerani odhod hudo prizadel kolegice iz goriškega vrtca in otroke, ki se jim je znala nevsiljivo približati, pa tudi starše, katerim je bila zmeraj na razpolago za pogovor. Pogrešali jo bomo tudi na gledaliških in drugih prireditvah, kjer smo jo velikokrat srečevali. Da je bila priljubljena, se je izkazalo tudi pri pogrebnih sv. maši, ki sta jo, delno v italijanščini, darovala župnik Lazar in g. Marijan Markežič. S kora so obred z ganljivimi pesmimi spremljali pevci in pevke, ki so Aleksandri poslednjič zapeli tudi ob odprtem grobu na domačem

Foto DPD

pokopališču. Njenim hudo prizadetim najdražjim, posebno sestri Loreti, naj gre iskreno sožalje, Aleksandri pa naj Bog da okusiti lepoto nebeskih poljan.

Iva Koršič

Veliko truda je bilo vloženega tudi v iskanje čim zanimivejšega slikovnega gradiva, ki med drugim prinaša arhivske fotografije, zemljevide, obstoječe portrete pomembnih mož, faksimile pomembnejših ohranjenih dokumentov, reprodukcije umetniških del in ne nazadnje najnovejše fotografije župnijske cerkve ter njene opreme, ki publikacija približujejo tudi širši javnosti.

Nastala knjiga, s katero ohranjamo spomin na dragoceno dediščino, je tako bogata zakladnica ohranjenih pisanih, risanih, tiskanih, fotografiranih ali kako drugače zapisanih dokumentov, ki so poročevalci časa, v katerem so nastali. Preko njih in z njimi nam je omogočen pogled v preteklost in dogodke, ki so mnogokrat osnova za razumevanje sedanjosti.

40. Festival narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2010"

Ansambel Iskrice požel največ uspeha

V Formentinijevem parku v Števerjanu je bilo prejšnji konec tedna vzdušje res praznično na tridnevni maratoni 40. Števerjanskega festivala narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2010". Številno občinstvo, množičen odziv ansamblov - na letošnji Festival se je prijavilo kar 40 sestavov, sodelovalo pa jih je 38, od teh 17 je bilo prepuščenih na finalni del prireditve -, ugledni gostje, naj omenimo le Boštjana Žekša, Ministra RS za zamejce in Slovence po svetu: vse je prispevalo k uspehu ljudskega praznika, ki je nastal pred skoraj pol stoletja po zamisli članov ansambla Lojzeta Hledeta in ki je po besedah predsednika SKPD F. B. Sedej Mateja Pintarja postal pomembna prireditev za ves slovenski prostor, tostran in onstran meje, "Števerjanski festival je končno zaslovel kot kvaliteten in gostoljuben festival narodno-zabavne glasbe". Otroški in mladinski zbor F. B. Sedej pod vodstvom Martine Hlede je zapel melodijo Zarja Števerjana Štajerskih sedem, zmagovalno skladbo na Števerjanskem festivalu, ki je postala že prava himna samih Števerjancev. In pričel se je nabito polni program vseh treh večerov, ki sta ga mojstrsko povezovale priznana napovedovalca Jasna Kuljaj in Janez Dolinar. Zmagovalci 40. Festivala narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2010" so Iskrice iz Laškega, ki so nastopile s skladbama Sedem let

sva se ljubila (ans. Iskrice) in Šepni mi prav tiho (glasba in besedilo Jože Galič). Tako je odločila komisija za glasbo, ki so jo sestavljali Jože Burnik, Mihael Cor-

Šmihela nad Pliberkom. Iz narodno-zabavne glasbene zakladnice so izvajali skladbo Ob reki Dravci (ans. Trio Korenika). Nagrado za najboljši kvintet je komisija pri-

Foto I. Škorjanc

Foto I. Škorjanc

si, Danilo Čadež, Jan Leopoli, Bertl Lipusch, Tullio Možina, Denis Novato, Slavko Avsenik ml., predsedoval pa ji je Matej Pintar. Nagrado občinstva so si priborili člani ansambla Korenika s pevci iz

sodila ansamblu Čepon iz Horjula, za najboljši trio pa ansamblu Kolovrat iz Ljubljane. Ansambel Taims z Opčin je prejel nagrado za najboljšo melodijo, nagrado za najboljšega debitanta pa ansambel Vikend iz Velenja. Komisija za besedilo (Milan Jež, Leonard Katz ter Franka Padovan in Martina Valentinčič kot predstavnici organizatorja) je nagradila Sašo Martelanca za skladbo Spomin na majnice, uglasbil jo je Janez Beličič, izvajal pa ans. Taims. Posebno priznanje za najboljši karizmatičen nastop je prejela Barbara Žerjal, klarinetistka in pevkica ans. Donačka. Nedeljski adrenalinski popoldan je snemala ekipa tržaškega sedeža slovenskega programa Rai Trst, ki bo po dogovoru posredoval nedeljski finale RTV Sloveniji. Obiskovalcem Festivala je bil na

voljo obširen bilten o sami prireditvi. Brošuro, ki obsega desetine črno-belih, pa tudi več barvnih strani, je izdala Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, naslovno stran je prispeval David Pintar. Letošnjo uvodno misel je spisal Slavko Avsenik ml. Priznani slovenski glasbenik pravi, da je spoznal prav v Števerjanu, med resnično prijaznimi zamejci, da je gledati lačne na televiziji čisto nekaj drugega, kot biti med njimi. In biti Slovenec doma je čisto nekaj drugega kot Slovenec v za-

mejestvu. Tu pri vsakomur vsaka slovenska beseda in pesem nekaj pomenita - takoj, tisti hip in ne šele potem čez mnogo let. Tu neposredno začutiš pomembnost pripadnosti svojemu narodu in vsemu, kar pomaga ohranjati kulturo lastnega naroda, česar se celo sredi svojega glavnega mesta matične domovine, Ljubljane, včasih prereditko zavedamo. Organizator je želel letos obeležiti jubilej na poseben način: v prvem predtekmovalnem večeru in v nedeljskem finalnem delu so se revijalno zvrstili nekateri izmed zmagovitih ansamblorov Števerjanskega odra (Gorski cvet, Slovenski zvoki, Taims, Krt, Vitezi celjski, Vrtnica in Primorski fantje); v soboto pa so si gledalci ogledali del dokumentarca, ki ga je pripravil deželni sedež Rai za Furlanijo Julijsko krajino.

/ stran 14
Marjan Drufovka

Obvestila

Goriška društva vabijo v KC L. Bratuž, na ploščad pred telovadnico (v primeru grdega vremena v bar), na ogled svetovnega nogometnega prvenstva na velikem ekranu in v prijetni družbi.

SCGV Emil Komel sprejema vpise v šolsko leto 2010/11. Informacije na tajništvo (tel. 0481 532163, 0481 547569), email info@emilkomel.eu ali na spletni strani www.emilkomel.eu.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča udeležence na izlet na Pokljuko v soboto, 10. 7. 2010, da bo avtobus odpeljal ob 6.45 izpred cerkve v Doberdobu, nato bo postanek na Poljanah, na Vrhu Sv. Mihaela, v Sovodnjah pred cerkvijo, v Štandrežu pred cerkvijo, v Podgori pri športni palači in pri Pevskem mostu pri vagi. Priporočila se točnost!

Slovenska knjižnica Damir Feigel iz Gorice, Korzo Verdi 51, sporoča, da bo urnik v poletnem času, od 28. junija do 3. septembra 2010, naslednji: ponedeljek: 8.00 - 16.00; torek 8.00 - 16.00; sredo 8.00 - 16.00; četrtek 8.00 - 16.00; petek 8.00 - 16.00. Zapra pa bo od 9. do 20. avgusta 2010.

V gledališču Verdi v Gorici bo v nedeljo, 18. julija, ob 21. uri, na slovesni podelitvi nagrad mednarodnega zborovskega tekmovanja Cesare Augusto Seghizzi prvič podeljena v kategoriji polifoničnega zborovskega petja nagrada Mirko Špacapan, v poklon njegovi štiridesetletni predanosti zborovski glasbi. Nagrado podeljuje njegova žena Manuela Quaranta. Vstop na večer je prost.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalni vsakoletni piknik letos na Koperskem v nedeljo, 1. avgusta. V popoldanskih urah bo vodeni ogled mesta Koper, delno peš, delno s panoramsko vožnjo z avtobusom. Popoldne bo družabno srečanje v

lepi senčni restavraciji pod košatimi drevesi (Al mulin) z bogatim srečelovom in zabavo do večera. Vpisujejo lvo in Dragica (tel. 0481 882183), Ana in Rozina (tel. 0481 78061, 347 1042156), Marija Češčet (tel. 0481 390688). Zaradi rezervacije je obvezno plačati na račun 20 evrov.

Čestitke

Draga Katja! Trdo študentsko pot si prehodila in diplomu socialnega pedagoga pridobila. Čestitamo ti pevci mešanega zbora Rupa-Peč.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 9.7.2010 do 15.7.2010)

Radialna postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvenca- mi za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00. Spored: **Petek, 9. julija** (v studiu Andrej Baucon): V poletje s polkami, valčki in popevkami - Zanimivosti v naši okolici - Humor.

Sobota, 10. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in razijanskem narečju.

Ponedeljek, 12. julija (v studiu Andrej Baucon): Poletni mix z Andrejem - Zanimivosti doma in po svetu.

Torek, 13. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 14. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Človek in domače živali II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 15. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

ZCPZ - Gorica

Bo spet primarna ustanova?

Združnje cerkvenih pevskega zbora - Gorica je bilo ustanovljeno pred sedemindesetimi leti in danes združuje 41 zborov, od Plešivega do Ronk. V njih poje na stotine slovenskih pevcev in pevk, odraslih, mladih in otrok. Ustanova je skupaj z Zvezo cerkvenih pevskega zbora - Trst, v sklopu SSO-ja, zadolžena za vsestranski razvoj ne samo na področju cerkvenega, ampak tudi posvetnega petja včlanjenih zborov in za njihovo organizirano in usklajeno delovanje, ki bi omogočalo prikaz naše zborovske kulturne stvarjalnosti čim širšemu krogu ljudi ne samo v zamejstvu, ampak tudi v matični domovini, po Italiji in po svetu.

30. junija je zapadel rok, do katerega so morale organizacije slovenske manjšine predstaviti prošnjo za vključitev v seznam primarnih organizacij. Ustanova, ki želi biti priznana, mora zadoščati kriterijem, ki jih določa poseben pravilnik, npr. imeti administrativno in upravno avtonomijo, izvajati nepretrgoma vsaj tri leta samostojno aktivnost; teritorij vključevanja članov mora obsegati ozemlje vsaj ene pokrajine itd. Združnje cerkvenih pevskega zbora - Gorica je predstavilo podrobno dokumentacijo, s katero dokazuje, da več kot

zadošča prav vsem pogojem, zato upravičeno upa, da bo končno ponovno vključeno v zadevni seznam, iz katerega je pred petimi leti krivično izpadlo. Povedati je namreč treba, da dotični pravilnik ne predvideva, da ustanova, ki zadošča kriterijem "postane primarna", ampak samo, da "lahko postane primarna". To pomeni, da tudi v primeru, ko ima vse predvidene lastnosti, je konec koncev vse prepuščeno le neki subjektivni presoji. V zvezi s tem je potrebno omeniti še nepojasnen dogodek: ko je ZCPZ - Gorica izpadlo iz omenjenega seznama, je ista usoda doletela še štiri druge organizacije. Ena izmed teh, Kinoatelj - Gorica, pa je bil kasneje ponovno vključen. Kar je čudno, je to, da je bil vključen direktno z odobritvijo zakona št. 26, 16. novembra 2007, za slovensko manjšino, katerega poročevalec večine je bila takratna deželna svetnica in sedanja senatorka gospa Tamara Blažina. Še danes se mnogi sprašujejo, zakaj ta preferenčna pot za to ustanovo. Zakaj je ni bila deželna še katera druga organizacija? Upajmo, da bodo tokrat, s ponovnim sprejetjem med primarne ustanove, primerno priznani napor, ki jih Združnje cerkvenih pevskega zbora - Gorica vlogo v dobrobit celotne naše manjšine.

Na Vrhu Sv. Mihaela

Svetoivanski kres je spet zaplapolal

Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela je 22. junija organiziralo tradicionalni svetoivanski kres na Largi na Vrhu Sv. Mihaela. Ob 20. uri se je na travniku zbralo veliko otrok, staršev in prijateljev. Vzdušje je bilo prijetno in razigrano, saj je društvo pripravilo igre, na katerih so sodelovali tako otroci kot odrasli. Ob čakanju na mrak so se prisotni lahko zabavali z zastavico in vlečenjem vrvi. Kdor pa se ni želel preizkusiti v igrah, je lahko čakal na sončni zahod ob klepetanju, kupici vina in prigrizku. Že se je prikazala luna

in je nastopil čas za prižig ognja. Kres je bil precej velik, saj se je drvi in dračja nabralo od prejšnjih dveh let. Društvo je namreč moralo kar dve leti zaporedoma svetoivansko slavo prenesti zaradi slabega vremena. Ogenj je široko vzplamtel in že so otroci peli ob zvokih kitare. Organizatorji so z večerom zelo zadovoljni, saj je

bilo vzdušje veselo in sproščeno, udeležba pa številna.

Konec sezone PD Vrh Sv. Mihaela je zaznamovalo tudi sodelovanje DVS Bodeča neža na večeru, posvečenem Ljubki Šorli, ki ga v sklopu Snovanj organizira SCGV Emil Komel. Dekleta so v sodelovanju z orkestrom Nova izvedla znamenito

Stabat Mater Giovannija Pergolesija. OPZ Vrh Sv. Mihaela pa se bo udeležil štiridnevnega bivanja s starši v koči sv. Jožefa v Žabnicah. Ob koncu pa naj gre posebna zahvala občinski Civilni zaščiti, ki vsako leto priskoči na pomoč za varnost oz. gašenje ognja ob koncu vrhovskega svetoivanskega kresa.

Tatjana Devetak in Karen Ulian

Ustaljena pobuda SCGV Emil Komel Pevski teden 2010

Kot je že ustaljena navada, tudi letos prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici Pevski teden za svoje mlade gojence in tiste, ki jim je glasba pri srcu. Letos bodo odkrivanja neizmerne glasbene sveta potekala v objemu gora v Kanalski dolini, in sicer v domu šolskih sester in v koči sv. Jožefa v Žabnicah, kamor se bodo otroci odpeljali z avtobusom s parkirišča ob glasbeni šoli na Drevoredu 20. septembra v Gorici v ponedeljek, 23. avgusta, ob 8. uri.

zu Trbiža, bodo ustvarjali idealno vzdušje za vedoželjne otroke, ki jih bosta v pevskem tednu na glasbena pota vodili Damijana Čevdek in Marja Feinig. Z otroki bodo tudi mlade animatorke Tina in Ivana Paljk ter Lucija in Nada Tavčar. Z njimi bo še pianistka Dalia Vodice. Za lačne želodčke pa bo v kuhinji prijazne kočice sv. Jožefa skrbel gospa Zdenka Budin. Organizatorji priporočajo, naj otroci ne nosijo s seboj mobilnega telefona in video igrice, pač pa veliko dobre volje, veselje in rado-

vedne ustvarjalnosti. Pevski teden se bo končal v soboto, 28. avgusta, s končnim nastopom v Žabnicah za starše in sorodnike, potem pa bodo udeleženci odšli domov s starši, prav gotovo s prijetnimi,

nepozabnimi občutki in doživetji. Za vse podrobnejše informacije se lahko obrnete na prof. Damijana Čevdek (mail: damijanacevdek@hotmail.com; tel št.: 0039/348/5626274).

RAFFAELLA BRANDOLIN iz Gorice je dne 29. junija uspešno opravila zagovor doktorske disertacije na Fakulteti za tuje jezike in književnosti, Univerze v Vidmu. Namenila jo je temi z naslovom Slovenske ljudske pravljice z vidika dela Morfoloģija pravljice ruskega folklorista Vladimirja Proppa. Za zagovor in utemeljitev omenjene teme je prejela 110 točk. Novi doktorici za uspeh iskreno čestitajo starši Alenka in Giorgio, brat Dimitrij, mož Mario, nona Bogdana in nonota Marjan in Mirano

Mladinska knjiga v Ljubljani

Romani za mladino in teorija fantazijskega žanra

Pri založbi Mladinska knjiga, kot poroča Slovenska tiskovna agencija, so v juniju predstavili fantazijska romana za otroke in mladino, Pokopališko knjigo Neila Gaimana in Obzidano mesto Mateje Blažič, ki piše pod psevdonimom Marget Belani. Ob znanstveni fantastiki Stephanie Meyer z naslovom Duša je izšel še očrt teorije fantazijskega žanra Jakoba J. Kenda.

Pisateljica Belanijeva je na novinarski konferenci povedala, da

piše pod psevdonimom zato, ker se skrivnostna identiteta poda avtorjem fantastičnega žanra za mladino in otroke.

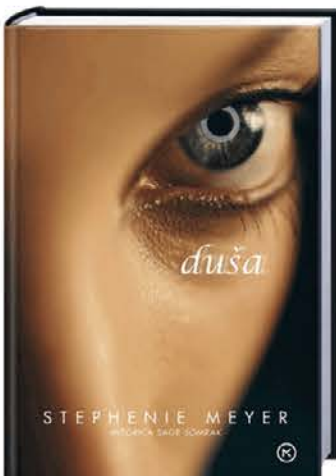
Knjiga Obzidano mesto je prvi del triloge Varuhi skrivnosti, ki ji je avtorica namenila tudi spletno stran za predstavitev in promocijo. V skrivnostnem obzidanem mestu življenje usmerjajo kipi Modrih. Ko eden izmed njih, kip Oduščenja, izgine, v mestu nastane preplah. Otroška junaka Kara in Felias se ponoči izmuzneta iz mesta ter se odpravita iskat izginuli kip. Na poti ju varuje amulet, ki ga je Kari podaril njen oče, vrač Araman. Knjigo, ki je izšla pri zbirki Srednji svet, je uredila Ana Ugrinovič. Pokopališko knjigo Neila Gaimana, ki je izšla v zbirki Sinji galeb,

je v slovenščino prevedla Maja Novak. Angleški avtor je zanj leta 2009 prejel Hugovo nagrado za najboljši roman in britansko literarno nagrado za najboljši fantazijski roman.

Glavni junak, deček Noben Owens, gre po smrti staršev živet na pokopališče. Tam ga vzgajajo duhovi, njegov varuh pa ne pripada svetu živih niti mrtvih. Ameriška pisateljica Stephanie Meyer je avtorica priljubljene knjižne serije Somrak, po kateri je bil posnet tudi film. Podobna usoda se obeta tudi njenemu prvemu znanstvenofantastičnemu romanu za odrasle Duša, ki ga je prevedla Tea Mejak. Človeštvo napade nevidni sovražnik, ki želi izbrisati civilizacijo. Vsiljivci si prisvojijo človeške duše, dokler se do

redkih posameznikov, ki niso podlegli sovražni invaziji, ne prebije duša Vandrovka. Ta se ukloni človeškemu umu in moči ljubezni. Zgodba odpira vprašanja o bistvu človeškosti.

Sodobni model žanra fantazijske literature je v svoji knjigi Fantazijska književnost razčlenil in definiral prevajalec in raziskovalec književnosti Jakob J. Kenda. Z obširnimi znanjem in prevajalskimi izkušnjami je definiral teorijo žanrskega pojma sodobne fantazije in ga primerjal s klasičnim modelom. Pri pisanju se je oprl na lucidno bralско zaznavanje, preko katerega bralcu zastavi polemična vprašanja o fantazijskem in fantastičnem žanru. Kot je povedal Kenda, je v fantastiki lahko pomešanih več različnih žanrov, v fantazijskih zgodbah pa prevlada domišljija.

Končan festival Stranou / Ob robu Slovenski pesniki na Češkem

V soboto zvečer (26.6.2010) se je v bližini Prage končal tridnevni mednarodni literarni festival, z osemnajstimi gosti iz 5 držav; festivala so se osebno udeležili trije slovenski avtorji (Zoran Pevec, Ivo Frbežar, Ivo Stropnik), v festivalski antologiji pa so objavljeni tudi prevodi Petra Kolška, Andraža Poliča in Nataše Burger. Praga, 26.6.2010 – Slovenska pesniška beseda se je uspešno predstavila na tridnevni literarni festivalu (24. – 26.6.2010), in sicer na treh pravnih v mestu Beroun blizu Prage ter na gradu Krakovec. Iz petih držav (Češka, Poljska, Slovaška, Italija, Slovenija) je bilo povabljenih osemnajst avtorjev, večina pa se je branj tudi udeležila – od Sloven-

cev Zoran Pevec, avtor petih pesniških zbirk, Ivo Stropnik, avtor enajstih pesniških zbirk, ter Ivo Frbežar, avtor desetine knjig in zbirk, mdr. od tega ena v češčini. V manjši festivalski antologiji najdemo poleg navedenih avtorjev še pesmi Petra Kolška, Andraža Poliča in odlomek iz monodrame, ki jo je napisala slovensko-češka igralka Nataša Burger. Dela gostujočih avtorjev so bila na literarnih večerih predstavljena v slovenščini ter v novih prevodih v češčino. Naj omenimo le nekaj imen. Med češkimi gosti je bila tudi pesnica Viola Fischerova, dobitnica letošnje najvišje nagrade Magnesia Litera (primerljiva je s Prešernovimi nagradami), in sicer za pesniško zbirko Dom na vinici (Hiša v vi-

nogradu). Med poljskimi pesniki velja poseben poudarek enemu najznamenitejših poljskih avtorjev, a pri nas tako rekoč neznanemu pesniku Ryszardu Krynickemu (prvi obsežnejši prevod v slovenskem jeziku je objavljen v najnovejši številki revije Lirikon21, št. 29-31, prevod iz poljščine P. Kuhar). Ta mednarodni festival je že tretjič priredilo avtorsko združenje Stranou

(Ob robu), ki je že doslej vedno vabilo tudi slovenske avtorje. Med dosedanjimi gosti so bili npr. Meta Kušar, Mateja Bizjak Petit in Marko Kravos. Slovenska poezija je na letošnjem festivalu doživela še posebno pozornost, saj je odprtje potekalo v znamenju našega Dneva državnosti in ob podpori slovenskega veleposlaništva v Pragi.

Peter Kuhar

Novosti na gradu Kromberk

Goriški muzej bo z investicijo pridobil nove prostore

Goriški muzej bo z novimi prostori kustosdiata in uprave, ki jih bodo zgradili v neposredni bližini muzejskih delavnic v vili Bartolomei v Solkanu, sprostil tudi prostore na gradu Kromberk. Tam bodo lahko uredili devet novih razstavnih prostorov in večjo dvorano za 120 obiskovalcev. Ureditev gradu Kromberk je vezana prav na ureditev kompleksa vile Bartolomei v Solkanu. Tu bodo v novi zgradbi v velikosti 1029 kvadratnih metrov uredili kustosdiat,

knjižnico, čitalnico, arhiv, hemeroteke, diateko, avdiovideoteko in prostore za upravo. Celotna investicija je razdeljena

prvi dve fazi. V prvi fazi bodo postavili novo stavbo v vrednosti skoraj dveh milijonov evrov, za katero jim je uspelo pridobiti tudi finančna sredstva iz regionalnih razvojnih programov. V nadaljevanju bodo obnovili del vile Bartolomei, v kateri bodo poleg sedanjih muzejskih delavnic pridobili tudi prostore za predavalnice, priročna skla-

dišča za muzejske predmete in nove dvorane. Celotno podobo bo vila dobila po izselitvi zaporov, saj bo revitalizirano območje Žabjega kraja povezovalo Novo Gorico in Solkan. Novo podobo bo dobil tudi park ob vili, ki ga bodo v prihodnosti uredili v rosarij, ki ga na Goriškem že dolgo načrtujejo.

Goriški muzej želi postati pomemben dejavnik kulturnega in zgodovinskega turizma. Kulturna dediščina pa je temelj za razvoj kakovostnega turizma na Goriškem. Zato bodo uredili tudi info točko, ki bo služila kot izhodišče za obisk bližnjih spominskih parkov na Sabotinu, Škabrijelu in Sveti Gori. V objektu bodo tako tudi prostori za vodnike in upravljalce parkov. Mestna občina Nova Gorica bo pogodbo za sofinanciranje investicije v kratkem dobila iz Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Po izvedenih dveh razpisih naj bi konec leta že začeli gradnjo in jo končali leta 2012.

na več faz, gradbeno dovoljenje pa že pridobljeno za

dobili tudi prostore za predavalnice, priročna skla-

Kratke

Nova knjiga Marija Čuka

"V premoru med tekama" nogometnega prvenstva, kot je duhovito najavljal oglas, je ZTT predstavilo novo publikacijo, zbirko črtic in aforizmov Marija Čuka "Nikar se ne hudujte na vreme, da je zmešano. Vsak naj najprej pomete pred svojim pragom". Za najdaljšim naslovom na policah Tržaške knjigarnice, kjer je bilo srečanje z avtorjem, je knjiga, ki ima s športom neposredno povezavo, saj gre za izbor Čukovih zapisov na športni strani Primorskega dnevnika. Duhovite, aktualne, osebne, včasih tudi poetične misli dopolnjujejo še aforizmi, s katerimi novinar končuje televizijski dnevnik in ki so v knjigi pridobili zanimivo, skoraj konstruktivistično grafično obliko s poudarjenim oblikovanjem Aline

Carli. Knjigo sta predstavila Ace Mermolja in urednica Martina Kafol, ki je poudarila raznolikost vsebin teh navidezno razpršenih utrinkov, pri katerih je vezna nit športnega dogodka le izhodišče. Na vprašanje o genezi teh tekstov je Čuk s humorjem odgovoril, da nastajajo ob ponedeljkih, ko iz redakcije opominjajo, da bi moral oddati tekst za torkovo objavo. "Nedolžnih proz" pa ne stresa vedno iz rokava, saj so včasih potrebne strokovne raziskave, ki utemeljujejo zbadljiva, satirična ali bolj blaga razmišljanja o sedanjem času in njegovih protagonistih. V 47 izbranih črticah se govori o prvenstvih, tekmovalnih krogih in olimpijskih igrah prepleta po nepredvidljivih rdečih nitih s svetovno politiko, primorskimi oz. zamejskimi zdravili, Barkolano, Grofco Marico, svetim Miklavžem in gospodarsko krizo. Avtor je priznal, da so ga sami bralci spodbujali k objavi v knjižni obliki, psihiater pa mu je zaupal, da si zapisuje vse njegove aforizme ob koncu televizijskega dnevnika, kar je seveda dodatno spodbudilo avtorjevo humoristično in v tem primeru tudi samoironično žilico. / PAL

Na Sinjem vrhu nad Ajdovščino osemnajstič Slovenija, odprta za umetnost

Na Sinjem vrhu nad Ajdovščino je do 3. julija potekalo mednarodno delovno srečanje likovnikov Slovenija, odprta za umetnost. Srečanje je že drugič potekalo v obliki simpozija. K sodelovanju so povabili tri znane slovenske likovne ustvarjalce in teoretike, ki so osvetlili problemski pristop, poimenovan Druga narava. Simpozij naj bi predstavljal soočanje različnosti in njihovo medsebojno prepletanje ter simbiotično delovanje, kot je povedala likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, ki je še dejala, da vztrajanje pri slikarskem mediju ni odraz konzervativnosti, ampak preprosto dejstvo, da privlačnost in živost slikarstva ostajata. Ker pa živimo v času novih tehnologij in ker je bila umetnost vselej odsej časa, družbenih razmerij, kulture, tudi slika, ki sicer ima svoje zgodovinsko vlogo, ne more mimo aktualnosti časa. Spreminja se v artefakt, ki sočasno biva v preteklosti in sedanjosti, v slikarski in tehnološki zgodovini. Na Sinjem vrhu so predavali in ustvarjali Črtomir Frelih, Jurij Selan in Tomaž Gorjup. Poleg njih so pod tematskim izhodiščem Druga narava likovna dela ustvarjali častni gost letošnjega srečanja Andrej Jemec, Milena Gregorčič, Peter Hergold, Polona Kunaver Ličen, David Ličen, Agata Pavlovec, Igor Pustovrh, Viktor Šest, Žarko Vrezec, Joanna Zajac-Slapničar, Renate Polzer, Gertrud Weiss-Richter, častni tuji gost Zvonimir Kamenar, Koraljka Kovač, Petra Lidia Ševeljevič, Mario Palli, Grażyna Borowik, Michal Sikorski in Teresa Żebrowska. Razstavo novonastalih del malega formata so v četrtek, 1. julija, odprli v galeriji Lična hiša v Ajdovščini.

V Tate Modern septembra razstava Gauguinovih del

V londonski galeriji Tate Modern za konec septembra napovedujejo odprtje velike razstave Gauguinovih del. Kot je mogoče izvedeti na spletni strani galerije, bo to po petih desetletjih prva večja razstava Gauguinovih del v Veliki Britaniji. Na ogled bo od 30. septembra do 16. januarja 2011. Gauguin velja za enega najpomembnejših umetnikov zgodnjega 20. stoletja. Njegove razkošne in barvite podobe žensk s Tahitija ter bretanske krajine veljajo za ene najbolj poznanih podob moderne umetnosti. Gauguin, rojen leta 1848 v Parizu, je bil svetovni popotnik. Jadral je po Južnem morju in med drugim živel v Peruju, na otoku Martinique in v Parizu. Razstava bo raziskovala mite, ki so se spletli okoli slikarja: Gauguina kot pripovedovalca zgodb,

ki se je na slikah upodobil kot Kristus ali kot demon, religiozne in mitske simbole v slikarjevih delih in spreminjanje njegove lastne umetniške identitete. Na ogled bodo številne umetnikove najbolj poznane slike, med njimi dela, na katerih je upodobil vsakodnevno življenje v umetniški koloniji v Pont-Avenu in v Bretaniji, gole kopalke in senene kopice v bretanski pokrajini. Umetnik je pred evropsko civilizacijo pobegnil na Južno morje. Na Tahitiju so ga navdihnili tropska flora, fauna ter tamkajšnje življenje. Da bi svojim delom dal nove pomene, se je slikar poglubil tudi v tahitsko kulturo, rituale in mite.

Kratki

Kresnik za Svinjske nogice Tadeja Goloba

Na ljubljanskem Rožniku so na kresni večer razglasili letošnjega dobitnika nagrade kresnik za najboljši slovenski roman leta. Žirijo je preprčal Tadej Golob z romanom Svinjske nogice. Dobitnik je ob prejemu nagrade dejal, da se je skrivaj spraševal, kako kresni venček nositi z dostojanstvom, in dodal, da je zelo presenečen. Žirijo, v sestavi Miran Hladnik (predsednik), Vesna Jurca Tadel, Urban Vovk, Miriam Drev in Peter Kolšek, je Tadej Golob preprčal z izpirljeno in duhovito zgodbo o "wannabe" pisatelju Janiju Bevku, ki obupano išče literarni navdih. Junakovo izkušnjo z mamili avtor opiše s pronicljivo grotesknim in humornim slogom, konec pa ohrani enigmatično odprt. Golob je v predhodnem pogovoru s Tino Košir in Draženom Dragojevičem povedal, da svojega dela ne zna dobro prodajati. Čeprav rad piše in ustvarja literaturo, kljub temu pravi, da je pisanje lahko mučen in dolgotrajen proces. Z junakom Janijem Bevkom si delita nekaj

karakternih podobnosti in pisateljskih ambicij, vendar Golobov roman ni avtobiografsko delo. Avtor meni, da mu je v romanu uspelo ohraniti predvsem energijo, ki pritegne bralca. V končnem izboru za letošnjega kresnika, ki ga podeljuje časopisna hiša Delo, so bili še romani Opazovalec Evalda Flisarja, Zrele reči Lojzeta Kovačiča, Lahko Andreja E. Skubica in Ljubezen v zraku Janija Virka. Kulturni program, ki je na Rožniku potekal v času, ko je žirija v klavzuri v Cankarjevi spominski sobi odločala o nagrajencu, so oblikovali igralec Andrej Rozman - Roza, pevec Aleš Hadalin, gledališka skupina Ana Monro, harmonikar Boštjan Baša in tolkalna skupina ŠUS. Golobov leposlovni prvenec Svinjske nogice je zgodba o kvaziumetniku z dna družbene lestvice, ki si ustvari družino ter se z njo preseli v polkletno kotlovnico. Golob v knjigi, mestoma z dogodki na meji fantastičnega, preizprašuje vsakdanost glavnega junaka, ki mu zaradi nove življenjske situacije umetnikovanje ne gre najbolje od rok. "S to knjigo hočem povedati, da se ti mora kaj zgoditi, če hočeš kaj napisati. Samo raziskovanje svoje notranjosti je včasih premalo", je na nedavnem pogovoru z nominiranci dejal Golob, ki ima poleg literature še eno strast - alpinizem. Na vprašanje, zakaj je kar nekaj alpinistom zelo blizu tudi literatura, je odgovoril, da kot alpinist pogosto razmišlja o minljivosti, ki je tudi pogosta leposlovna tema.

V Londonu razstava o renesančni risbi

V Britanskem muzeju (British Museum) je do 25. julija na ogled razstava italijanskih renesančnih risb. Obiskovalcem nudi edinstveno priložnost, da uživajo ob nekoliko manj poznanih delih nekaterih največjih mojstrov italijanske renesanse, kot so Michelangelo, Leonardo da Vinci, Raffaello, Tiziano, Fra Angelico, Sandro Botticelli in Andrea Mantegna. V Londonu je pod naslovom Od Fra Angelica do Leonarda: Italijanska renesančna risba razstavljenih več kot 100 del, ki prihajajo iz zbirke florentinske galerije Uffizi ter deloma iz zbirke Britanskega muzeja. Razstava želi med drugim osvetliti spremenjen odnos do risbe, do katerega je prišlo v začetku 15. stoletja v Italiji. Spremembe so narekovali predvsem uporaba perspektive, naslon na klasično umetnost in vedno večji naturalizem v delih. Če je risba sprva služila le kot priprava za večja dela, je okrog leta 1400 dobila status umetnine. Tedaj so se pojavili tudi prvi zbiratelji. Med prvimi risbami, ki so postale del zasebnih zbirk, sta risba Mantegna, naslovljena "Virtus Combusta" iz leta 1490 in Leonardova Glava vojščaka iz let 1475-80. Obe sta razstavljeni v Londonu. Sicer pa razstava obiskovalce tudi spodbuja, da raziskujejo razlike med pripravljalnimi risbami in končnimi slikami. Predstavljene risbe in slike iz različnih evropskih zbirk kažejo, kako so nekatera dela nastajala. Med drugim so na ogled Marijino kronanje Lorenza Monaca, Raffaellov Sveti Jurij, krajina Leonarda da Vincija z dne 5. avgusta 1473, ki velja za umetnikovo najstarejše poznano delo, in izjemna študija Verrocchia Glava žene iz leta 1475 s tušem in ogljem.

Leonardo, vojščak (1480 ca)

Andrea del Verrocchio, ženska glava (1480)

razstavljeni v Londonu. Sicer pa razstava obiskovalce tudi spodbuja, da raziskujejo razlike med pripravljalnimi risbami in končnimi slikami. Predstavljene risbe in slike iz različnih evropskih zbirk kažejo, kako so nekatera dela nastajala. Med drugim so na ogled Marijino kronanje Lorenza Monaca, Raffaellov Sveti Jurij, krajina Leonarda da Vincija z dne 5. avgusta 1473, ki velja za umetnikovo najstarejše poznano delo, in izjemna študija Verrocchia Glava žene iz leta 1475 s tušem in ogljem.

V Kapitolinskem muzeju v Rimu

Razstava Čar grške umetnosti

V Kapitolinskem muzeju v Rimu je na ogled razstava Čar grške umetnosti, posvečena vplivu grške umetnosti na umetnost antičnega Rima. Obiskovalec lahko dobi na razstavi, na kateri so grška dela razstavljena ob rimskih, dober vpogled v kulturo in življenje v rimskem imperiju. Razstava bo odprta do 5. septembra. Razdeljena je na štiri

dele. V prvem, naslovljenem Bogovi in relikvije, so predstavljeni terakotni frizi in timpanoni z nekaterih templjev. Obiskovalec lahko na razstavi primerja delo grških in rimskih umetnikov. V tem delu je razstavljenih tudi več terakotnih primerkov iz Britanskega muzeja v Londonu. Drugi del razstave je namenjen spomenikom, ki so nastali v čast zmagovitim ge-

neralom. Ti so bili sprva upodobljeni v oklepu in z mečem, od 2. stoletja pred Kr. pa se je uveljavil nov način upodobitev, ko so bili upodobljeni goli, poudarek pa je bil na karizmi in značaju. Tretji del razstave je namenjen grškemu načinu življenja in nudi vpogled v vsakdanje življenje v antični Grčiji, tudi v notranjo opremo grških domov. V tem delu so med drugim razstavljeni svečniki, dragoceni krožniki, kipci in drugo. Zadnji del razstave pa je posvečen navadam ob pokopu. Kot je mogoče videti, je vpliv Grkov

na Rimljane v tem delu veliko manjši kot v vseh drugih vidikih javnega in zasebnega življenja. Rimljani so namreč ostali zvesti svoji tradiciji. Večinoma so upodobljeni v togah, ki simbolizirajo rimsko državljanstvo in le redko v grških oblačilih ali herojskih kostumih. Njihovi obrazi so upodobljeni z vsemi gubami, ki jih je prinesla starost.

Kinoatelje Avdiovizualni center-Medkulturne storitve
"It's my film": posebna omemba v Vicenzi za delo Anje Medved

Kinoatelje je požel uspeh v Vicenzi na mednarodnem festivalu ljubiteljskih in družinskih filmov "It's my film". Delo Anje Medved Looking through the iron curtain je namreč prejel posebno omembo na festivalu, kjer je tekmovalo 12 filmov, med katerimi je glavno nagrado prejel Temps mort mladega belgijskega avtorja Jasperja Rigoleja. "Podeliti nagrade ni bilo lahko", je izjavil član žirije, priznani filmski kritik Adriano Apra', "zaradi kvalitete predstavljenih del in široke palete

uporabljenih stilov. Zato smo bili primorani podeliti dve posebni omembi filmoma Anje Medved in Ilarie Ferretti" (ta je avtorica filma Pig's secret life). S svojim delom Looking through the iron curtain je Anja Medved tenkočutno spojila vidike zgodovine človeštva z osebnimi zgodbami moških in žensk, ki jih je po drugi svetovni vojni dramatično in prisilno ločila železna zavesa na enem izmed najbolj prizadetih ozemelj v Evropi. Kratkometražnik, ki je postavljen na mejno območje med Gorico in Novo Gorico po

vstopu Slovenije v Schengenski sporazum (2007), preko osebnih pričevanj in arhivskih posnetkov pripoveduje o tistem in dramatičnem boju preprostih ljudi, ki so skušali braniti in uveljaviti svoje dostojanstvo in identiteto.

Anja Medved

Grad Kromberk

Glasbena predavanja

Na gradu Kromberk v Novi Gorici bo v juliju cikel štirih predavanj, namenjenih svetu glasbe. Prvo srečanje, z naslovom Večer jazza, folka, bluesa in rock'n'rolla, je bilo na

ki ga je zapeljala v prav poseben svet. Vedno je rad poslušal sodobno glasbo, največ jazz, od začetkov z Glenom Millerjem do današnjih izvajalcev. Raziskoval je tudi razvoj jazza,

Sergej Radelović

bluesa, folka, countryja, rock'n'rolla, R&Bja. Naslednji gost bo novinar in glasbeni kritik dnevnika Messaggero Veneto iz Vidma, Giuliano Almerigogna, ki bo imel v torek, 13. julija, predavanje z naslovom Kantavtorstvo v ZDA in Veliki Britaniji med 60. in 80. letom.

Almerigogna je Goričan, rojen v Trstu, ki se že vse življenje ukvarja z novinarstvom in glasbeno kritiko za različne, tiskane ter elektronske medije. Poleg tega je ponosen lastnik zbirke vinilno ploščo z jazz glasbo,

vinilnih plošč. Večer bo namenil avtorski glasbi, ki je v 60. letih prejšnjega stoletja poosebljala nov način komuniciranja z mešanjem različnih glasbenih zvrsti, rocka, countryja, folka, bluesa, R&Bja in jazza. V torek, 20. julija, bo pesnik Ivan Volarič - Feo predstavil svoj performans "Nema", poezija v rocku. Feo, ki ni samo pesnik, ampak tudi zavarovalni agent, poštar, učitelj plavanja, zidar, krovec, gozdni delavec, pastir, figurant, hlapec, ulični prodajalec, pletilec košar, kolesarski dirkač, funkcionar in sodnik, nočni čuvaj, prodajalec srečk, arheološki kopač, kozjerec in gojilec konoplje, bo s pomočjo Papa Willyja in Edgar Broughton Banda poskušal obrazložiti sintezo poezije in rock glasbe. Zadnje predavanje z naslovom Labodji spev bo v torek, 27. julija, vodil glasbenik Sergej Radelović. Bobnar, pevec,

avtor glasbe in tekstopisec je posnel preko 80 nosilcev zvoka z različnimi slovenskimi in tujimi izvajalci. Je še ali je bil član naslednjih skupin: Elvis Jackson, Magnifico, Elevators, Rotor, Jararaja, Sedef, Patty Diphusa. Na gradu Kromberk bo predstavil mejnike glasbene zgodovine, preslišana, neuslišana, izbrisana, slabo zapisana in nikoli slišana, zadnja ali nerazumljena dela različnih izvajalcev. Med drugimi bo predstavil Garyja McFarlanda, Shuggija Otisa, Tima Buckleyja, Eugena

Ivan Volarič - Feo

McDanielsa, Morta Garsona, Lowella Georgeja. Vsa predavanja se bodo začela ob 21 uri.

Kratke

Narodni dom še vedno trn v peti Menijevi desnici

Možnost, da bi slovenski, hrvaški in italijanski predsedniki države skupaj obiskali Narodni dom v Trstu prav na dan 90-letnice njegovega požiga, 13. julija 1920, je ponovno odkril živec, na katerega je domača nacionalistična desnica še vedno zelo občutljiva. Ni dvoma, da je po devetdesetih letih poslopje nekdanjega središča slovenstva in slovanstva v Trstu kraj zblizovanja in sobivanja mladih, ki se učijo jezikov in kultur in s tem na neposreden način gradijo osnovne mostove medsebojnega spoznavanja in sporazumevanja. Do zagrenjenosti bi bila kvečjemu upravičena prav slovenska narodna skupnost, ki si je leta 2001 nadejala, da ji bo poslopje na osnovi zaščitnega zakona dejansko povrnjeno. A to je druga in najbrž še dolga zgodba. Türk, Josipovič in Napolitano predsedujejo trem demokratičnim evropskim državam, ki se v lastnih ustavah sklicujejo na vrednote, ki so antiteza fašistične ideologije. Ta pa je svojo pot začela prav tu pri nas s požigom Narodnega doma in s podobnimi dejanji. Sledili sta diktatura in vojna, ki je spravila na kolena ljudi, narode in države po vsej Evropi in svetu. Šlo je za največjo morijo stoletja, ki je bilo nadvse krvavo. Zublje, ki so ovili Narodni dom, in vso njihovo tragičnost je na najboljši način v svojih delih opisal prof. Boris Pahor, ki je dogodek spremljal z očmi otroka, ki mu ni bilo dano, da bi srečno doraščal. Naj si Pahorjevo prevedeno Grmado v pristanu prebere tudi poslanec in član Berlusconijeve vlade Roberto Menia, ki se mu očitno še vedno toži po časih, ki so srečno za nami. Pričakovati je, da diplomacije treh držav ne bodo nasledile na provokatorje in neilce sovraštva. Proslava 90-letnice požiga Narodnega doma s poklonom treh državnikov bi bila najboljša popotnica boljšim časom. / Igor Gabrovec, deželni svetnik SSK

Deželni rebalans / Prvi korak za razvoj Krasa in Brega

S podpisom protokola o soglasju med konzorciji kraških proizvajalcev, stanovskimi organizacijami, Ministrstvom za kmetijstvo in Deželo se je pred nekaj meseci na Vinalitju v Veroni zaključila zgodba o prizivu na upravno sodišče glede "protivrednosti" za uporabo blagovne znamke Prosecco Doc. "To, da je bil sporazum podpisan, ni predstavljalo zadostne garancije, saj je potrebno besede sporazumov tudi uresničevati", je v začetku razprave o posameznih členih rebalansa poudaril deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, ki je izrecno poudaril pomembnost dejstva, da je v finančni dokument vključena postavka v višini 60.000 evrov za financiranje načrta za teritorialni razvoj kmetijstva in sploh teritorija v tržaški pokrajini. Prispevek do Dežela nakazala Lokalni akcijski skupini Kras, ki bo tako na osnovi lastnih izkušenj in dokazanega vpogleda na potrebe teritorija odgovorna za razvoj primerne načrta. Ta načrt bo nato zahteval namenska sredstva, za katera sta se s podpisom protokola prav tako obvezali Dežela in italijansko Ministrstvo za kmetijstvo. Pred koncem leta naj bi bil pripravljen tudi načrt za upravljanje zaščitene območij Natura 2000, v katerem mora biti - tako Gabrovec - črno na belem zapisano, da obstoječe kmetijske dejavnosti in njihov razvoj so v skladu in celo potrebni za zaščito teritorija. O vsem tem je tekla beseda na srečanju meseca aprila, ko se je predsednik Renzo Tondo v Praprotnu neposredno soočil s problemi in pričakovanji naših ljudi na Krasu in v Bregu. V nadaljevanju svojega posega je svetnik Gabrovec jasno opozoril, da se s tem obveznost Dežele nikakor ne izčrpa. Prej nasprotno. V decembrski finančni zakon je bila vključena prva polmilijonska postavka za obnovo terasastih vinogradov (pašnov) na kraškem robu med Trstom in Sesljanom. S to postavko se dela na dolga desetletja zanemarjenem območju šele začnemo, je še dejal Gabrovec. "Zlasti pa je pomembno, da se Dežela vestno drži obvez glede poenostavitve sistema prečnih vinkulacij, ki danes dejansko onemogočajo vsako možnost razvoja in spravljajo v obup številne, tudi mlade kmetijske podjetnike, ki investirajo v ta sektor znanje, čas in nemajhne kapitale", je naglasil Gabrovec.

Ostržek z Andrejko Možina

V ponedeljek, 28. junija, je bilo v Domu glasbe (Casa della musica), v ulici Capitelli 3, zanimivo srečanje v znamenju Ostržka. Severino Zannerini, ki je pred kratkim uredil razstavo o nesmrtni Collodijevi "lutki", in univerzitetni profesor Livio Sossi sta oblikovala srečanje z naslovom Collodi - Ostržek med nami. Animator večera Edoardo Kanizan je za priložnost povabil mlado glasbenico in pevko Andrejko Možina, ki je bila med letošnjimi finalisti nagrade Zlato zrno. Na srečanju so predstavili še avdio-knjigo "Pinocchio" s platnico tržaškega slikarja Uga Pierrija. Lepo je, da je v tržaški "hiši glasbe" blizu trga Cavana, ob paberkovanju uglednih poznavalcev otroške literature, nastopila tudi talentirana pevka in avtorica šansonov, ki spajajo sredozemsko svežino in prefinjenost jazzovskih občutij z biseri slovenske lirike. To je bila dragocena priložnost za naše someščane v živo spoznati tankočutno avtorico atmosfer iz zbirke Zasul si me z zvezdami. Večer je priredilo društvo Il Pane e le rose s pokroviteljstvom sklada Carlo Collodi. / Davorin Devetak

S 5. strani

"Pri Caritas ste ..."

Tvoje slovo (bolj pravilno odstranitev) od Caritas po tolikšnih obveznostih v škofjski dobrodelni ustanovi, ki so od tebe zahtevale poleg osebne zavzetosti tudi žrtve in stalno prisotnost v organizaciji, ti pušča verjetno grenak priokus. Kako je prišlo do tega sklepa?

Ně vem, to ve lahko samo tisti, ki se je odločil za zamenjavo. Toda gotovo gre za premišljeno zamenjavo, ki jo je treba razumeti v luči načrta, ki je predvideval zamenjavo vseh štirih škofjovih vikarjev, poleg tega

pa tudi glavne urednice škofjskega tednika. Mislim, da upravičeno priznamo novemu škofu pravico, da izbira svoje sodelavce, kot se mu bolje zdi, toda mislim, da bi se to moralo zgoditi postopoma, morda potem, ko bi globlje spoznal stanje pri nas. S tem bi se lahko izognili sporom in nerazumevanju.

Mario Ravalico, mislim, da puščaš za sabo zdravo in aktivno Caritas z vrsto pobud in načrtov ter z bogatimi izkušnjami, ki jih je treba braniti. Hvala!

OPZ LADJICA Devinski vrt ustvarjalnosti

Kaj se bo izleglo iz jajca?

Vsako poletje, konec meseca junija, preživijo lutke, čarobna, sanjska bitja, res lep teden na sedežu devinskih zborov. Tako je lepo, da se iz leta v leto vrstijo vedno nove in vedno bolj pisane obiskovalke tečaj, ki ga OPZ Ladjica ob podpori Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in Zadrugne kraške banke ... namenja otrokom iz Devina in okolice. Med otroki in lutkami nastane pač taka simbioza, da se težko ločuje, ali je lutka, ki giblje otroka, ali je otrok, ki njo upravlja...

Malo za šalo, malo za res, z veseljem in igrivostjo, gotovo pa tudi s potrebno mero intenzivnega dela je tudi letos nastala pod mentorstvom Irene Zubalič Žan lepa predstava z naslovom Jajce, za katero so obiskovalci tedenske delavnice izdelali domišljene lutke in jih prikojili povednosti besedila, ki je nastalo po literarni predlogi Zlatka Kriliča. "Našim otrokom je vseč predvsem to, da sami

lahko oblikujejo svoj izdelek in vanj dajo kanček svoje osebnosti, svoje duše. Pravljica nastaja na precej svoboden način, prijetno je zlasti to, da besedilo igre ni docela izdelano, saj ga otroci po svojih željah in jezikovni spretosti prikojijo lastni osebnosti in željam", nam je povedala koordinatorica načrta Marja Feinig

obetavnih lutkarjev. Feinigova je napovedala, da večja skupina že pripravlja produkcijo za avgust, z mlajšo skupino pa se bodo jeseni predstavili po vrtcih. "Tako kot lani so bili tudi letos glavni junaki igre živali: vsak otrok je izbral junaka iz živalskega sveta, ki mu najbolj ugaja. Vsebinske predstave je

sprejema vse živalice, ki se izležejo iz njih. Pri izdelavi lutk so otroci uporabljali penasto gumo in blago z različnimi dodatki, to so žice, zamaški, plastenke. "Letos smo opazili, da so izdelki lepši od lanskih, ki smo jih ravno tako izdelali z odpadnimi materiali: tokrat smo bolj pazili, da bi uporabne elemente zamaskirali. Lani smo se obenem učili različnih lutkovnih tehnik, zlasti marionete, letos pa smo urili tehniko, s katero se lutko premika 'od spodaj', ali s pomočjo palčice ali kar z roko. Nastale so tako mimične lutke, ki veliko

govorijo: težišče dogajanja je torej osredotočeno prav nanje". Mentorica nam je pred končno predstavo, ki je bila v petek, 2. julija, še zaupala, da so bili na tokratnem ustvarjalnem tednu bolj pozorni do glasbene kulise in scenografije. "Zakulisje otroke docela

zakrije, tako da pridejo lutke bolj do izraza. Za otroke, ki so že lani obiskovali našo delavnico, je bila to novost, vsaka novost pa je na začetku težka, dokler ne postane lahka..."

Igor Gregori

Foto IG

REPEN Galerija Kraške hiše

Odstiranja Marca Faganela

V svojem zadnjem likovnem ciklusu je goriški slikar Marco Faganel umaknil pogled od ljubljene briške narave in ga zakoličil v kraško zemljo. "Čeprav sem se kraške tematike mestoma loteval v prejšnjih delih, je to moj prvi ciklus, izrecno namenjen rodni zemlji moje mame", nam je povedal umetnik ob odprtju razstave z naslovom Odstiranja, ki je bilo v petek, 2. julija, v galeriji Kraške hiše. Faganel je pri snovanju zadnjega ciklusa vselej imel v očeh briško krajino: nežnost njenih podob je skušal pridržati tudi takrat, ko je na svojo juto s sredstvom akrila in krede ter z uporabo naravnih elementov zarisoval

bolj trdo, neizprosno kraško naravo. Tako strogost je umetnik zaulpal jasni kromatični izbiri oziroma odvzemanju kakršnih koli izrazitih barvnih nians: gledalčev pogled se tako razteza čez sivkasto slikovno polje in se izgublja v otožnost jesenskega čutenja: tu pa tam se mestoma pojavljajo rdeči madeži, katerih skrivnostno prisotnost lahko gledalec razkrije sam. Da pa je Kras prostor navdiha, je potrdil umetniški kritik Saša

Marco Faganel, Saša Quinzi, Martina Repinc in Roberto Faganel (foto IG)

Foto IG

Quinzi, ki je spregovoril o umetniku in razstavi. Kraška pokrajina je navdihovala bodisi besedne umetnike bodisi slikarje: "Špical se je odločil, da

bo kraško krajino upodabljal na geometričen način, ki po svoje zrcali togost kraškega

čutenja, Zoran Musič pa je Kras predstavljal z nežnejšim čustvenim zanosom: ta pogled je soroden tudi Marcu Faganelu". Večer na repenskem borjaču sta lepo zaokrožila pevka in glasbenica Lara Puntar in kitarist Dario Viviani, prisotne pa je v imenu organizatorjev - Zadruga Naš Kras - pozdravila predsednica Martina Repinc.

DEŽELA Zadovoljstvo deželnega svetnika SSK

Skoraj 160.000 evrov za kmetijstvo na Tržaškem

Deželni svet FJK je pred kratkim, po tridnevni razpravi in izključno z glasovi desnosredinske večine, sprejel rebalans, ki ga - podobno kot finančni zakon - označuje zlasti skromnost razpoložljivih sredstev. To je seveda žal skupna težnja za vse italijanske dežele in pravzaprav celoten t. i. zahodni svet, ki je še vedno v primežu nadvse hude finančne krize s skrajno negotovimi obrisi.

Kot Slovenci ne moremo mimo žalostne ugotovitve, da Tondovi večini ni uspelo ali ni hotela nameniti sredstev za ponovno vzpostavitev finančne dotacije v deželni sklad za slovensko manjšino, kar sta Gabrovec in Kocijančič ostro ožigosala.

Mimo tega pa je potrebno priznati tudi nekaj pozitivnih premikov. V minulih dneh je bil že poudarjen pomen postavke v višini 56.000 evrov, ki je krovna organizacijama SKGZ in SSO uravnovesila okleščeno finančno dotacijo. Novo postavka v višini 60.000 evrov bo Lokalni akcijski skupini Kras omogočila, da v naslednjih mesecih začne s pisanjem načrta za razvoj tržaškega podeželja v sklopu dogovora o Prosekarju. Nadvse omembe vredna je tudi postavka v višini skoraj 160.000 evrov v korist Trgovinske zbornice v Trstu, ki bo denar pričakovano namenila financiranju razpisov za podpore kmetijskim podjetjem, ki razvijajo svojo de-

Igor Gabrovec (foto IG)

javnost. Gre za vsoto, ki jo je Trgovinska zbornica po hudi suši leta 2003 anticipirala v obliki prispevka prizadetim živinorejcem, Dežela pa zaradi suma kršenja evropske zakonodaje o javnih podporah tega denarja ni nikdar povrnila. Na posled se je že v prvi polovici lanskega leta vendarle izkazalo, da je bil postopek izveden

pravilno. Konec dober, vse dobro. Denar naj gre čim prej v obtok.

V deželni rebalans je bil med razpravo v skupščini vključen prispevek v višini 10.000 evrov za delovanje Koordinacijskega odbora jusov in srenj v FJK, ki zaobjema tudi našo Agrarno skupnost. Na področju kulturnih dejavnosti gre nazadnje zabeležiti prispevek v višini 35.000 evrov, ki bo omogočil letošnjo izvedbo poletnega Lutkovnega festivala v Nadiških dolinah.

Prav v dneh zasedanja deželnega sveta je odbornik za civilno zaščito Riccardi podpisal odlok, ki Občini Števerjan namenja 200.000 evrov za sanacijo nevarnega zemeljskega usada. Podobno pozornost pričakujejo še v Št. mavru, pa tudi v dolinski občini, ki je prav tako deželni civilni zaščiti evidentiral nekaj zelo hudih kriznih situacij.

ZALOŽBA SLOVENSKA MATICA Knjižna novost

Sončna ura prijateljstva

“Mnogo pisem, ki so se nabrala v teh letih, hranim, res bi jih bilo vredno kako urediti” (10. 1. 1988), “(N) ekoč (jih bodo) brali in (...) se bo s tem dopolnjevalo Tvoje dragoceno literarno delo”. (8. 9. 1989) “Kakorkoli že ocenjujem vrednost svojih pisem – po svoje so izrez nekega časa, nekega političnega ‘dozorevanja’ v matični domovini”. Tako piše Marija Žagar Borisu Pahorju, s katerim je med leti 1961 in 1996 vzdrževala bogato in redno korespondenco. Boris Pahor je njuno pisno navezo zelo cenil, saj ji je ob enem izmed njenih zadnjih pisem v pismu takole odgovoril: “Kaj naj rečem, tvojih pisem ni več, tako sem ob edino korespondentko, s katero sem kdaj spregovoril o književnosti, bila pa si edina mnogo več, človeška in kulturna vez v najlepšem smislu. Poleg Kocbeka, ki je bil edinstven prijatelj, si bila ti edinstvena prijateljica. Tudi nobene moje korespondence ni, ki bi jo lahko primerjal s tisto, ki je vezala na vaju” (22.1.1995).

Dogaja se, da postane korespondenca taka oblika pisanja, kateri se včasih zaupa večjo neposrednost kot govorjeni besedi: tak primer nedvomno predstavlja dopisovanje med tržaškim pisateljem in kranjsko gimnazijsko učiteljico, ki je spadala med sicer javno neizpostavljene, vendar kljub temu kulturno zelo razgledane osebnosti. Njuno dolgoletno dopisovanje je ob podpori dr. Mirana Hladnika uredila dr. Urška Perenič, knjižna oblika zbranega materiala pa je letos omogočila založba Slovenska matica. Razlogov za tako publikacijo z naslovom Sončna ura je bilo namreč več. Prvi je bil ta, da bi dopolnili Pahorjevo zbirko korespondenc: leta 1984 je prav tako pri Slovenski matici izšla Pahorjeva korespondenca z Edvardom Kocbekom z naslovom Peščena ura. Že tedaj je to knjižno sredstvo služilo za to, da bi docela dojel lik tržaškega pisatelja, njegovo vpetost v čas in dogajanje, ki zajema vrsto desetletij. Ta vidik se dopolnjuje v knjigi Sončna ura. Popolne podobe pisateljeve biti pa gotovo

ne bi imeli, če bi Pahorjeva sogovornica ne bila tako tankočutnega značaja in bi ne imela tako bogate kulturne in nazorske zakladnice: njun večletni pogovor se lahko sklepa, da je njena zapuščina polna popisanih pol, vendar bi bilo treba to natančneje preveriti. Je pa za ohranitev njenih “literarnih” izdelkov poskrbel Pahor, ki je odlomke iz njenih pisem pod imenom Vlasta ali Irma vpenjal v svoje dnevniške zapiske v Žalivu in jih vključil nato v knjižne izdaje. Literarno vrednost imajo zlasti njeni obširni prikazi narave in spajanja z njo”, je v predgovoru zapisala urednica Urška Perenič. Korespondenca je tudi polna najrazličnejših izjav o književnikih in literaturi nasploh, kar kaže tako na literarni okus kot na literarno razgledanost njenih avtorjev. Poleg tega so pisma izjemnega pomena, ker dosledno zarisujejo politično, kulturno-družbeno in literarno dogajanje na Tržaškem in v matici, od sredine prejšnjega stoletja dalje, njenih razmerij in trenj: jasno se obenem izkaže tudi Pahorjev odnos do preteklega trpljenja v taborišču in do pojmovanja slovenstva ter vloge, ki mu jo je njegova pokončnost krojila v povojni slovenski politiki. Takole povzema Pahor svoj odnos do politike v pismu prijateljici iz leta 1985: “No, zadnje čase zmeraj bolj razločno čutim, da pravzaprav ne spadam nikamor. Za levico sem disident in človek, ki dela zgago; za katoličane sem pogan, uporaben takrat, ko se upre ekskluzivizmu leve. Na to vlogo pa seveda jaz ne pristajam; in tako je moje avtonomno nastopanje brez javnega odmeva. Obe ‘cervki’ živita svoje življenje, jaz pa sem za ene izločen, za drugo pa heretik”.

Igor Gregori

tedajnikom podčrtal predsednik ZCPZ Marko Tavčar, ki je potrdil skrb ustanove tudi z najavo nadaljevanja tradicije letnega tečaja v novi sezoni in dodatnega orgelskega laboratorija v polnem seminarju. Zveza spodbuja tudi pevce in zborovodje, da vzamejo v roke nove pesmarice in spoznajo krajno glasbeno literaturo. V ta namen je nastala zbirka, ki sta jo uredila Zorko Harej in Nadija Kralj in v kateri je zbranih 21 zborovskih pesmi za različne zasedbe, ki so jih slovenski skladatelji iz naše dežele uglasbili po besedilih zamejskih avtorjev. Glavni pobudnik zbirke ni dočkal uradne predstavitve, zato je srečanje potekalo v duhu spoštivega spomina s prisrčnimi besedami Kraljeve, za katero ima poznanje in sodelovanje s

Obvestila

Bambičeva galerija vabi v petek, 9. julija, ob 17.30, v sklopu Openskih poletnih večerov - Skupaj na Opčinah, na odprtje likovne razstave VZS - CEO Mitja Čuk “Živali in narava se veselijo, se igrajo in se spoštujejo...”.

Darovi

Družina Merku' daruje 50 evrov za potrebe svetoivanskega cerkvenega pevskega zbora.

Spominska maša v Rižarni

Na 13. navadno nedeljo je tudi letos Slovensko pastoralno središče iz Trsta pripravilo spominsko mašo v počastitev žrtev v Rižarni. Vsako leto ta maša daritev privablja številne vernike. Letos jo je daroval župnik v Dolini in Mačkovljah, salezijanski duhovnik g. Metod Lampe. Pretresljivo je omenil zloglasna taborišča Dachau, Auschwitz, Rab, Gonars, Grahovo, kjer je človek v imenu raznih ideologij povzročal toliko gorja in trpljenja, katerih posledice se občutijo do današnjih dni. Združeni zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi prof. Tomaža Simičiča je tenkočutno izvedel mašo v spomin bazoviškemu junakom in se tako dostojno poklonil žrtvam Rižarne. Po končanem bogoslužnem opravilu so se

sodelujoči pevci zbrali na kmetiji Lojzeta Debelisa, kjer so počastili gospodarjev god ter kovali načrte za številne dejavnosti v tem poletju. / Jana Barba

OPČINE Cerkev sv. Jerneja

Zaključni nastop udeležencev orgelskega tečaja

O bogatitev in osvežitev programov cerkvenih zborov, obenem ponujanje možnosti izpopolnjevanja za izboljšanje kakovosti pevskega in glasbenega izvajanja na korih so glavne smernice v dolgoletnem delovanju tržaške Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki je združila sadove teh dveh dejavnosti na letošnjem, zaključnem nastopu udeležencev orgelskega tečaja, ko je potekala tudi uradna predstavitev nove notne zbirke zborovskih nabožnih pesmi

Slovencev v Italiji. Redni letni tečaj za organiste je potekal v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah pod mentorstvom Mateja Lazarja iz Kopra, ki je diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani in vodi cerkveni zbor v Dekanih. Svoje strokovno znanje in izkušnjo na liturgičnem področju je posredoval petim tečajnikom, od katerih so štirje igrali tudi na zaključnem koncertu. Prihodnost pomembnega orgelskega kadra je v dobrih rokah, če bo tudi vztrajnost spremljala nadarjenost

in navdušenje najmlajših udeležencev, Roka Dolenca in Nika Trenta, za katera je obvladanje veličastne zvčnosti tega glasbila prav gotovo veliko zadoščenje. V openski cerkvi že dolgo let opravljata svoje dragoceno poslanstvo in stojita ob strani cerkvenemu zboru Vinko Škerlavaj in David Lenisa, ki sta z zahtevnejšimi skladbami prikazala del celoletnega izpopolnjevanja. “Glasba je od nekdaj sestavni del obredov in pomembno je, da je kakovostna”, je pred podelitvijo priznanj

ponosni -, pod eno in isto kapo”, je povedal predsednik, ki se je na začetku svojega

posega zaustavil ob kompliciranih in radikalnih spremembah, ki jih italijanska država čez noč vsiljuje gospodarske sektorju. “Tu je pomoč in strokovnost Servisa nesporna, tako centrale in podružnic, kot vseh oddelkov, s katerimi tesno sodelujemo. To velja na primer za varnost pri delu, kjer je važna vloga urada plač in posebnih služb Servisa ter konvencioniranih strokovnjakov”. Glede finančne krize, ki je po letu 2008 preobličila svetovno gospodarsko podobo, je bil Tenze mnenja, da je SDGZ znalo utrpeti njene negativne učinke, zlasti zato, ker so “spremembe obzorij” za Združenje – od padca Jugoslavije do širitve EU na vzhod – povsem naravno posledice delovanja. Tako vrtoglave spremembe so silile Združenje biti kos vedno novim okoliščinam. SDGZ je tako začelo delati v razširjenem prostoru z razvi-

Niko Tenze

janjem Urada za Evropo in z ustanovitvijo specializiranih podjetij Euroservis v Trstu in Servis Koper v Kopru. “Po obdobju 2000 - 2006, ko smo pionirsko in uspešno izvedli kar nekaj evropskih projektov, smo sedaj v živi fazi obdobja 2007 - 2013”, je dejal predsednik. V tej fazi čezmejne izmenjave dobro deluje operativni kanal informacije in posredovanja z Obrtno zbornico Slovenije in njenimi območnimi zbornicami ter sodelovanje z Javno agencijo JAPTI nam. SDGZ je tako začelo delati v razširjenem prostoru z razvi-

niki na Koroškem. Po poletju pa se bo začelo lobiranje za obnovo vodstva trgovinske zbornice, pri katerem bo Združenje odigralo svojo vlogo. Med posegi posameznih predsednikov področnih sektorjev je Tence glede obrtniškega sektorja dejal, da je dejavnost v obrtnih conah v razponu. Problem pa ostaja odprt pri konzorciju Dolina2, ki je šel pred kratkim v stečaj: “Dejstvo, da niso znali rešiti notranjih problemov po sporazumni poti, bo ustvarilo vrsto hudih težav članom konzorcija, drugim vseljenim podjetjem in dobaviteljem. Zelo verjetno pa se problem ne bo omejil samo na te, pač pa bo imela probleme tudi širša skupnost”. Poročilo predsednika so sledila še poročila predsednikov pokrajinskih odborov SDGZ za Goriško in Benečijo, Karla Devetaka in Adriana Gariupa, poroči-

lo podjetja Servis, ki ga je podal Ivan Perčič, poročilo podjetja Evroservis, ki ga je prebrala Adriana Longo, in poročilo podjetja Servis Koper, ki ga je prebral Denis Salvi. Marino Pečenik je prebral poročilo nadzornega odbora, kateremu predseduje, Andrej Šik pa je podal pozitiven obračun za lansko sezono in obetaven proračun za letošnje leto, ki so ga prisotni odobrili. Na občnem zboru so bili izvoljeni tudi člani predsedstva, ki ga, poleg predsednika Tenzeja, sestavljajo Aljoša Čok, Dragotin Danev, Uroš Grilanc, Marko Stavar, Peter Sterni, Robert Vidoni in Aleš Waltritsch; pridružni člani predsedstva pa so KB 1909, ZB Doberdob in Sovodnje, ZKB, Confindustria Trieste in Erik Švab; na čelu pokrajinskih odborov je bil za Goriško izvoljen Karlo Devetak, za Čedad pa Adriano Gariup. Predsedniki področnih sekcij so Alan Oberdan, Robert Devetak, Ervin Mezgec, David Stupar in Pavla Zivic. Predsednik nadzornega odbora pa bo še naprej Marino Pečenik.

IG

OPČINE Občni zbor

SDGZ bo kos novim izzivom

Nov odbor Slovensko deželnega gospodarskega združenja je ob koncu 33. občnega zbora organizacije potrdil dosedanjega predsednika Nika Tenzeja na čelu organizacije. Srečanje, ki je bilo v ponedeljek, 28. junija, se je začelo prav s poročilom predsednika, v katerem je podčrtal trenutno stanje organizacije in opravljeno delo v prid članom, obenem pa poudaril nekaj ključnih misli, ki bi jih lahko imeli za programske smernice za prihodnje. In ravno tem je posvetil zadnji del svojega posega. Po njegovem mnenju bo SDGZ še naprej lahko opravljal svojo vlogo, če bo dejansko ovrednotil vlogo sekcij. Po drugi strani bo treba nadaljevati na poti, ki sta jo v svojih mandatih nakazala nekdanja predsednika Edi Kraus in Boris Siega, to je v smeri odprte vizije in širine: v tej luči se je namreč

predsedstvo odprlo še novim pomembnim komponentam zamejskega gospodarstva in vključilo kot pridružene člane predstavnike obeh zadržnih bank, finančne družbe KB1909 in Združenja tržaških industrijev. Ravno tako je bilo tudi dobro, da je za operativne in vsakdanje zadeve vzajemno deloval ožji odbor, ožje predsedstvo, v katerem so bili izvoljeni člani predsedstva kot nekateri predsedniki sekcij. Tako zasnovano predsedstvo naj bi še naprej skrbelo in bilo pristojno za splošna vprašanja in strateške cilje, sekcije pa bi sledile resorskim vprašanjem ter stikom z ustanovami in osebkami, ki se jih neposredno tičejo: “Sekcije naj bi tako bile prave protagoniste sindikalnega življenja. Združenje ni samo eno, ampak ga sestavlja več duš, naj si bo sektorskih kot tudi teritorialnih, čeprav smo vsi - in smo na to

Minister Žekš na obisku v Špetru

O projektu Jezik / Lingua in dvojezični šoli

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjan Žekš se je na Inštitutu za slovensko kulturo v Špetru pogovarjal o izvedbi projekta Jezik / Lingua. Projekt je sofinanciran z evropskimi sredstvi v

Pogovor ministra s predstavniki slovenske manjšine v Špetru je potekal predvsem o potrebnih finančnih sredstvih za obnovo stavbe, v kateri bo vzpostavljen večkulturni center. Minister se je o izvedbi projekta pogovarjal

razvoju turistične infrastrukture in vidljivosti Slovencev v teh krajih. Minister in župan sta se v pogovoru dotaknila tudi vprašanja dvojezične šole v Špetru. Minister je poudaril, da spada dvojezična šola v sistem italijanskih šol, kar določa zakon 38/01, in zato RS ne more vsiljevati rešitve, niti finančno rešiti vprašanja. Minister je izrazil pričakovanje, da župan skupaj s starši in pristojnimi oblastmi najde rešitev, ki bo upoštevala, da dvojezična šola nadaljuje s svojim poslanstvom, in žele staršev, da šola ostane v Špetru. Predstavniki staršev Miha Koren je potrdil željo, da šola ohrani posebni didaktični pristop s povezavo od vrta

operativnem programu čezmejnega sodelovanja v obdobju 2007-2013. Inštitut za slovensko kulturo je eden izmed partnerjev tega evropskega projekta, ki ima za cilj vzpostaviti večkulturni medijski center v središču mesta Špetru. Bogate kulturne in jezikovne dejavnosti, ki jih predvideva projekt, bodo financirane izključno z evropskimi sredstvi.

tudi z županom občine Špetar Tizianom Manzinijem. Projekt je odraz dobrega sodelovanja med Slovenijo, deželno Furlanijo Julijsko krajino in lokalnimi oblastmi. Prav tako projekt odraža dobro sodelovanje med obema manjšinama, ki sta pomemben dejavnik pri kulturnem razvoju tega obmejnega območja, kar lahko bistveno prispeva k

do srednje šole: "Starši verjamemo, da bo župan poiskal ustrezno rešitev v interesu 220 otrok". Župan je izrazil zadovoljstvo nad obiskom ministra, ki se zanima za tovrstna vprašanja, ter poudaril, da tekoče reševanje ovirajo tudi politične napetosti na Videmskem. Želi si tudi, da se tehnična vprašanja rešijo v dobro vseh. Otroci namreč skrajnosti ne poznajo.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Fotograf in zeleni aktivist

Pred dnevi mi je antropološki fotograf, o katerem sem v tej rubriki že pisala, rekel, da urejuje vse potrebno, da se z družino dokončno izseli v grško vasico, daleč stran od civilizacijskega tempa in od "ponorelega sveta", kot ga sam imenuje. Kolega je upravičeno pokomentiral, da "moraš imeti denar", meni pa so v mislih stalno odzvanjale fotografove besede o "takih krivicah, tolikšnih zmotah, ki jih mi, Zahodna civilizacija, prizadejamo svetu, da čutim potrebo, da se vsemu umaknem in skušam z družino živeti drugače, v drugačnem sozvočju z naravo in ljudmi 'svoje' grške vasiče, stran od vsakršnega civilizacijskega vretja. Po vsem, kar sem videl v svetu, čutim vedno močnejšo potrebo po tem, da ozdravim no tranje rane".

Ko razmišljam o njegovih besedah, si ne morem kaj, da bi mu ne zavidala. Ja, zavidam mu možnost novega življenja, s pravili, ki jih ne narekuje sodobni sistem "vrednot". Zavidam mu možnost prostosti, iskanja drugačnega prostora pod soncem. Dobro se zavedam, da ima vsak izmed nas na voljo sredstva, da se odloči za pot v eno ali drugo smer, skoraj vedno je naš občutek določene pogoječnosti tudi slepilo, ki nam onemogoča, da stvar gledamo "objektivno", če je sploh kaka objektivnost možna. Skoraj šokantno je bilo zame dognati, da temu intervjuvancu zavidam možnost drugačnega življenja.

"Ko se vračam predvsem iz Afrike, sem vsaj mesec dni povsem nezmožen odpreti televizijo ali radio. Naj se sliši tako grdo, priznam, da se mi vse politične igrice, vsa kronika, vse večno mletje takih ali drugačnih igric zdi tako nepomembno. Saj vem, da je tudi to življenje,

vem, da sem tudi sam del tega življenja, tega kolesja, vseeno pa si ne morem kaj, da bi ne trpel. Vse rane, ki jih prinesem domov iz krajev, kjer dejansko vidiš, kam plujemo, skelijo in tukajšnji tempo življenja, vse to naše ukvarjanje z malenkostmi me izpraznjuje. Od tod tudi fizična potreba, da se iz vsega tega izvzamem. Vedno bom ostal fotograf, vedno bom pisal o tem, kar sem med odročnimi kulturami po svetu videl, a stalnica bo zame in za mojo družino drug svet; v sedanjem se ne znajdem več".

Še vedno mi bodo kolegovе besede ugovarjale, da "je za tako odločitev potreben denar", prepričana pa sem, da se nas dotaknejo. Tako ali drugače.

Kje smo v tem kolesju deloholicizma, kakšen je naš prostor v družbi, v kateri ob osmih zvečer v napovedi televizijskega sporeda prikazuje odlomek kriminalke, kjer visi truplo nesrečneža, ki si je vzel življenje? Kje je današnji človek v večernih dnevnikih, ki govorijo o nasilju, nasilju in še nasilju, korupciji, korupciji in še korupciji, nesposobnosti,

nesposobnosti in še nesposobnosti? V kolikšni meri si lahko človek ustvari svojo oazo v svetu, ki drvi v drugačno smer? Je potrebno, da s tega sebe prestaviš v oddaljeno okolje? Lahko tukaj zdržiš in se odločiš za drugačno življenje? Pred petnajstimi leti sem spoznala vrstnika, ki se je zagnano boril za spoštovanje narave, vodil je čiščenja gozdov, plaž in poti, sodeloval pri vseh možnih naravovarstvenih akcijah. Istočasno je bil stalno zaposlen v banki. Takrat sem pomislila, kako čudno neskladje: zeleni aktivist in uslužbenec Kapitala. Danes gledam na to drugače in razumem, da je služba pač sredstvo, ki mu je omogočalo (in mu še) totalno predanost svojim idealom.

V Prilozju pri Metliki

54. Srečanje v moji deželi

Na letališču Prilozje pri Metliki se je v soboto, 3. julija, na 54. Srečanju v moji deželi, ki ga je priredila Slovenska izseljenska matica, zbralo približno tisoč izseljencev. Slovenski izseljenci se tudi letos udeležujejo dveh srečanj, prihodnje leto pa bodo na Bledu za ene in druge priredili skupno, je za STA povedal slavnostni govornik minister Boštjan Žekš. Po besedah ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Žekša je, čeprav je predsednik republike Danilo Türk svetoval, da bi letos priredili le eno srečanje za vse slovenske izseljence, Slovenska izseljenska matica priredila svoje srečanje v Prilozju pri Metliki, v nedeljo, 4. julija, pa ga je Izseljensko društvo Slovenija v svetu priredilo v Dolenjskih Toplicah. Kot je povedal v govoru, je srečanje priložnost za pogovor, kot minister pa si želi, da

dogaja, bodo videli, da se Slovenija kot mlada, 19 let stara država, četudi jo sestavljata dva milijona nezadovoljnih ljudi, kar lepo razvija. Hkrati si želi, da bi izseljenci glede na

je poudaril.

Na uradu za Slovence po svetu so sklenili, da bodo prihodnje leto, ko bo imela Slovenija 20 let, povabili vse Slovence po svetu, da pridejo pogledat,

izkušnje, ki jih imajo iz sveta, na napake Slovenijo tudi opozorili, saj mlada država njihove izkušnje potrebuje. Opozoril je, da je lepo, da se Slovenci srečujejo, ni pa lepo, da se tudi zamejci delijo po

kako se ta, tudi njihova država, razvija, ob tem pa bodo v začetku julija za vse priredili skupno srečanje na Bledu. Nanj bodo povabili vse slovenske izseljenske organizacije, "leve, desne, zgornje, spodnje, zelene in rjave", saj ni razloga, da se Slovenci zaradi političnih ovir med seboj ne bi pogovarjali, je dejal Žekš. Kot je predsednik Slovenske izseljenske matice Sergij Pelhan povedal za STA, se je sobotnega srečanja udeležilo približno tisoč slovenskih izseljencev iz evropskih držav. Tradicionalno Srečanje v moji deželi je nastalo na pobudo izseljencev iz ZDA, ki so za državni praznik Združenih držav leta 1956 prišli v Slovenijo. Tu so priredili piknik, ki so ga leta 1989 poimenovali Srečanje v moji deželi.

Po besedah organizatorjev so Metliko izbrali za letošnji kraj srečanja tudi zato, ker je veliko Belokranjcev odšlo po svetu, hkrati pa se radi vračajo v domovino.

bi slovenski izseljenci na obisku v domovini spoznali, da v Sloveniji ni tako strašno slabo, kot menijo njeni prebivalci in pišejo slovenski časopisi. Če bodo pozorni na to, kar se

političnem prepričanju. "Slovenstvo je nekaj, kar bi moralo biti nad političnim prepričanjem. Bodimo najprej Slovenci, potem se pa opredeljujmo, kakor komu 'paše'",

Travniki in njegova okolica (24)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Leta 1836, ko je v našem mestu divjala kolera, pa je v župniji sv. Ignacija meseca junija in julija umrlo osem oseb, po večini mladih. Še huje je bilo leta 1855, ko je za isto boleznijo tu umrlo 37 oseb, tudi po večini mladih (Arhiv župne cerkve sv. Ignacija v Gorici).

Kot zanimivost iz te župnije naj še omenim, da je tu 27. maja 1934 bil krščen Carlo Franco Mario Pasquale Rubbia,

rojen 31. marca istega leta v Gorici in Nobelov nagrajenec za fiziko.

Tudi iz ohranjenih oznanil ob nedeljah in praznikih razberemo marsikatero zanimivost. Iz teh je npr. razvidno, da sta v župniji sredi 19. stol. delovali dve bratovščini, in sicer bratovščina oziroma Združenje večnega češčenja presvetega Rešnjega telesa in bratovščina Brezmadežnega Srca Marijinega. Leta 1868 pa je bila na dan vernih duš ob 9.30 v cerkvi sv. Ignacija maša v slovenščini za vse pokojne. Na veliki četrtek leta 1869 so se sv. maše brale v naslednjem vrstnem redu:

1. maša ob 5.30 zjutraj
2. maša ob 6. uri
3. maša ob 6.15
4. maša ob 6.45
Slovesna sv. maša je bila ob 7.30, pri podružnici sv. Antona pa je bila maša ob 7. uri zjutraj. Zanimivo je tudi poročilo o prošnji procesijah iz leta 1875. Tako beremo, da je 4. maja ob 8. uri zjutraj šla procesija iz stolnice k sv. Roku. Tu je bila maša, nato so verniki v procesiji odšli v

cerkev sv. Ignacija, od tu pa v cerkev sv. Vida na Placuto, kjer se je procesija razšla. Dne 5. maja je procesija iz stolnice šla v cerkev sv. Roka, nato v cerkev sv. Ignacija, kjer je bila sv. maša. Od tu so verniki v procesiji odšli v cerkev sv. Vida na Placuto, kjer se je pobožnost končala. Dne 6. maja je bil potek pobožnosti enak, le da je bila sv. maša v cerkvi sv. Vida na Placuti (Arhiv župne cerkve sv. Ignacija v Gorici).

V arhivu župne cerkve sv. Ignacija najdemo tudi več pridig v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku. Podane so bile v Kanalu in so iz 19. stol. Zelo verjetno je bil pridigar jezuit, ki je tja prišel iz Gorice. Poglejmo odlomek iz pridige o sv. Treh kraljih, podane v letih 1884 in 1887:

"Ko je J. K., obljubljeni Odršenik na svet prišel so bili skoraj vsi ljudje na zemlji malikovanci in torej ajdije - le Judje so še edino pravega Boga častili - Ali ni samo Judom, tudi ajdom je Bog svoj prihod in svoje rojstvo oznanil - Judom se je prikazal angelj, rekoč: Danes vam je v mestu Davidovem rojen Zveličar sveta. Ajdom pa se je prikazala prečudna zvezda, ki jih je z notranjim božjim glasom vred peljala k jaslim bož. Zvel. In 3 možje ki pridejo danes Zvel. moliti, so bili Kralji iz jutrove dežele in v zvezdoznanstvu dobro poučeni in zato jih tudi sv. pismo modre imenuje..." (Arhiv župne cerkve sv. Ignacija v Gorici)

/ dalje

Cerkve sv. Ignacija

V Sloveniji več ljudi kot v prejšnjih letih počitnice preživlja doma

Vlada in opozicija skupaj za premagovanje krize

V Sloveniji je veliko ljudi odšlo na dopust ali počitnice. Promet na cestah, železnicah in letališčih se je zgoštel, vendar več ljudi preživlja počitnice v domačih zdraviliščih in izletniških krajih; malo je takih, ki si kljub krizi lahko privoščijo počitnice v tujini. Pri tem je za mnoge Hrvaška s morjem in obalo še zmeraj najbolj privlačen cilj. Kakšna bo poletna turistična sezona, bo seveda mogoče oceniti šele po drugem valu dopustovanja, ki bo trajal do konca avgusta. V Sloveniji medtem potekajo pomembni dogodki, ki jih je spodbudilo zlasti spoznanje, da je gospodarsko-finančna kriza še zmeraj globoka in zato ni utemeljen optimizem predsednika vlade Boruta Pahorja, ki je kar naprej ponavljal, da je Slovenija že premostila glavne težave in si utira pot med najbolj razvite države. Toda resnica je kruta in dejstva so neizprosna. V Sloveniji je sedaj sto tisoč brezposelnih, 25.000 jih čaka na izračun pokojnine z željo, da bi se upokojili čim prej: že letos bo več kot 570.000 upokojencev. Več tisoč malih in srednje velikih podjetij živi v tiski. Nova ljubljanska banka slabo posluje, zato vlada celo razmišlja, da bi jo prodali. Plače zaposlenih so v

Sloveniji še vedno pod povprečjem razvitih držav članic EU. Slabo finančno in gospodarsko stanje Slovenije je minister Gregor Golobič na javni TV povzel v podatku, da država za svoje delovanje porabi milijardo 800 milijonov evrov več, kot pa ustvari sredstev v bruto domačem proizvodu. Slovenski ekonomist

Borut Pahor

dr. Janez Šušterčič je v pogovoru, objavljenem v mesečniku Ampak, zatrdil, "da vlada preprosto ne ve, v katero smer bi naravnala svoje ukrepe". Časnikarjema, ki sta menila, "da kapitalizem ni sposoben prepričati ljudi, da je prava izbira", pa je odvrnil: "Po mojem drži prav nasprotno. Socializma ljudje niso nikoli izbrali, vedno je zmagal z revolucijo. Tu-

di danes politične stranke, ki bi odkrito zagovarjale vzpostavitev socialistične ureditve, na demokratičnih volitvah ne bi imele nobene možnosti. Nasprotno pa je kapitalizem nastal z zgodovinskim razvojem, v veliki meri spontano, in mislim, da ga velika večina ljudi še vedno sprejema kot legitimnega". Težnje sedanje oblasti v Sloveniji je v omenjenem mesečniku komentiral tudi družboslovec Bernard Brščič. Zapisal je: "Čeprav bi me moral ta čas navdajati z optimizmom, vedrino in prilakovanji, da mora biti prihodnost lepša, me zaradi pogleda v stanje slovenske države razjeda brezup. Stvarnost, ki jo živimo leta 2010, govori o udejanjanju družbenega razkola. Mučno obdobje neosocializma po zadnjih parlamentarnih volitvah nam je odreklo še zadnje iluzije, da se bo na Slovenskem končno vzpostavil pred osamosvojitvijo tako zaželen ideal demokracije, svobodnega tržnega gospodarstva in pravne države". Premier Borut Pahor je očitno

zaradi krize in njenih razsežnosti ter spoznanja, da jo vlada sama ne bo mogla premagati, k sodelovanju povabil vse parlamentarne stranke. Pričakovano se je najprej odzvala SDS Janeza Janše, ki je objavila četrti sveženj ukrepov za spodbujanje gospodarstva. Največja opozicijska stranka predlaga zmanjšanje in racionalizacijo javne uprave, število ministrstev naj bi zmanjšali na 12. Zmanjšali naj bi tudi trošarine na goriva.

Kar zadeva kroniko pomembnejših dogodkov v Sloveniji v prejšnjih dneh, omenjamo homofobične izpade nestrpnosti zoper gejevske skupnosti in sodnico, ki je sodila v primeru napada na lokal Cafe Open v Ljubljani. Vse politične stranke in tudi katoliška Cerkev so omenjene izpade obsojale in državljane pozvale k strpnosti. Toda Janez Janša je dejal, "da so v stranki presenečeni, da se nekateri oglašajo samo ob posameznih grafatih, ne pa ob vsakršnih napadih nestrpnosti. Na slovenskih cerkvah, tudi v središču Ljubljane, lahko zadnja leta skoraj vsak teden vidimo grafite, ki izražajo nestrpnost, pa jih ni še nihče obsodil. "Pred nekaj leti je meni grozil namestnik komandirja neke policijske postaje prek interneta s smrtjo. Na sodišču je bil oproščen, sedanja ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal ga je znova zaposlila v policiji, spet je oborožen in menda naj bi v kratkem tudi ponovno napredoval. Treba je imeti iste vatle, ko gre za objekte in različnih pojavov nestrpnosti".

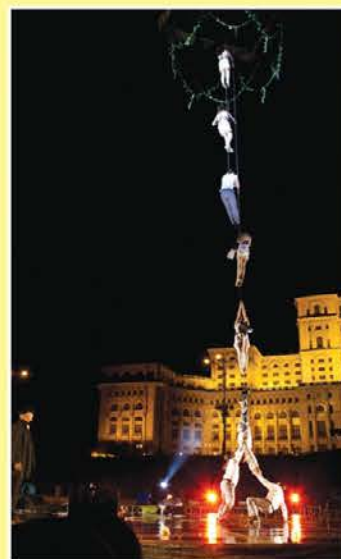
Marijan Drobež

Festival Ana Desetnica v Novi Gorici

Zračni spektakel Voala'!

V četrtek, 8. julija, - danes - ob 21.30 bo na travniku pred Slovenskim narodnim gledališčem Nova Gorica - če bo slabo vreme pa dan kasneje - zračni spektakel Voala'!, ki ga bo predstavila skupina Compania de espectaculos aereos iz Argentine. Nenavadna "leteča" predstava, ki dobesedno dosega neslutene višine, kot zagotavljajo organizatorji, spada k prireditvam festivala Ana Desetnica, ki je letos tudi v Novi Gorici na pobudo SNG Nova Gorica, v sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica.

Ana Desetnica je, kot znano, najbolj prepoznaven festival uličnega gledališča na Slovenskem. Vsako leto prvi teden v juliju se v Ljubljani in Mariboru ter mnogih drugih slovenskih mestih zvrsti veliko imenitnih predstav uličnega gledališča domačih in tujih skupin, ki gojijo tovrsten umetniški izraz. Letos je Ana Desetnica pod pokroviteljstvom SNG Nova Gorica prispela tudi v Novo Gorico. Za vse ljubitelje gledališke umetnosti se obeta zanimiv in nenavaden večer. Isti večer bo možen tudi nočni vpis abonmajev v SNG Nova Gorica do 23. ure. Spomladanski vpis abonmajev se bo namreč iztekel 9. julija. Jesenski rok vpisov abonmajev bo od 30. avgusta do 30. septembra, za študente pa od 1. do 22. oktobra 2010. Blagajna je v času vpisa abonmajev odprta vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00; ob sobotah od 10.00 do 13.00 (05 33522 47; blagajna.sng@siol.net). Abonma za sezono 2010/2011 pod geslom Od blizu ponuja te predstave: Friedrich Dürrenmatt, Obisk stare gospe; Henrik Ibsen, Sovražnik ljudstva; Giovanni Boccaccio, Ira Ratej, Matej Krajnc, Milko Lazar, Dekameron (na velikem odru); Milan Jesih, Grenki sadeži pravice, Carole Frechette Sobica na vrhu stopnišča; Dimitrije Vojnov, Skurt (na malem odru). Izvenabonmajski pa sta predstavi Liferanti Mihe Nemca in Nejca Valentija ter Grozni Gašper Tamare Matevc.

Vsakoletna slovesnost v Kočevskem Rogu "Ogorčenost se ne sme sprevreči v maščevalnost!"

Pred kapelo ob grobišču pod Krenom v Kočevskem Rogu je v nedeljo, 4. julija, potekala slovesnost z obletno mašo za žrtve revolucionarnega nasilja. Somaševanje je vodil ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres, slovesnosti pa se je udeležil tudi premier Borut Pahor. Nadškof Stres je v govoru dejal, da sprave ni brez odpuščenja; ob soočenju z velikimi zločini in grozotami so ljudje ogorčeni. Ta ogorčenost je razumljiva in upravičena, ne sme pa se sprevreči v sovraštvo in maščevalnost in tudi zahteva po jasni obsodbi zločinov in zločincev ne izhaja iz sovraštva ali maščevalnosti, temveč iz potre-

be po tem, da se moralni in pravni red, ki je bil z zločinom potepan, zopet vzpostavi in da zopet dobijo svojo polno veljavo sveta moralna načela pravičnosti in človekovega dostojanstva. V obdobju dveh desetletij, odkar se srečujejo pod Krenom, so v Sloveniji odkrili in ugotovili več sto večjih ali manjših množičnih grobišč, katerih število opozarja na strahotno razsežnost množičnih pobojev maja in junija leta 1945. Ta odkritja dajejo slutiti vso nečloveškost ravnanja z neoboroženimi ljudmi, o čemer na poseben način priča pred dobrim letom odkriti rov sv. Barbare v Hudi jami. Ob tem je opozoril na sočutje, za katerega v času

povojni poboji več razsežnosti, več razsežnosti pa ima tudi odnos do njih. Poudaril je njihovo politično izbrabo oziroma dejstvo, da se različne politične skupine do teh dogodkov opredeljujejo z vidika lastnih političnih koristi, kar ne vodi daleč. Pri tem gre tudi za nazorsko ali ideološko razsežnost, saj po njegovi oceni za ideologijo neizprosnega razrednega boja tudi takšna dejanja, kot so se dogajala v Kočevskem Rogu, niso bila zločini. Hkrati pa gre za etično moralni vidik ter za solidarnost z ljudmi, ki so trpeli krivico. Vsakoletno slovesnost pod Krenom navadno imenujejo za spravno. Ni spravna zato, ker bi

bila z mašo pred dvajsetimi leti sprava že dosežena, ampak zato, ker vsaka tamkajšnja maša vodi k njej, saj sprava, kakršno potrebujejo, ni enkratno dejanje, temveč proces, ki zahteva brezpogoj-

no privrženost resnici, pravico in odpuščenje, je še povedal Stres.

Premier Pahor je na slovesnosti sodeloval s krajšim nagovorom, pred njo pa je položil venec ob grobišče jame Pod Krenom. Kot je dejal, se je slovesnosti udeležil, ker ni ravnodušen do preteklo-

ga in greh. Predvsem je prišel zaradi skupne prihodnosti, moralna dolžnost Slovencev pa je, da jo gradijo na tistem, kar je bilo v narodni preteklosti dobrega, pogumnega in pravičnega, in da se izognejo tistemu, kar je bilo slabega, morda strahopetnega in krivičnega. Naj ne bo več razmer, v katerih bi se iskalo opravičilo za sodelovanje s tujcevo roko ali opravičilo za krvavo maščevanje zmagovalcev nad tem. V kulturnem delu slovesnosti, ki ga je pripravila Nova slovenska zaveza, je spregovoril tudi urednik časopisa Zaveza Justin Stanovnik, ki je dejal, da Slovenci še danes ne vedo, kakšni ljudje so prirejali in izvajali poboje, te pa je označil za genocid. Slovesnosti, na kateri je bilo približno tri tisoč ljudi, so se udeležili tudi nekateri politiki.

Odmevi na referendum o arbitražnem sporazumu Nekritične ocene in skrite pasti velikega zmaganja

Med zadnjo referendumsko kampanjo in po njej smo bili priča številnim nekritičnim ocenam in zmagovalnim evforičnim izjavam, ki ne vzdržijo resne presoje. Naj se dotaknem le nekaterih. Imeli smo npr. priložnost slišati, kako da desna opozicija napada arbitražni sporazum (v nadaljevanju AS) z namenom, "da bi sesula levičarsko koalicijo in prevzela oblast" (Milan Rakovac, La Voce del popolo, 4. 6. 2010). Mi-mo dejstva, da je politiki ravno ne grebejo, da bi prevzemali oblast, ko je država v politični in gospodarski krizi, bi želel spomniti Rakovca, da spopad ni potekal po ločnici desna-levica. Med prvimi in najodločnejše so namreč zavrnili AS Boris Pahor, dr. Tine Hribar in dr. Franče Bučar, to so tri moralne avtoritete slovenske

levice, ki so se tudi med prvimi uprli prejšnjemu nedemokratičnemu režimu in bili med tvorci slovenske države.

Pridružil se jim je tudi veliko številno intelektualcev, pravnikov, ustavnih sodnikov itd., ki nimajo nobene zveze z desnico. Celo deklarirani levičarji, kot sta predsednik borčevske organizacije Janez Stanovnik in funkcionar MZZ Ivo Vajgl, so sprva nasprotovali AS, a so potem nekam čudno utihli. Zato menim, da je bil to, med ostalimi, tudi spopad med kritičnimi duhovi in čredništvom, to je tisto

držo, ki gre v vsakem primeru "za vodjem". Na poziv Spomenke Hribar, da "hoče argumente, ne floskul o zaupanju", so namreč zagovorniki AS, kot v starih dobrih časih, skoraj v zboru skandirali, naj jim ljudje zaupajo, in niso bili sposobni predstaviti nobenega resnega protiparaguma na očiht, da je sporazum pisan na kožo Hrvaške in v škodo Slovenije. Na to nas je, končno, med prvimi spomnil tudi hrvaški predsednik Mesić s svojo izjavo, da je Kosorjeva AS "zabila gol Pahorju". Tudi Rakovčev očitke koprskemu županu Borisu Popoviču, da je s svojo kampanjo zastrupljal naš prostor, je nevzdržen. Popovič se je namreč v obeh dosedanjih mandatih vzorno in iskreno trudil za sožitje ob slovensko-hrvaški meji

v Istri in je v svojih referendumskih nastopih to zagotovil tudi za naprej. Z izbrano simboliko v referendumski kampanji pa ni povedal nič drugega, kot to, kar je z besedami že rekel Mesić. Od velikega zmaganja in spremljajočih evforičnih izjav (zmaga razuma, Slovenija slavila veliko zmago, končna rešitev zapletenega klopčiča slovenske južne meje ipd.) pa ostane bore malo, če stvar nekoliko seciraš in ji pogledaš v drobce. Obe strani v sporu sta namreč svojim državljanom brezprizivno zagotovili dvoje stvari, ki se izključujeta, in sicer: Slovenija, da ji bo AS v vsakem primeru zagotovil teritorialni stik z odprtim morjem, ker na kako služnost ipd. ne misli pristati; Hrvaška pa, nasprotno, da AS tega stika Sloveniji ne more zagotoviti. To sta vladajoči koaliciji storili svečano, skozi usta svojih najvišjih avtoritet (predsednikov držav, vlad, parlamentov in koalicijskih strank) pa skozi usta vladam lojalnih pravnih strokovnjakov itn. Na Hrvaškem se je temu zboru pridružila tudi katoliška Cerkev. Tako smo s sprejetjem AS

ustvarili nastavke za nov silovit konflikt. Iz svojih obljub se namreč vladajoči koaliciji ne moreta več umakniti nazaj, ker bi se ob tem ljudje počutili prevarane in bi to lahko eksplodiralo v politično krizo, ki bi za dolgo časa odnesla politične scene eno ali drugo vladajočo "prevarantsko" koalicijo. Razsodba sodišča pa bo lahko ugodila samo eni strani in se tako postavlja vprašanje, kaj bo naredila poražena stran. Slovenska vlada se je to godlje verjetno začela zavedati ter nas, sicer potihoma in sramežljivo, pripravila na to, kako misli reševati svojo kožo v primeru poraza. Med prvimi se je oglašil dolgoletni funkcionar MZZ Peter Toš z izjavo (Delo, 17. 4. 2010), da rozsodba, ki bi nas prikrajšala za teritorialni stik z odprtim morjem, "Slovenije ne bi obvezovala", ker bi bila s tako odločitvijo "kršena jasno določena odgovornost in strokovnost sodišča". Pridružil se mu je tudi znanjnim minister Samuel Žbogar, ki je dejal (La Voce del popolo, 21. 5. 2010), da bi Slovenija v primeru neugodne rozsodbe "vložila uradno pritožbo na raz-

sodbo arbitražnega sodišča". Zdi pa se, da je Hrvaška to past predvidela že vnaprej in je svoje stališče, da ne misli pristati na teritorialni stik Slovenije z odprtim morjem, za vsak slučaj uradno sporočila mednarodni javnosti že ob ratifikaciji sporazuma, in to celo z vednostjo in soglasjem slovenske vlade (!). Še več, vključila ga je tudi v zakon o ratifikaciji AS. Poleg tega jo štiti pravno in vsebinsko neoporečna določba AS, da bo meja zarisana po mednarodnih konvencijah, to je po sredini zaliva, medtem ko je določba, ki naj bi ščitila slovenske interese, pravno nenatančna in vsebinsko dvoumna. Tako smo v primerjavi s Hrvaško v vseh pogledih izpadli kot pravi vajenci. Zato se nikakor ne morem pridružiti zmaganju, ker mislim, da je s sprejetjem AS triumfal nespornost, ne pa razum, pa da se klopčič naše južne meje s tem zapleta, ne pa razrešuje, in da je slavljenje zmage Slovenije naivna želja, ki ji bo še izstavljen račun, saj se s sprejetjem AS resnični problemi šele začnajo.

Milan Gregorič

S 7. strani

Ansambel Iskrice požel največ uspeha

Ob letošnjem 40. festivalu narodno-zabavne glasbe v Števerjanu je izdal DVD z naslovom Srce na festivalu. S tem je slovenska televizija, ki oddaja iz Trsta, želela počastiti števerjanski okrogli jubilej, obenem pa ponuditi širšemu občinstvu v pogled arhivske posnetke od leta 1995, se pravi od začetka oddajanja dalje. Na DVD-ju si lahko ogledamo reportažo Števerjan 95, dokumentarec Srce na festivalu (od tu tudi naslov DVD-ja) iz leta 2005, nastop zmagovitih ansamblov kot tudi zmagovalcev nagrade občinstva od leta 1995 do lani. Na njem so dejansko zbranih 30 viž v živo v izvedbi ans. Agronavti, Akordi, Bobri, Cvet, Čepon, kvintet Dori, Ekart, Frajkinclari, Gorski cvet, Karavanke, Korenine, Laufarji, Modrijani, Navihanke, Primorski fantje, Slovenski zvoki, Slovenskih 5+, Tapravih 6, Veseli svatje, Vesna in Vlasta s prijatelji, Vitezi Celjski, Vrtnica, Zamejski kvintet in Zdomariji. DVD dopolnjujejo še štirje novi intervjuji. Pred kamero so namreč stopili predsednik SKPD F. B. Sedej Matej Pintar, član strokovne komisije za glasbo Slavko Avsenik ml., današnja sovoditeljica festivala Jasna Kuljaj in dolgo-

letna sovoditeljica festivala Betka Šuhel. Tako v reportaži Števerjan 95 kot tudi v dokumentarcu Srce na festivalu pa so zbrani še posnetki drugih ansamblov, med katerimi naj posebej spomnimo na zamejske skupine: Briški odmev, Kvintet Mi, Kraški kvintet, ans. Taims, Tržaški narodni ansambel, Zamejski kvintet in ans. Zvezde.

DVD, ki sta ga uredila Marija Breclj in Jan Leopoli, traja v celoti 205 minut in je bil brezplačno na voljo vsem obi-

Foto: I. Škorjanc

stvalcem letošnjega 40. festivala Števerjan 2010. Pri organizaciji in izpeljavi Festivala imajo vsako leto pomembno vlogo pokrovitelji: Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Gorska skupnost Terskih in Nadiških dolin ter Brd, Občina Števerjan, Občina Brda, RAI - Radio Trst A, Banca di Cividale - Kmečka banka, Avto Batič Ajdovščina in Devco. Seveda tudi vsem

stvalcem letošnjega 40. festivala Števerjan 2010.

Pri organizaciji in izpeljavi Festivala imajo vsako leto pomembno vlogo pokrovitelji: Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Gorska skupnost Terskih in Nadiških dolin ter Brd, Občina Števerjan, Občina Brda, RAI - Radio Trst A, Banca di Cividale - Kmečka banka, Avto Batič Ajdovščina in Devco. Seveda tudi vsem

ostalim cenjenim darovalcem, ki so zagotovili pomembno finančno podporo letošnjemu Festivalu, gre pristrčna zahvala.

Odrsko sceno si je zamislil in izdelal priznani slovenski umetnik Jože Napotnik. Ozvočenje sta urejala Mice Karov in Niko Klanjšček, ki sta se tudi letos odlično izkazala. Za vso skrb in profesionalnost si zaslužijo vsi omenjeni pristrčno pohvalo.

Tudi letos so ljubitelji števerjanskega festivala in narodno-zabavne glasbe lahko sledili celotnemu poteku tekmovanja v živo na <http://sedej.org>, kar je dodatno obogatilo ponudbo organizatorja in bilo namenjeno predvsem tistim, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. V treh večerih je bilo kar rekordnih preko dvatisoč obiskov, povprečno trajanje vsakega pa nekaj čez pet minut. Števerjanski festival ni le glasbeno tekmovanje, temveč ima velike zasluge pri ohranitvi kulturne dediščine in daje mladini močno oporo, da se lahko s ponosom zaveda svojih korenin in da vedno bolj spoznava, da je

treba biti narodu zvesti in tako ohranjati lastno identiteto. Da je to res, priča številna prisotnost mladih obrazov, ki se dobesedno razdajajo za brezhiben potek festivala. Končal se je jubilejni 40. festival narodno-zabavne glasbe, ki vsako leto privablja v biserno lepi Števerjan veliko ljubiteljev domače glasbe. Števerjanski festival: kličemo ti še na mnoga leta!

le opogumili in splezali na pot po drevesih.

Tudi v četrtek je vseh čakala prava pustolovščina. Šli so v Bovec na rafting. Izvedenci so otroke ustrezno opremlili, jim razložili, kako se obnašamo na raftih in kako je treba veslati. Zatem so se z rafti spustili po Soči in začela se je zabava. Po poti so se večkrat ustavili, da so se špricali in skakali v vodo s skal. Najbolj zabavno pa je bilo, ko so se opremljeni z rešilnim jopičem po brzicah prepustili toku.

V petek so se otroci odpočili, če se lahko tako reče, s kopanjem v Selslanu. Jutro je hitro minilo z razposajenim špricanjem, potapljanjem in igranjem.

Ob koncu drugega tedna Izzivov 2010 so prireditelji udeležence vprašali, zakaj so jim bile ekskurzije tako všeč. Vsi so si bili enotni v tem, da je bilo lepo, ker so ga preživeli v prijetni družbi prijateljev. Še enkrat se je izkazalo, da sta iskreno prijateljstvo, sproščeno vzdušje in medsebojno spoštovanje nekaj neprecenljivega.

Pristrčno srečanje rojakov

Mladi Slovenci iz Argentine na Tržaškem in Goriškem

V četrtek, 3. junija, zvečer je pripotoval na Brnik 39. Roj abiturientov srednješolskega tečaja (RAST XXXIX) iz Argentine. Gre za dijake zadnjega, petega letnika prostovoljnega dopolnilnega šolanja v slovenščini, ki ga rojaki v Argentini že pol stoletja nudijo svojim mladim, ki obiskujejo argentinske višje srednje šole. Najbolj znan je Slovenski srednješolski tečaj ravnatelja Marka Bajuka v Buenos Airesu, ki obhaja zlati jubilej. Ustanovil ga je dr. Marko Kremžar, ime pa nosi po začetniku slovenskega šolstva v povojnih taboriščih po Avstriji ravnatelju Marku Bajuku. V tem šolskem letu ga obiskuje 157 dijakov, na njem poučuje 18 profesorjev pod vod-

turante (v Argentini jih poznajo kot abituriente, saj mature na javnih šolah ni). Od demokratizacije Slovenije dalje gre vsaka generacija petošolcev za mesec dni v Slovenijo.

Letošnja Rast, ki se predstavlja tudi z bogatim almanahom na 84 straneh Pomlad življenja, zajema 30 mladih iz Buenos Airesa in 4 mlade iz Bariloč. Spremljajo jih Ivana Tekavec, Miloš Mavrič in Alenka Žnidar. Mladi so v ponedeljek začeli z dvotedenskimi tečaji slovenščine v Ljubljani, nato bodo en teden skupno spoznavali Slovenijo. Povzpeli se bodo tudi na Triglav in obiskali Koroško, zadnji teden pa bodo prebili pri sorodnikih in znancih, da bodo bolje spoznali svoje korenine, saj

mejestu so si živahni, a zelo dobro vzgojeni in slovenščine zavidljivo večji fantje in dekleta v spremstvu časnika Iva Jevnikarja ogledali Repentabor, Sv. Just in tržaško središče, Miramar in goriško središče, za konec pa so se udeležili prvega večera festivala narodno-zabavne glasbe v Števerjanu. Vmes so imeli še kopanje v Selslanskem zalivu in daljši postanek na turistični kmetiji Žbogar v Samatorci.

Tako v Samatorci kot v Selslanu in Števerjanu so se jim pridružili nekateri mladi s Tržaškega in z Goriškega. Predstavnika Mladih za mlade Matija Mozenič in Tanja Peric sta jim predstavila dejavnosti zamejske mladine ter poglede svoje organizacije na položaj naše skupnosti. Za Svet

stvom ravnateljice Nede Vesel Dolenc. Ne gre za jezikovni tečaj, čeprav imajo slovenska slovnica, književnost, recitacije in petje zelo pomembno mesto, temveč za splošnejše, duhovno izobraževanje v slovenskem jeziku, ki obsega tudi verouk, svetovne nazore, slovensko zgodovino, zemljepis in etnografijo ter družbeno vzgojo. Pet let imajo srednješolci, ki so pred tem v posameznih slovenskih domovih obiskovali dopolnilno slovensko osnovno šolo, na svoj prosti dan, ob sobotah, po pet urah, ob tem pa še številne dodatne dejavnosti. Soroden tečaj, poimenovan po dr. Vojku Arku, imajo tudi v Bariločah na jugu prostrane države.

Že 39 let vodstva tečajev pripravljajo daljša potovanja za ma-

so domovino zapustili že njihovi stari starši in torej predstavljajo tretji rod te emigracije. Na željo vodstva Rasti pa se je letošnje bivanje na slovenskih tleh začelo na Primorskem. Skupina se je v četrtek nastanila v dijaškem domu Škofijske gimnazije v Vipavi, kjer jo je sprejel rektor Slavko Rebec. Petek je posvetila obiskom in srečanjem na Tržaškem in Goriškem, v soboto je imela še z drugimi mladimi iz Mendoze v Argentini, iz Kanade, matične Slovenije in zamejskega Mladinskega srečanja v Vipavi, nato se je pomaknila v Ljubljano. V nedeljo se je udeležila spominske slovesnosti v Kočevskem rogu, popoldne pa je nastopila na 17. taboru Slovencev po svetu v Dolenjskih Toplicah. Med petkovim obiskom v za-

slovenskih organizacij, ki je obiskovalcem iz Argentine ponudil kosilo, pogostil pa jih je tudi zvečer v Števerjanu, sta spregovorila Marij Maver in Samatorci in Walter Bandelj v Števerjanu. Za Slovensko skupnost sta jih nagovorila tudi pokrajinska tajnika Peter Močnik in Julijan Čavdek. V Števerjanu je gostom izrekla pristrčno dobrodošlico še županja Franka Padovan.

Dan na Tržaškem in Goriškem je mogel nuditi sicer le bežne vtise in srečanja, na obeh straneh pa se je porodila želja po boljših stikih med mladimi rojaki, kot tudi že kaka misel o možnem gostovanju kake naše mladinske pevske ali dramske skupine med Slovenci v Argentini.

jf

Drugi teden Izzivov 2010

Izleti in pustolovščine v prijateljskem duhu

V okviru Izzivov 2010 se je v ponedeljek, 28. junija, v Mladinskem domu v Gorici začel enkratni teden v znamenju ekskurzij, pustolovščin, preseganja meja in dogodivščin, v katerih so prijateljstvo, dobra volja in vzajemna pomoč med udeleženci odigrali pomembno vlogo.

Otroci so v spremstvu Walterja Grudine in Martine Šolc začeli teden z ekskurzijo v bližnjo okolico, in sicer v pevmski in soški park, kajti vreme je nekoliko nagajalo in treba se mu je bilo prilagoditi.

V torek so se odpravili na Cerje, kjer so si na razglednem vrhu ogledali spomenik, ki simbolizira obrambo slovenskega naroda pred zasvojevalci skozi različna

zgodovinska obdobja, od prve svetovne vojne, upora proti fašizmu in druge svetovne vojne do vojne za osamosvojitve Slovenije. Ob čudovitem pogledu na goriško pokrajino so otroci skušali ugotoviti, kje živijo, poiskali so goriški grad, poimenovali hribe...

V sredo so se odpravili na daljši izlet na Nevejsko sedlo. Tokrat je bil na vrsti tarzaning. Tu so dobili opremo za plezanje in potrebne informacije za njeno pravilno uporabo. Večina se je takoj navdušila in se pri priči lotila plezanja. Nekateri so s tarzanskim kričanjem sproščali začetno napetost, saj je bila pot speljana dokaj visoko. Drugi pa, za katere je najprej izgledalo, da jih je premagal strah, so se s pristrčnim spodbujanjem prijateljev končno

Prejeli smo Zgodovinar piše predsedniku

Predsednik Napolitano, vse najboljši! Vi praznujete 85 let in jaz, na isti dan, 66.

Vi ste na čelu italijanske države, jaz nisem ničla. In vendar v aktualnih razpravah na tej ponosni zemlji, prepojeni s krvjo, nekaj lahko le povem.

Lahko povem, da sem kot otrok poslušal (oblikoval sem se v prostem katoliškem okolju, najprej avstrijskem, nato italijanskem), kako so v tedanji politični polemiki imeli glavno besedo jetniki v Rusiji (pravilno, toda nikdar nič o revnih Rusih, proti katerim so se šli naši bojevali). Lahko povem, da so bile tudi fojbe še vedno krvava tema volilne polemike: naš veliki slikar Gino de Finetti je narisal fojbe in zraven križev pot, v katerem so Kristusovi krvniki nosili nemško čelado.

V Trstu vas vlečejo za jopo, da bi vam povedali... in ni potrebno, da ponavljam polemične izraze, pri tem pa pozabijo povedati, da

na Občini niso hoteli počastiti Borisa Pahorja, ker je "zahteval", da bi poleg nacističnih rabljev postavili fašistične, ki so bili resnično v osnovi vsega zla (skupno s prejšnjimi zajedljivimi in vsiljivimi nacionalisti).

Predsednik, v Viscu obstaja nedotaknjeno fašistično koncentracijsko taborišče (Spomeniško varstvo je bilo sposobno leteti višje kot politika in je zato večji del zavarovalo). Aktivno je bilo od februarja do septembra 1943, bodeča žica je ukleščala 4.000 Jugoslovancev (od Črne gore do Slovenije, od Hercegovine do Bosne in Hrvaške...), med njimi je bilo zelo veliko otrok (eden še živi v Ljubljani). Občinska uprava iz Visca (Videm), ki medlo opravlja svoje delo, uresničuje grozljiv načrt: namerava opustiti vse (in ne naredi nič, da bi do tega ne prišlo, ter pri tem navaja otroče razloge, češ da manjkajo prispevki). Ne dovoli vstopa v taborišče niti udeležencem mednarodnih

pobud s pretvezo varnosti in upa, da bo čas opravil svoje. Številni v mnogih državah

(od Črne gore do Slovenije, Hrvaške, Avstrije in Češke) pozivajo, naj kdo kaj ukrene. Obračam se na Vas skupno z združenjem, ki ga koordiniram (Terre sul Confine); naša sredstva so samo oči, ki jočejo. Pridite pogledat sedaj ali čez nekaj časa. Tu, v tem kraju, ki je bil pet stoletij na meji (goriška meja je bila samo zdihljaj časa), je taborišče emblematičen kraj evropske vrednosti, ki govori o tem, kaj je bilo oskrunjenega v srečanju med latinsko kulturo na zahodu ter nemško, slovensko in madžarsko na vzhodu. Emblematičen kraj, oskrunjen s fašističnim koncentracijskim taboriščem, ki je vreden, da se ga ohrani kot opomin in kot želja, ki teži k temu, kar lahko upamo.

Z izrazi odličnega spoštovanja,
Prof. Ferruccio Tassin
koordinatorsko združenje
Terre sul Confine in Viscu (UD)
Ul. Gorizia 11
33040 Visco (UD)

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačno tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 6. julija, ob 14. uri.

Še o prelestih otoka Krk

Od Glavotoka do cerkvice sv. Kerševana in Milohničev

S everozahodni del Krka je po videzu čisto drugačen od južnih skalnatih grebenov. Tu kraljujeta mediteransko rastlinje in mediteranski gozd, pokrajina je zelena in gosto zaraščena, obala pa kamnita in z izjemo nekaterih manjših, skritih plažic neprimerna za kopanje. Je pa zato prijetno peščiti po markiranih poteh v vročih poletnih večerih, ko si zaželimo sence in ohladitve. Pa tudi naporno ni, kajti tale del otoka je položen in lahko dostopen, steze pa dobro označene in uhojene. Kljub temu da tu ni skal, niti melišč, bodo tisti, ki so po srcu in duši predvsem pohodniki (in Slovenci to smo), lahko uživali mir, čudovite razglede in si ogledali nekaj pomembnih kulturnozgodovinskih znamenitosti.

Če smo za pešačenje sredi ovac in dišečih ciklam, lahko avto parkiramo v malem naselju Glavotok, nekaj sto metrov od kampa, kjer si lahko ogledamo franciški samostan, znan predvsem zaradi glagoljašev. Franciskani tretjerdniki so pri bogoslužju in pri svojih vsak-

danjih zapisih uporabljali samo hrvaški jezik in glagolico. Ostalo je tako veliko rokopisov in knjig, najstarejše so iz 16. stoletja, vse pa so skrbno ohranjene v samostanski knjižnici. Samostan in cerkev sv. Marije z eno ladjo naj

menih povprašamo za pešpot k cerkvi sv. Kerševana. Menihi stezo namreč stalno vzdržujejo in označujejo, tako da ni težko priti do nje mimo zalivov in morske obale. Vso pot nas bodo spremljali prozorna modrina ja-

bi franciskani postavili že ob koncu 15. stoletja.

Po zanimivem ogledu samostana, dokumentov, knjig in ostankov tiskarne bo najbolje, da

drana, mediteransko rastje, tišina in žvrgolenje ptic, razgled pa bo segal tja proti Istri, Opatiji in Reki, pa še na obronke Gorskega Kotarja. Do cerkve same ni daleč,

kako dobro uro prijetne, sproščene hoje. Ko bomo na kraju, pa bomo nagajeni z ogledom enega izmed tukajšnjih najlepših in najbolj dragocenih zgodovinskih spomenikov. Gre za eno najstarejših kršćanskih cerkva na Hrvaškem iz 9. stoletja, lepo obnovljena je bodisi notranjost kot tudi streha iz skrl v obliki kupole. Notranjost je popolnoma kamnita, v kamenje so zarezana ozka okna v obliki križev, skozi katera pronica žarki svetlobe, ki dajejo kraju še poseben čar. Tudi oltar je čisto preprost, kamen z lesnim križem. Nekaj štorov pa nakazuje, kje so ljudje sedeli. Kljub preprostosti pa je v tišini sivega kraškega apnenca čutiti svetost in lepoto veličastnega in samotnega božjega hrama.

Od cerkve, ki si jo je vredno ogledati tudi od zunaj, je le nekaj korakov do samotne plaže v manjšem zalivu, kjer so ostanki še drugih kamnitih zgradb, ki so najverjetneje služile za zavetje ribičem ali romarjem. Če je vreme za kopanje neprimerno, se lahko raje odločimo za krožno pot, ki nas bo mimo naselja Milohniči pripeljala nazaj v Glavotok. Hodili bomo kaki dve uri, v dobri uri pa bomo prišli do ene tistih

starih kvarterskih vasi, za katero bi človek rekel, da se je čas tu ustavil za vekomaj. Milohniči, z zanimivo arhitekturo kamnitih, ozkih hišic s terasami in voluta-

mi, so tudi sredi najbolj vroče turistične sezone tihi in čarobno lepi. Tu je slišati samo ptičje petje in škržate, ki pojejo himno poletju, tu tudi v največji vročini diši po ognju in domačem kruhu. Tu ni kričeh radovednežev in vrisanja s plaže. Tu vladata mir in nežnost tistih mediteranskih poletij, ki jih več ni, ljudje še skoraj ne vedo, kaj je potrošništvo. Oddaljeno blejanje ovac nam govori, kakšen je bil glas teh otokov pred mnogimi, mnogimi leti, mi pa se ob njem prepustimo sanjarjenju. Ko bi človek lahko živel tako za vekomaj. V Milohničih je tudi gostilna... Po navadi ne pišem o gostilnah, ker ne maram reklame, a tale konoba je stoddotno ena najlepših gostiln na svetu. Pa ne da bi hodili sem na hiter obrok med jutranjim in popoldanskim kopanjem. Kosilo ali večerja ali samo kozarec domače črnine v konobi Pod Prevolt pomeni svečan obred, za katerega si je treba vze-

ti čas. Čas tu namreč teče veliko počasneje kot drugje in ljudi, ki bi se jim mudilo sredi kamnitih ulic in zidov, ni.

Najboljše v gostilni so verjetno ribe, računati nanje pa vendarle ne moremo, kajti ribe imajo, kot pravi domača hči, samo ko gre ta ta ponoči loviti na morje. Pa nič gojenih brancinov in podobnega, samo to, kar morje da, ker je morje podobno njivi, podobno skopi naravi, kjer se pasejo domače ovce in kjer gospodinja nabira šparglje in koprivo, iz katerih pripravlja odlične jedi. Pa ne recite ji, da ne marate kopriv, ker tega ne bo razumela, kot ne bo razumela tega, da ne znate namakati odličnega domačega kruha iz črnega ognjišča v žlahtno olivno olje. Gostilna Pod Prevolt je gostilna, kjer ti ob prihodu ponudijo lozo in kjer ogenj nikoli ne ugasne, niti v najbolj vročih poletnih dneh. Časa pa ni, kot ni hrupa in kričeh turistov.

Suzi Pertot

Ob vznožju dvorca Zemono pri Vipavi

Množičen obisk Rimskega spektakla v Vipavski dolini

Ob vznožju dvorca Zemono pri Vipavi se je v četrtek, 24. junija, popoldne začela zbirati množica. Razlog za "romanje" številnih obiskovalcev z vseh koncev Slovenije do naravnega amfiteatra je bil Rimski spektakel v Vipavski

nega žrtvovali marsikatero uro prostega časa. Vse skupaj se je začelo s predstavitvijo dogajanja v rimskem taboru. Sledile so adrenalinske dirke rimskih kvadrig, ki so se marsikomu med zbranimi zdele najbolj zanimive. Med seboj so se pomerile štiri kvadrigе – kon-

končalo z eno uro trajajočim gledališkim spektaklom. Če je ob začetku prireditve kazalo, da bo gledalcev manj kot lani ob premierni izvedbi, ko si je rimski spektakel ogledalo okrog 7000 ljudi, je bilo prizorišče ob 22. uri, tik pred začetkom osrednjega dela spektakla, zapolnjeno. Organizatorji so našli okrog 9000 obiskovalcev. Prijetno vzdušje, okrepljeno s številnimi aplavzi, je dokazovalo, da je "Teodozijevo vojska" iz Vrhpolja tudi letos dobro opravila svoje delo. Tako kot lani so poskrbeli tudi za rimske zlatnike, ki so bili edino plačilno sredstvo za pijačo in jedačo v rimskih gostiščih na prireditvi, za evre pa jih je bilo mogoče zamenjati v razmerju 1:1. Vstopnine ni bilo, marsikateri rimski zlatnik pa je prizorišče zapustil v žepu oziroma denarnici. Za spomin. Vrhpoljci so z uspešno izve-

dolini v spomin na bitko pri mrzli reki, v kateri sta se 5. in 6. septembra leta 394 pomerili vojska kršćanskega cesarja Teodozija in poganska vojska cesarja Evgenija. K zmagi Teodozijeve vojske je takrat pripomogla vipavska burja, ki je preusmerila puščice poganskih vojakov nazaj vanje. Bitka je odločilno vplivala na usodo velikega rimskega cesarstva in na uveljavitev kršćanstva na tleh današnje Evrope ter na tok svetovne zgodovine nasploh. Prireditvi, ki se je začela ob 18. uri in se zavlekla pozno v noč, so že drugo leto zapored organizirali člani Kulturno-izobraževalnega društva 'Teodozij iz Vrhpolja. Da je vse skupaj teklo, kot se "šika", je poskrbelo okrog 500 prostovoljcev, ki so za vaje, pripravo kostumov in opreme ter vsega ostalega potreb-

jske vprege s štirimi konji -, zmago pa je odnesla kvadriga Brutusa iz Castre, današnje Ajdovščine, ki je iz kroga v krog povečevala prednost pred zasledovalci. Po dirki kvadrig se je dogajanje preselilo v provizorično rimsko areno, kjer so se pred cesarjem in njegovimi priležnicami začeli boji gladiatorjev, najzanimivejši del spektakla predvsem za najmlajše obiskovalce, ki so pozorno spremljali napadalne in obrambe akcije gladiatorjev. Fantom, ki so se globoko vživeli v vloge gladiatorjev, se je poznalo, da so dolgo in trdo vadili, saj so bili spopadajo zelo pristni. Za mašilo pred vrhuncem večera, uprizoritvijo gledališke predstave 394 oziroma Bitke pri mrzli reki, sta poskrbeli še nastopa trebušne plesalke in požiralcev ognja, dogajanje pa se je

denim rimskim spektaklom že drugo leto zapored dokazali, da je mogoče z združenimi močmi in različnimi znanji kljub lju-biteljstvu pripraviti veličasten dogodek. Rimski spektakel v Vipavski dolini je postal tako rekoč čez noč ena največjih in najbolj obiskanih turističnih oziroma etnoloških prireditev v Vipavski dolini. Čeprav bi prihodnje leto najverjetneje brez težav prebili magično mejo 10 tisoč obiskovalcev, so se organizatorji odločili, da prireditve prihodnje leto ne bo, saj terjajo priprave nanjo ogromno časa in energije. Glede na odziv, vzdušje in pričakovanja obiskovalcev pa bo leta 2012 Rimski spektakel z veliko verjetnostjo spet zaživel in očaral množico, zbrano z vseh vetrov.

Nace Novak

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

43

Ne vem, ali se tudi vam kdaj zgodi, da kupite neko knjigo in jo potem prinesete domov, kjer jo položite na tisti kraj na knjižno polico, kjer imate po navadi knjige, "ki jih prej ali slej morate prebrati", a potem nanjo nekako pozabite in tam obleži, med vrsto drugih, ki vas čakajo, da boste segli po njih. Poznam ljudi, ki nimajo doma ene same knjige, druge, ki jih imajo ravno toliko, da je pri njih izjemno lepo vse urejeno, tudi knjige so na svojem mestu, po nekaj obiskih v različnih časovnih obdobjih vam pogled nanje pove, da so tam od nekdaj in bodo tam tudi vedno, nihče namreč ne sega po njih, so pa lep okras. Poznam pa tudi ljudi, ki imajo dosti knjig, med njimi take, ki imajo urejeno knjižnico, nekateri celo tako dobro in naravnost boleče natančno urejene knjige, a poznam tudi ljudi, ki imajo knjige, dosti knjig, a vidim, da jih berejo, predvsem zato to vem, ker jih imajo približno tako (ne) urejene, kot jih imam sam. Te ljudi imam najraje in ni ga prijatelja, za katerega vem, da je meni podoben, da bi ga vprašal po kaki knjigi, saj vem, da bi ga spravil v nemogočo položaj: ve namreč, da jo ima, da jo je kupil, morda se spomni tudi platnice, ne ve pa več, kje jo ima, saj jo je po branju pač nekam... založil. Navadno damo knjige na tak kraj, "ki si ga bomo zapomnili, da bomo gotovo vedeli, kje je, ko jo bomo rabili". Takih krajev mora biti pri meni doma dosti, problem je v tem, da se ne spomnim, kje so. Ne tisti kraji in ne knjige. Te ljudi imam najraje, a ne zato, ker bi se sam naslajal ob lastni neurejenosti, ampak zato, ker vem, da je njihova knjižnica živa, kot je moja, in vem tudi, da prah na nekaterih knjigah govori o navezanosti ljudi na tiste knjige, ne pa o dejstvu, da jih ne vzamejo v roke. Če velja, da je znameniti WAF (Woman Acceptance Factor - ženski faktor sprejemanja) odločilnega pomena, ko gre za nabavo zvočnikov za vaš Hi-Fi sistem; večji kot so zvočniki, manjša je verjetnost, da bo vaša žena sprejela (in dovolila, he he!) možnost nabave le-teh, kaj šele njihove morebitne stalne umešitve v dnevni prostor!!!, potem WAF obstaja, sicer malce drugačen, a vseeno, tudi za vašo manijo, "da vse mogoče knjige prinašate domov". Nekaj časa še gre, potem pa se nekega dne zgodi, da vaša ljuba žena dobesedno ponori, najprej seveda izrazi vso osuplost nad vašim "norim prinašanjem knjig domov", kot izrazi tudi odločno, kot le ona zna, nemoč nad dejstvom, "da se ob taaaaki količini knjig v naši hiši enostavno ne da več živeti"! Previdni ste in ne dihate več globoko. Vsak preglobok izdihljaj ali vdihljaj lahko namreč sproži neverjetne reakcije. Enostavno se kar usuje, če slučajno pregloboko vdihnate! A tudi nepremični ne morete ostati, kar tudi ni prav. In navadno obljubite, da boste "poleti gotovo našli čas in vse urediti"! Če imate srečo, ste jo odnesli z obljubo in hitrim pospravljanjem vsaj tistega, kar je najbolj

moteče. Ko pa pride poletje, navadno ne morete več kaj dosti storiti, ugotovite, da ste vse knjižne police že natrpali, pod stopnicami tudi ni več prostora in tako vas žena najde, kako strmite v edino prazno steno. "Ne, da ne boš niti pomislil, tega pa ne!" je odločno jasna in tako... ste spet na začetku.

Poletje je tu, čas velikih pričakovanj, dolgih, vročih dni, čas beljenja in popravljanja, čas popoldanske poletne melanholije in večerne otožnosti, čas najbolj tankočutnega doživljanja minevanja, ko se dan začne krajšati in poletje s svojo vročino, sopro in vedno krajšimi dnevi napoveduje tisto prekleto zimo, iz katere, tako se vam zdi, ste se pravkar izvili...

Tisti "saj bom poleti, poleti bom zares uredil in pospravil", še vedno neke lebdi v zraku, vi bi nanj najraje pozabili, a ne gre, nekdo vas čaka v zasedi. Čutite to, veste to, s šestim čutom to čutite na vratu, stalno. Gre za zasedo izurjenih komandosov, ki udarijo, ko najmanj pričakujete.

In sem tako nekega dne začel pospravljati.

Se pravi, da sem se usedel na klopec, ki jo rabim za raziskovanje spodnjih polic in, glej, glej, kaj sem našel!

"Kdo ve, kdaj sem jo sem dal, ma che robbe! Kakšne reči se mi dogajajo, pa sem jo toliko iskal, glej, glej!" sem bil vesel knjige, ki mi jo je v Tržaški knjižarni v Trstu ponudila prijateljica Ilde: "Če nimaš, vzemi! Ker te poznam, vem, da jo boš vzel!" Ljubo prijateljico sem brez najmanjšega pomisleka seveda ubogal! Oči so se mi takrat zasvetile, vzel sem

Srečko Kosovel

jo, prinesel domov in odložil najprej na mizo. Pri nas je namreč miza v dnevnem prostoru močan magnet, zares je magnet, na njej se nabira vse, od knjig do pošte, od revij do torb, vse se na njej nabira, časniki, knjige, ključi, telefoni, vse!

Ko zaslišim: "Jaz bom z vami znorela!", po navadi, takoj in brez odvečnih besed!, stopim v akcijo, mularija sicer ne mara teh mojih akcij, ker morajo, nejevoljni, pomagati odnašati knjige, a vseeno.

Med eno takih akcij sem mogoče knjigo iz zapuščine Srečka Kosovela, se pravi pesmi, ki niso bile objavljene v Zbranem delu, založil. Tako sem torej sedel in bral, sede tam v kotu ob knjižnih policah se v mislih zahvalil prijatelju Mitji Ogrinu, ker si je knjigo pri Znastvenoraziskovalnem centru SAZU zamislil, Marjanu Dolganu, ki je knjigo pripravil, in Srečku, njemu pa še posebej!

Žena me je po dobri uri našla tam in vzdihnila: "Tu si". "Dej no, počakaj, da ti preberem eno lepo Srečkovo poezijo!" sem rekel in ji na glas prebral: "/Na zelenem travniku/ otroci zlatolasi;/ ptički pojo, breskve cveto,/ /ned vsem tiho, modro nebo./ /Na piščal igrajo otroci,/ /srečni, sonce v obraz jim sije./"

Prikimala je, da je lepa, ni več vzdihnila in ni rekla niti ene o tem, da nisem še spravil ene same knjige.

Razlog za 41-odstotno povečanje pomoči potrebnih

Še večja recesija

Slovenska karitas je v letu 2009 pomagala več kot 136.000 osebam, kar pomeni, da se je število uporabnikov v primerjavi z enakim obdobjem lani povečalo za 41%. Razlog temu je recesija, saj je zlasti opazno povečanje števila tistih, ki so izgubili službo, je v pogovoru za STA dejal generalni tajnik Slovenske karitas Imre Jerebic. "Slovenska karitas je lani družinam in posameznikom razdelila 3065 ton hrane, glavnino pomoči pa je prejelo več kot 136.000 oseb po vsej Sloveniji. To je izredno visok odstotek, največ pomoči so bili potrebni v Prekmurju, kjer ima recesija brez dvoma največji odmev. Opažamo tudi, da se je za kar sto odstotkov povečalo tudi število prosilcev, ki ne morejo plačati najnujnejših položnic", je dejal Jerebic in dodal, da je vrednost vseh programov pomoči lani znašala dobrih 7,4 milijona evrov. Pomoč je prejelo tudi okoli 25.000 osnovnošolcev in dijakov v obliki šolskih potrebščin, uče pomoči, delavnic in letovanj. Dodaten vir pomoči so po besedah Jerebica predstavljali še higienski pripomočki in plačila najnujnejših položnic. Poleg namenskih programov in

Imre Jerebic

programov pomoči pa je Karitas po njegovih navedbah izvajala tudi specifične socialne programe pomoči odvisnikom, ženskam v stiski, brezdomcem in migrantom. V te skupine je bilo

vključenih več kot 6000 oseb. "Lani nam je tudi država prisločila s 500.000 evri denarne pomoči. Zahvaljujoč se temu je pomoč v hrani, higienskih pripomočkih in drugem prejelo kar 26.000 družin in posameznikov", je poudaril Jerebic, ki

obžaluje, da letos te državne pomoči ni, a bi jo "krvavo potrebovali". Glede na izjemno pozitivne odmeve z lanske letošnje pomoči Jerebic pričakuje, da jim bo tudi

letos država vendarle priskočila na pomoč vsaj z enakim zneskom.

V Karitasu opažajo tudi, da letos k njim prihaja za tretjino več družin s prošnjo za pomoč. Tu pomagajo z ustaljenimi akcijami - dobrodelnim koncertom za družine v stiski Klic dobrote v Celju konec novembra bo letos "nič revščine med nami". Lani je različne oblike pomoči tako prejelo 13.000 družin po vsej Sloveniji.

Kot temelj karitasovega dela je Jerebic naglasil prostovoljstvo. Na humanitarnem področju je tedensko dejavnih več kot 8000 prostovoljcev in še približno toliko občasnih ob akutnih stiskah. Karitas deluje v vseh šestih slovenskih škofijah. Vanje je vključenih 415 župnijskih Karitas in tako mrežno pokrivajo celotno Slovenijo.

V Slovenskem karitasu sicer ugotavljajo, da gospodarska kriza brez dvoma še kako vpliva na življenja ljudi in izjemno povečanje števila pomoči potrebnih. Jerebic je dejal, da se je v zadnjem letu zgodilo veliko stvari, in podčrtal predvsem brezposelnost.

"Povsod, kjer so bili stečaji, se je število prosilcev podvojilo. Šlo je za prošnje za kritje stroškov za elektriko, vodo, komunalno. In

kolikor vidimo je Karitas edini, ki odgovarja na stiske teh ljudi. In to je nova stiska, ki nastaja. Ljudje si zagotovijo osnovna ži-

vila, položnice pa govorijo, da je stiska dobila svoj drugačni obraz", je prepričan Imre Jerebic. Generalni tajnik Slovenske karitas sicer meni, da sedanji državni mehanizmi za zmanjšanje revščine niso zadostni in da bi lahko država še več storila. Omenil je, da so bili večkrat pri predsedniku republike Danilu Türku v zvezi s tem vprašanjem. Sam Jerebic je bil tudi imenovan v delovno skupino za blažitev posledic krize v mednarodnem smislu oz. revščine pri nas.

"Dosedanje moje ugotovitve kažejo, da je premalo, če nam samo država zaupa, da nevladne organizacije znajo dobro delati oziroma na terenu blažiti revščino", pravi in dodaja, da letos na njegovo žalost od države ne pričakuje nič.

To za Jerebica kaže, kot da je za državo recesija končana, v resnici pa Slovenija vstopa v še večjo recesijo. Predvsem zato, ker brez-

Jerebic je poudaril, da bi jim v letošnjem evropskem letu boja proti revščini brez dvoma država morala zaupati sredstva, ker so se izkazali ob neurjih in lani, da znajo denar dobro deliti. Že lani so opozarjali, kako preživeti recesijo oz. kako se spopasti z revščino s poudarkom na ohranitvi človeškega dostojanstva.

"Dal sem tudi pobudo, večkrat prek ministrstva za delo za alternativne programe, denimo v Prekmurju pridelava ekološke hrane, pa žal nisem dobil finančne podpore. Želeli smo pridelavo zdrave ekološke hrane, pa ni bilo odziva, imeli smo konkretnega človeka",

poselni imajo še neke vire za preživljanje, ko pa bo to ugasnilo, bo stanje postalo pereče. Novih zaposlitev je sorazmerno malo, delo na črno, recimo v Prekmurju, kjer je Jerebic doma, se je po njegovih navedbah zelo zelo zmanjšalo. "Tega vira zdaj ni in zdaj smo v začaranem krogu", je dejal.

je spomnil Jerebic. O tem, ali razmišljajo o odprtju ljudske kuhinje tudi v Ljubljani po vzoru Maribora, pa je generalni tajnik Slovenske karitas povedal, da imajo v karitasovem domu Janeza Krstnika v Trnovem urejeno nabavo hrane, a žal jim prostorov za razdeljevanje za zdaj ni uspelo pridobiti.

Odmev na poraz Italijanov na SP Prihodnost azzurrov ni nujno rožnata

Do konca nogometnega svetovnega prvenstva manjka le še sklepno dejanje, veliki finale, ki bo določil končnega zmagovalca, dobitnika prestižnega pokala. Če pa smo se v prejšnji številki pomudili pri nadvse častnem nastopanju slovenske izbrane vrste, naj tokrat namenimo te stolpce razpinitim italijanskim predstavnikom, ki so se v Južni Afriki preprosto osramotili. Če so se kljub izločitvi po predtekmovalju Slovenci vrnili ponosno domov in v bistvu kot tisti, ki jim jo je zagodla smola, pa predstavlja zadnje mesto "azzurrov" v smešno lahki kvalifikacijski skupini z najslabšim rezultatom, odkar se "mundial" igra po sistemu 32 ekip, zgodovinska in povsem zaslužena blamaža.

Varovanci selektorja Marcella Lippija, ki so se v JAR predstavili kot ponosni branilci naslova izpred štirih let v Nemčiji, so igrali neodločeno s Paragvajem in Novo Zelandijo ter v odločilnem tretjem krogu izgubili s 3:2 proti Slovaški. Kriterij v skupini je bil tako nizek, da bi kljub vsemu kapetanu Fabiu Cannavaru in soigralcem skoraj uspelo, saj bi z običajno italijansko nogometno srečo za uvrstitev v osmino finala zadostoval že remi s Slovaki. Italijani pa so bili tokrat tako neboljani, da so zbrali vsega dve točki (v družini, v kateri je marsikdo od njih pričakoval poln izkupiček) in se torej po hitrem postopku vrnili domov med obmetavanjem z jajci, para-dizniki in kovanci.

V medijih se je seveda po stari na-

vadi že pred odhodom v Južnoafriško republiko začel proces proti izbiram selektorja, zaradi katerih se je dodobra začudila javnost. Pomisleki so znani in gredo v tri glavne smeri: zakaj je zaupal starčkom iz Nemčije 2006 (Cannavaro, Zambrotta, Buffon, Pirlo, Gattuso idr.), zakaj tako izdatno letos nepričljivi članom Juventusa (poleg Buffona in Cannavara še laquinta, Chiellini, Marchisio idr.), in predvsem, zakaj je pustil doma nedisciplinirana, toda vrhunska Balotellija in Cassana. Popoln neuspeh je kajpak okreplil fronto Lippijevih nasprotnikov, ki so po vide-nem na igrišču lahko še dodali, da je ekipi primanjkovalo kakovosti, prepotrebne složnosti in duše ter celo telesne priprave. Drobni olajševalni okoliščini sta za obsojeno kvečjemu poškodbi stebrov Buffona in Pirla.

S tem seveda nočemo skakati na vlak nekonstruktivnih kritikov ali celo proti-italijanskih navijačev,

ki jih pri nas – a kot kaže tudi po vsej državi – že a priori ne manjka. Nekaj ugotovitev pa je le treba omeniti. Najprej ta, da se po za-

služeno, a tudi srečno osvojenem naslovu in več visokih uvrstitvah enkrat pač lahko tudi tako grdo zalomi. Treba je tudi priznati, da je kvaliteta igralcev omejena tudi

zato, ker prvenstvo ni tako kakovostno, kot ga opisujejo, in je v njem predvsem preveč tujcev. Inter je res nesporni državni in

evropski klubski prvak, vendar zanj igrajo samo tuji nogometaši in torej ne prispeva v "nazionale" niti enega samcatega posameznika. Pomladitev, ki jo je zvezni

trener vendarle začel, bo zato mogoče izjemno travmatična in sploh ni rečeno, da bo Italija v prihodnje z novo generacijo še dodala med nogometne svetovne velesile.

Dodatna značilnost, ki izbrani vrsti prav gotovo ni pomagala, je nazadnje menda še že vnaprej najavljeni prelomni trenutek zamenjave na selektorskem stolčku. Že zdavnaj pred svetovnim prvenstvom se je vedelo, da bo Lippija nasledil Prandelli. Podobno je z bolečo prejeto klopoto navsezadnje drago plačala tudi Francija, kjer je bil že imenovan Blanc namesto Domenecha. Selektorja, ki sta veliko naredila na obeh klopeh in se med drugim srečala v finalu na prejšnjem SP, sta bila v športnem smislu razumljivo že potešena in resnici na ljubo je njun trenerski vrhunec že daleč. Nekdanjega stratega Fiorentine pa čaka na čelu "azzurrov" vse prej kot lahka naloga.

HC

Mašniško posvečenje na Sveti Gori Trije novomašniki iz koprške škofije

Letošnji praznik apostolov Petra in Pavla je bil za koprsko škofijo še posebej slovesen, saj so bili v duhovnika posvečeni kar trije diakoni. Posebnemu obredu, ki ga je v svetogorski baziliki vodil koprski škof ordinarij msgr. Metod Pirih, je prisostvovala množica vernikov in s svojo prisotnostjo izražala veliko veselje in hvaležnost za nove duhovne poklice. Duhovniki so tako postali Boštjan Fegic iz Šturij pri Ajdovščini, Marko Sabotič iz Borjane nad Kobaridom in Andrej Vončina iz Prvačine. V spodbudnem nagovoru je msgr. Pirih najprej naglasil, da duhovnik dela nekaj, česar noben človek ne more storiti sam od sebe. V Kristusovem imenu pri maši izgovarja besede spremenjenja:

"To je moje telo, to je moja kri", pri spovedi pa besede odveze: "In jaz te odvežem tvojih grehov", ter ljudem posreduje odrešenje. Dalje je poudaril, da je bistvo duhovniške službe v služenju vsem ljudem. Duhovnik ni menedžer, pač pa pastir, ki razsvetljuje, spodbuja in varno vodi; je oče, ki ljubi, vzgaja in tolaži. Nikoli ne sme pozabiti, da ima pred seboj žive osebe in ne številke, kar terja od duhovnikov, da se znajo srečati z ljudmi, se z njimi pogovarjati in jih zlasti poslušati.

Obred mašniškega posvečenja, ki ga sestavlja več posameznih delov in jih je predstavil duhovni voditelj Primož Krečič, se je začel s klicanjem pripravnikov, ki so odgovorili: "Tukaj sem!" Pri-

pravniki za duhovništvo so poklekli pred škofa, položili roke v škofove roke in izrekli obljubo

spoštovanja ter pokorščine ordinariju. Litanijam vseh svetnikov je sledilo osrednje dejanje posvetitve, to je polaganje rok. Škof je na glavo kandidata položil roke, nato so to dejanje za njim ponovili vsi navzoči duhovniki. Škof in domači župniki so novim duhovnikom pomagali obleči duhovniška oblačila. Škof je vsake-mu novemu duhovniku izročil pateno s hostijami in kelih z naročilom, da umevajo, kar delajo, da verujejo, kar obhajajo, in živijo po skrivnosti Gospodovega križa. Novomašniki so se ob oltarju pridružili škofu in prvič obhajali najsvetejšo daritev. To je bilo za novomašnike zelo doživeto in posebej ganljivo, ko so lahko maševali ob svojem škofu in prvič izgovarjali posvetilne molitve. Ob škofu Pirihu so somaševali tudi pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak, duhovni voditelj bogoslovcev Primož Krečič, rektor ljubljanskega semenišča Franci Šuštar, domači župniki Marko Kos iz Šturij, Peter Fon iz Borjane in Stanko Sivec iz Prvačine ter mnogo drugih duhovnikov. Pri bogoslužju je sodeloval združeni zbor, ki se je za to priložnost posebej pripravil in so ga sestavljali pevci iz Šturij, Borjane, Kreda, Sedla in Breginja. Vodila jih je Marinka Šuštar, zborovodkinja iz Šturij, na orglah pa sta jih spremljali organisti Katarina Grahor iz Šturij in Mirjam Antih iz Kreda. Novomašniki so nazadnje prisluhnili pesmi Novomašnik bod' pozdravljen in vernemu občestvu

podelili svoj prvi novomašni blagoslov.

Prvo naslednjo nedeljo so v svojih rojstnih župnijah darovali nove maše, tem bodo sledile ponovitve, v zamejstvu bo prva ponovitev na Vejni, 12. junija, ki jo bo daroval Boštjan Fegic. V avgustu pa novomašnike čakajo prva delovna mesta. Marka Sabotiča bo prva službena pot vodila v župnijo Idrinja, Andreja Vončina v Tolmin in Boštjana Fegica v Cerkljo. Škof Pirih je ob koncu pridige spodbudno dejal, naj jim odkrivanje negativnih pojavov med duhovniškimi vrstami ne vzame poguma, saj je tudi v zboru primorskih duhovnikov veliko arških župnikov, ki se veliko-dušno razdajajo vernikom in predstavljajo neprecenljivo bogastvo dobrega. Naj nove dušne pastirje spremljata Marijino varstvo in Božji blagoslov, v vernikih pa naj praznik okrepi voljo, da bodo povezani s svojimi duhovniki, jim pomagali in zanje molili.

Jana Barba